
Sesijas dokuments

A9-0194/2021

4.6.2021

ZIŅOJUMS

par vecā kontinenta novecošanu: iespējas un risināmie uzdevumi, kas saistīti ar novecošanas politiku laikposmam pēc 2020. gada (2020/2008(INI))

Nodarbinātības un sociālo lietu komiteja

Referente: *Beata Szydło*

SATURA RĀDĪTĀJS

	Lpp.
EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS	3
PASKAIDROJUMS	34
LAUKSAIMNIECĪBAS UN LAUKU ATTĪSTĪBAS KOMITEJAS ATZINUMS	35
SIEVIEŠU TIESĪBU UN DZIMUMU LĪDZTIESĪBAS KOMITEJAS NOSTĀJA GROZĪJUMU VEIDĀ	44
INFORMĀCIJA PAR PIENĒMŠANU ATBILDĪGAJĀ KOMITEJĀ	106
ATBILDĪGĀS KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAĶSTA.....	107

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

par vecā kontinenta novecošanu: iespējas un risināmie uzdevumi, kas saistīti ar novecošanas politiku laikposmam pēc 2020. gada (2020/2008(INI))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 6., 153., 156. un 174. pantu,
- ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu, jo īpaši tās 21., 23., 24., 25., 26., 31., 32., 33., 34. un 35. pantu,
- ņemot vērā ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām,
- ņemot vērā Eiropas Savienības Tiesas spriedumu, kurā noteikts, ka nediskriminācijas princips vecuma dēļ ir vispārējs Savienības tiesību princips, kas ir īpašs vienlīdzīgas attieksmes gadījums¹,
- ņemot vērā Padomes 2010. gada 7. jūnija secinājumus par aktīvām vecumdienām,
- ņemot vērā Padomes 2020. gada 9. septembra secinājumus par vecāka gadagājuma cilvēku cilvēktiesībām, līdzdalību un labbūtību digitalizācijas laikmetā,
  - ņemot vērā ANO Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam un ilgtspējīgas attīstības mērķus,
- ņemot vērā politisko deklarāciju un Madrides Starptautisko rīcības plānu par sabiedrības novecošanos, ko pieņēma ANO Otrajā pasaules asamblejā par novecošanos 2002. gada 8.–12. aprīlī,
- ņemot vērā ministru deklarāciju, kas pieņemta ANO Eiropas Ekonomikas komisijas ceturtajā ministru konferencē par novecošanas jautājumiem Lisabonā 2017. gada 22. septembrī "Ilgtspējīga sabiedrība visu vecumu cilvēkiem: lielāka dzīves ilguma potenciāla izmantošana",
- ņemot vērā ANO neatkarīgās ekspertes ziņojumu par koronavīrusa slimības (Covid-19) ietekmi uz vecāka gadagājuma cilvēku visu cilvēktiesību ievērošanu, kas iesniegts ANO Ģenerālās asamblejas 75. sesijai 2020. gada 21. jūlijā,
- ņemot vērā Eiropas sociālo tiesību pīlāru,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 14. septembra Lēmumu Nr. 940/2011/ES, ar ko 2012. gadu nosaka par Eiropas gadu aktīvai novecošanai un paaudžu solidaritātei², un sākotnējo Komisijas 2010. gada 6. septembra paziņojumu par

¹ 2005. gada 22. novembra spriedums lietā C-144/04 *Werner Mangold/Rüdiger Helm*, ECLI: EU:C:2005:709.

² OV L 246, 23.9.2011., 5. lpp.

to (COM(2010)0462),

- ņemot vērā Padomes 2016. gada 19. decembra ieteikumu "Prasmju pilnveides ceļi — jaunas iespējas pieaugušajiem"³,
- ņemot vērā Padomes 2018. gada 22. maija ieteikumu par pamatkompetencēm mūžizglītībā⁴,
- ņemot vērā 2010. gada 7. septembra rezolūciju par sieviešu lomu novecojošā sabiedrībā⁵ un 2018. gada 15. novembra rezolūciju par aprūpes pakalpojumiem Eiropas Savienībā dzimumu līdztiesības uzlabošanai⁶,
- ņemot vērā 2010. gada 11. novembra rezolūciju par demogrāfiskajām problēmām un paaudžu solidaritāti⁷,
- ņemot vērā 2016. gada 26. maija rezolūciju par nabadzību — dzimuma perspektīva⁸,
- ņemot vērā 2016. gada 13. septembra rezolūciju par darba un privātās dzīves līdzsvaram labvēlīgu darba tirgus apstākļu izveidi⁹,
- ņemot vērā 2017. gada 14. jūnija rezolūciju par nepieciešamību pēc ES stratēģijas no dzimuma atkarīgas pensiju atšķirības izbeigšanai un novēršanai¹⁰,
- ņemot vērā 2017. gada 14. novembra rezolūciju par kohēzijas politikas instrumentu izmantošanu reģionos demogrāfisko pārmaiņu problēmas risināšanai¹¹,
- ņemot vērā nostāju, kas 2019. gada 28. martā pieņemta pirmajā lasījumā, par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido Savienības programmu izglītības, apmācības, jaunatnes un sporta jomā "Erasmus+" un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 1288/2013¹²,
- ņemot vērā Padomes 2000. gada 27. novembra Direktīvu 2000/78/EK, ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju¹³, kā arī paredz nediskriminācijas principu attiecībā uz nodarbinātību un profesiju reliģijas vai uzskatu, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas dēļ,
- ņemot vērā Komisijas priekšlikumu Padomes 2008. gada 2. jūlija direktīvai par vienlīdzīgas attieksmes principa īstenošanu neatkarīgi no reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas (COM(2008)0426) un Parlamenta

---

³ OV C 484, 24.12.2016., 1. lpp.

⁴ OV C 189, 4.6.2018., 1. lpp.

⁵ OV C 308E, 20.10.2011., 49. lpp.

⁶ OV C 363, 28.10.2020., 80. lpp.

⁷ OV C 74 E, 13.3.2012., 19. lpp.

⁸ OV C 76, 28.2.2018., 93. lpp.

⁹ OV C 204, 13.6.2018., 76. lpp.

¹⁰ OV C 331, 18.9.2018., 60. lpp.

¹¹ OV C 356, 4.10.2018., 10. lpp.

¹² OV C 108, 26.3.2021., 963. lpp.

¹³ OV L 303, 2.12.2000., 16. lpp.

2009. gada 2. aprīļa nostāju attiecībā uz to¹⁴,

- ņemot vērā Eiropas Komisijas 2006. gada 12. oktobra paziņojumu "Eiropas demogrāfiskā nākotne — kā pārvērst problēmu par iespēju" (COM(2006)0571),
- ņemot vērā Komisijas 2006. gada 15. decembra ziņojumu "Eiropas ekonomika — sabiedrības novecošanas ietekme uz publiskajiem izdevumiem: prognozes ES 25 dalībvalstīs attiecībā uz pensijām, veselības aprūpi, ilgtermiņa aprūpi, izglītību un pabalstiem bezdarba gadījumā 2004.–2050. gadam",
- ņemot vērā Komisijas un Sociālās aizsardzības komitejas ziņojumu Nodarbinātības, sociālo lietu ministru padomei "Pienācīga sociālā aizsardzība ilgtermiņa aprūpes vajadzību nodrošināšanai novecojošā sabiedrībā",
- ņemot vērā Komisijas 2017. gada 26. aprīļa paziņojumu "Iniciatīva strādājošo vecāku un aprūpētāju darba un privātās dzīves līdzsvara atbalstam" (COM(2017)0252),
- ņemot vērā Komisijas 2017. gada 24. novembra ziņojumu "2018. gada ziņojums par novecošanu: pamatā esošie pieņēmumi un prognozēšanas metodika",
- ņemot vērā Komisijas 2018. gada 25. maija iestāžu dokumentu "2018. gada ziņojums par novecošanu un ekonomikas un budžeta prognozes 28 ES dalībvalstīm (2016.–2070. gads)",
- ņemot vērā Komisijas 2020. gada 5. marta paziņojumu "Savienība, kurā valda līdztiesība: dzimumu līdztiesības stratēģija 2020.–2025. gadam" (COM(2020)0152),
- ņemot vērā Komisijas 2020. gada 17. jūnija ziņojumu par demogrāfisko pārmaiņu ietekmi (COM(2020)0241),
- ņemot vērā Pasaules Veselības organizācijas (PVO) 2002. gada 1. aprīļa ziņojumu "Aktīvas vecumdienas: politikas satvars",
- ņemot vērā PVO 2007. gada 1. oktobra ziņojumu "Vecāka gadagājuma iedzīvotājiem piemērotas pilsētas visā pasaulē — ceļvedis",
- ņemot vērā PVO 2015. gada 30. septembra ziņojumu par novecošanu un veselību visā pasaulē,
- ņemot vērā PVO stratēģiju un rīcības plānu attiecībā uz novecošanu un veselību 2016.–2020. gadam un ANO lēmumu pasludināt laikposmu no 2021. līdz 2030. gadam par veselīgas novecošanas desmitgadi,
- ņemot vērā ANO principus attiecībā uz vecāka gadagājuma cilvēkiem, kas pieņemti ar Ģenerālās asamblejas 1991. gada 16. decembra rezolūciju Nr. 46/91,
- ņemot vērā 2015. gada globālo novecošanas gaitas indeksu,

---

¹⁴ OV C 137 E, 27.5.2010., 68. lpp.

- ņemot vērā ANO 2019. gada ziņojumu par pasaules iedzīvotāju novecošanu,
- ņemot vērā viedokli, ka aktīvas vecumdienas ir viens no galvenajiem stratēģijas "Eiropa 2020" elementiem,
- ņemot vērā Prasmju programmu Eiropas ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai,
- ņemot vērā Apvienotās Karalistes 2010. gada Līdztiesības likumu, kas nosaka, ka diskriminācija mainīta dzimuma, dzimumorientācijas vai dzimuma dēļ ir pretlikumīga,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 20. jūnija Direktīvu (ES) 2019/1158 par darba un privātās dzīves līdzsvaru vecākiem un aprūpētājiem un ar ko atceļ Padomes Direktīvu 2010/18/ES¹⁵ ("Darba un privātās dzīves līdzsvara direktīva"),
- ņemot vērā Reglamenta 54. pantu,
- ņemot vērā Lauksaimniecības un lauku attīstības komitejas atzinumu,
- ņemot vērā Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komitejas nostāju grozījumu veidā,
- ņemot vērā Nodarbinātības un sociālo lietu komitejas ziņojumu (A9-0194/2021),

Vispārīgas piezīmes

- A. tā kā Eiropas sabiedrības novecošana ir demogrāfiska parādība, kas saistīta gan ar dzimstības, gan mirstības līmeņa samazināšanos un paredzamā mūža ilguma palielināšanos;
- B. tā kā ES iedzīvotāju skaits samazinās; tā kā 1960. gadā ES iedzīvotāju skaits bija 13,5 % no pasaules iedzīvotāju kopskaita, 2018. gadā — 6,9 %, un paredzams, ka 2070. gadā šis rādītājs būs aptuveni 4 %¹⁶; tā kā šī situācija citstarp ir saistīta ar dzimstības samazināšanos ES salīdzinājumā ar citiem pasaules reģioniem, kas izraisa iedzīvotāju novecošanu un ietekmē to vecuma struktūru un dažādu vecuma grupu īpatsvaru, kā arī veicina demogrāfiskās piramīdas inversiju; tā kā demogrāfiskā pāreja ir vispārēja parādība un tas, ka ES relatīvā daļa pasaules iedzīvotāju skaitā samazinās, liecina, ka tur šis globālais process sācies agrāk¹⁷; tā kā gados vecāku cilvēku aktīvu līdzdalību sabiedrības dzīvē nevajadzētu novērtēt par zemu; tā kā vairāk nekā 20 % iedzīvotāju vecumā no 65 līdz 74 gadiem un aptuveni 15 % to, kuri ir vecāki par 75 gadiem, formāli un/vai neformāli piedalās brīvprātīgā darbā¹⁸;
- C. tā kā pašreizējā demogrāfiskā situācija spēcīgi ietekmē ES sociālo, ekonomisko un teritoriālo kohēziju; tā kā ES ir svarīgi integrēt demogrāfiskos jautājumus visās tās rīcībpolitikās; tā kā paredzams, ka darbaspējas vecuma iedzīvotāju (cilvēki vecumā no 15 līdz 64 gadiem) skaits ievērojami samazināsies — no 333 miljoniem 2016. gadā līdz 292 miljoniem 2070. gadā; tā kā tiek prognozēts, ka līdz 2100. gadam 80 gadus veci un

¹⁵ OV L 188, 12.7.2019., 79. lpp.

¹⁶ Komisijas 2020. gada 17. jūnija ziņojums par demogrāfisko pārmaiņu ietekmi (COM(2020)0241).

¹⁷ ANO, "Izmaiņas iedzīvotāju vecuma struktūrā un ilgtspējīga attīstība — īss ziņojums", 2017.

¹⁸ Eurostat, "Eiropas novecošana — statistika par sabiedrisko dzīvi un viedokļiem", dati izgūti 2020. gada jūlijā.

vecāki cilvēki veidos 14,6 % no iedzīvotāju skaita¹⁹;

- D. tā kā dzimumu līdztiesība ir ES pamatvērtība, kas atzīta Līgumos un Pamattiesību hartā un ko ES ir apņēmusies integrēt visās savās darbībās;
- E. tā kā ilgmūžība ir ievērojams kopīgi panākts sasniegums, kura pamatā ir nozīmīgi panākumi ekonomikas un sabiedrības attīstībā un veselības jomā, kuri ir ievērojami paaugstinājuši dzīves kvalitāti un veicinājuši gan vīriešu, gan sieviešu paredzamā mūža ilguma pieaugumu par 10 gadiem pēdējo 50 gadu laikā; tā kā paredzams, ka laikposmā no 2016. līdz 2070. gadam vīriešu paredzamais mūža ilgums pieaugs no 78,3 gadiem līdz 86,1 gadam un sieviešu — no 83,7 līdz 90,3 gadiem; tā kā vidējā mūža ilguma pieaugums jebkurā gadījumā ir jāuzskata par cilvēces attīstības rādītāju un nekādā gadījumā — par problēmu; tā kā dati liecina, ka 2018. gadā aplēstais veselīgas dzīves gadu rādītājs sievietēm bija 64,2 gadi, bet vīriešiem — 63,7 gadi²⁰; tā kā tomēr starpība starp paredzamo mūža ilgumu un veselīgas dzīves gadu rādītāju ir satraucoša un tā būtu steidzami jārisina;
- F. tā kā garāka un veselīgāka dzīve ir vērtība gan atsevišķiem cilvēkiem, gan sabiedrībai kopumā un rada jaunas iespējas gados vecāku cilvēku līdzdalībai un iekļaušanai saimnieciskajā un sabiedriskajā dzīvē; tā kā vecāka gadagājuma cilvēku sabiedriskā aktivitāte savukārt veicina viņu veselības saglabāšanos un labbūtību; tā kā pastāv saistība starp cilvēku mūža ilgumu un viņu sociālo stāvokli; tā kā iesaistīšanās dažādās sabiedriskās darbībās, piemēram, brīvprātīgajā darbā, nodarbošanās ar sportu un vaļaspriekiem, kā arī regulāra saskarsme ar ģimeni un draugiem labvēlīgi ietekmē vecāka gadagājuma cilvēku kopējo veselības stāvokli un neļauj viņiem izolēties;
- G. tā kā kopš 2012. gada ES iedzīvotāju skaita dabīgais pieaugums ir bijis negatīvs un 2019. gadā reģistrēto nāves gadījumu skaits (4,7 miljoni) pārsniedza dzimušo skaitu (4,2 miljoni); tā kā dzimstības koeficients ES samazinās un 2018. gadā sasniedza vērtību 1,55; tā kā tas ir saistīts ar dažādiem faktoriem, tostarp sabiedrības veselības uzlabošanos un izglītības līmeņa paaugstināšanos²¹, kā arī vispārējo sociāli ekonomisko situāciju, tostarp nenoteiktību un ienākumu pazemināšanos, kas ietekmē visas iedzīvotāju grupas, tomēr galvenokārt jauniešus, jo īpaši viņu dzīves kvalitāti, darba un privātās dzīves līdzsvaru un dzīves plānošanu; tā kā demogrāfiskās pārmaiņas var ietekmēt ES ekonomisko un sociālo ilgtspēju vidējā termiņā un ilgtermiņā; tā kā kvalitatīvu sabiedrisko pakalpojumu pieejamība ir izšķirošs faktors, kas nosaka dzīves kvalitāti; tā kā demogrāfisko pārmaiņu ekonomiskās un sociālās ietekmes dēļ ir nepieciešams stiprināt sociālā nodrošinājuma un veselības aprūpes sistēmas;
- H. tā kā daži pētījumi liecina par saistību starp dzimstības rādītājiem un rīcībpolitikām, kas nodrošina labākas darba iespējas, pienācīgus darba un dzīves apstākļus, elastīgu darba režīmu, pienācīgu atbalstu ģimenēm, finansiālu atbalstu grūtniecības un dzemdību atvaļinājuma, paternitātes atvaļinājumu un vecāku atvaļinājuma laikā, kvalitatīvu bērnu aprūpi no agrīna vecuma, kā arī vienlīdzīgāku aprūpes pienākumu sadalījumu starp

¹⁹ Eurostat, "Iedzīvotāju struktūra un novecošana", dati izgūti 2020. gada augustā.

²⁰ Komisijas dienestu darba dokuments (2020. gada 17. jūnijs), kas pievienots ziņojumam par demogrāfisko pārmaiņu ietekmi (SWD(2020)0109), 7. lpp.

²¹ ANO, "Izmaiņas iedzīvotāju vecuma struktūrā un ilgtspējīga attīstība — īss ziņojums", 2017, 11. lpp.

vīriešiem un sievietēm;

- I. tā kā nepilna laika nodarbinātības līmenis sievietēm ir augstāks (31,3 %) nekā vīriešiem (8,7 %) un arī tas ietekmē gados vecākas sievietes (49,8 % gados vecāku vīriešu, salīdzinājumā ar 64,1 % gados vecāku sievietes); tā kā 2018. gadā parastā darbalaika ilgums ES 28 dalībvalstīs vīriešiem vecumā no 65 līdz 74 gadiem vidēji bija 30,3 stundas nedēļā un tā paša vecuma sievietēm — 24,1 stunda nedēļā, un tā kā ir paredzams, ka vīrieši būs darbaspēka daļa 38,6 gadus, bet sievietēm attiecīgais rādītājs ir 33,7 gadi²²;
- J. tā kā nodarbinātības dzimumšķirtnes likvidēšana ir atkarīga no sociālo pamattiesību īstenošanas un sociālo pamatpakalpojumu nodrošināšanas;
- K. tā kā 55–64 gadus vecu sieviešu nodarbinātības līmenis ir zemāks nekā tāda paša vecuma vīriešu nodarbinātības līmenis (52,4 % sievietēm, salīdzinot ar 65,4 % vīriešiem) un ir daudz lielākā mērā iespējams, ka neformālus aprūpes pakalpojumus mājās sniedz viņas²³;
- L. tā kā kopējais darbaspējas vecuma (15–64 gadi) cilvēku skaits 2005.–2030. gada periodā samazināsies par 20,8 miljoniem, kad demogrāfiskajā sprādzienā dzimušo paaudze sasniegs pensionēšanās vecumu, tādējādi palielinot slogu dalībvalstu veselības aprūpes un pensiju sistēmām; tā kā paredzams, ka kopējais apgādājamo īpatsvара rādītājs līdz 2100. gadam sasniegs 57 %, kas ir gandrīz divreiz vairāk, nekā bija 2019. gadā (31 %);
- M. tā kā mediānais vecums ES 28 dalībvalstīs palielinājies no 38,3 gadiem 2001. gadā līdz 43,1 gadam 2018. gadā²⁴; tā kā 2018. gadā 19 % ES iedzīvotāji bija vismaz 65 gadus veci un, pieņemot politiskus lēmumus ES, valstu un reģionālā līmenī, viņu vajadzības būtu jāņem vērā;
- N. tā kā dzīvē atgadās dažādas pārmaiņas, piemēram, partnera, radnieku vai draugu zaudējums, veselības pasliktināšanās un ieradumu maiņa, darba modeļu un finansiālā stāvokļa izmaiņas; tā kā vecāka gadagājuma cilvēki ir īpaši pakļauti sociālai atstumtībai un izolētībai; tā kā arvien vairāk pieaugušo Eiropas Savienībā (75 miljoni jeb 18 % iedzīvotāju) saskaras ar sociālu izolētību; tā kā sociālās izolētības risks visaugstākais ir gados vecākiem cilvēkiem, savukārt vientulības sajūta visvairāk skar 26–45 gadus vecus cilvēkus²⁵;
- O. tā kā vairāk nekā 50 % aprūpētāju, kas jaunāki par 65 gadiem, apvieno aprūpi ar algotu darbu; tā kā, kā bieži norāda Komisija, aprūpes pienākumi ir viens no galvenajiem iemesliem zemākam sieviešu līdzdalības līmenim darba tirgū, vai nu tādēļ, ka viņas izvēlas īsāku darbalaiku, vai tādēļ, ka vispār atstāj algotu darbu, un tas Eiropai katru gadu rada zaudējumus 370 miljardu EUR apmērā; tā kā aplēses liecina, ka 80 % aprūpes visā ES nodrošina neformāli aprūpētāji, kas galvenokārt ir sievietes (75 %), un tas pierāda, ka aprūpes jomā pastāv atšķirības starp dzimumiem, kas ļoti ietekmē sieviešu

²² Eurostat, "Eiropa noveco: vecāka gadagājuma cilvēku dzīve ES", 2019.

²³ Eurostat, "Eiropa noveco: vecāka gadagājuma cilvēku dzīve ES", 2019.

²⁴ Eiropas Parlamenta Izpētes dienests, "Eiropas Savienības demogrāfijas prognozes", 2020. gada marts, 3. lpp.

²⁵ ES Zinātnes centrs — Komisijas zinātnes un zinātības dienests, "Cik vientuļi ir Eiropas iedzīvotāji?", 2019. gada 12. jūnijs.

un vīriešu pensiju atšķirību; tā kā īpaša problēmu joma ir aprūpe, ko nodrošina neformāli aprūpētāji, ar kuriem nav oficiāli noslēgts darba līgums, jo tā atstāj viņus ārpus darba tirgus un liedz jebkādas iespējas savus pakalpojumus legalizēt; tā kā šāda veida situācija rada divkāršu nelabvēlīgu ietekmi, kad, no vienas puses, šie neformālie aprūpētāji (galvenokārt sievietes) parasti ir zemu atalgoti, viņiem trūkst sociālās aizsardzības, viņi nemaksā sociālās apdrošināšanas iemaksas un tādēļ vai nu nesaņem nekādu pensiju darba mūža beigās, vai arī saņem tikai minimālo pensiju, un, no otras puses, šāda veida situācija nelabvēlīgi ietekmē valsti un tās attiecīgās iestādes, kuras nesaņem sociālās apdrošināšanas iemaksas un nodokļus, kas jāmaksā darba devējiem un darba ņēmējiem;

- P. tā kā visu vecumu cilvēki ar invaliditāti vai tādi, kas pieder etniskām, rasu, lingvistiskām, seksuālām vai citām minoritātēm, ir slēpuši vai slēpj dažus viņu identitātes aspektus bailēs no tā, ka viņus varētu atraidīt vai ļaunprātīgi izmantot, vai attiecīgu draudu dēļ; tā kā vecāka gadagājuma cilvēki ar invaliditāti vai tādi, kuriem ir atšķirīga rases, etniskā vai sociālā izcelsme, ģenētiskās pazīmes, valoda vai seksuālās orientācija, lielākā mērā ir pakļauti diskriminācijai, stigmatizācijai un darbībām pret viņu gribu, kā arī sociālās atstumtības riskam;
- Q. tā kā Covid-19 lielā mērā ietekmē arī demogrāfiskus procesus; tā kā daudzi gados vecāki cilvēki ir nomiruši un, kā atzīts vairākos pētījumos, koronavīrusa pandēmija ir būtiski ietekmējusi demogrāfiskās tendences ES, piemēram, samazinājusi paredzamo dzīves ilgumu un ietekmējusi ģimenes plānošanu;
- R. tā kā, izstrādājot mūsu rīcībpolitiku novecošanās jomā, pienācīgi jāņem vērā dzimumu atšķirību ietekme uz veselību un nevienlīdzība veselības aprūpes jomā, kas saistīta ar sociāliem un kultūras faktoriem; tā kā dažām slimībām un stāvokļiem, kas saistīti ar vecumu, piemēram, depresijai vai sirds un asinsvadu slimībām, ir atšķirīga ietekme uz sievietēm un vīriešiem; tā kā dažas slimības un apstākļi vairāk ietekmē sievietes nekā vīriešus, piemēram, Alcheimera slimība vai demence, krūts vēzis, nesaturēšana, osteoporozes un osteoartrīts; tā kā šādu saslimšanu izplatība mūsu novecojošajā sabiedrībā pieaugs;
- S. tā kā demogrāfiskas pārmaiņas visas valstis un reģionus neietekmē vienādā mērā, bet gan stiprāk — atpalikušus reģionus, kas vēl vairāk palielina pašreizējo teritoriālo un sociālo nevienlīdzību; tā kā lauku, nomaļos un tālākos reģionus, tostarp salas, depopulācija skar visvairāk, jo šos apvidus pamet galvenokārt jaunieši un sievietes, kā rezultātā tur palielinās gados vecāku cilvēku īpatsvars, kas var palielināt sociālas izolētības risku;
- T. tā kā laikposmā no 2010. gada līdz 2030. gadam gados vecāku cilvēku (80 gadus vecu un vecāku) skaits ES palielināsies par 57,1 %²⁶, būtiski ietekmējot sociālā nodrošinājuma sistēmas;
- U. tā kā Covid-19 noslēdzes pasākumiem un ekonomikas lejupslīdei ir bijusi nesamērīga ietekme uz sievietēm nevienlīdzīgas aprūpes pienākumu sadales, nozaru specializācijas un pieaugošās vardarbības ģimenē dēļ;

---

²⁶ Eurostat atsaucis scenārijs.

- V. tā kā 2000.–2015. gada periodā to iedzīvotāju īpatsvars, kuri ir vismaz 60 gadus veci, pilsētās palielinājās par 68 % un lauku apvidos — par 25 %;
- W. tā kā saskaņā ar Eiropas Teritorijas plānošanas novērošanas tīkla datiem līdz 2050. gadam Eiropas aglomerācijās iedzīvotāju skaits palielināsies par 24,1 miljonu un veidos gandrīz pusi no ES iedzīvotāju skaita, savukārt lauku iedzīvotāju skaits samazināsies par 7,9 miljoniem;
- X. tā kā vecāka gadagājuma sievietes biežāk nekā vecāki vīrieši saskaras ar nopietnām grūtībām piekļūt pamatprecēm un pamatpakalpojumiem, piemēram, veselības pakalpojumiem, ilgtermiņa aprūpei un pienācīgam mājoklim, un tas notiek dažādu iemeslu dēļ, piemēram, saistībā ar sieviešu un vīriešu darba samaksas un pensiju atšķirībām, ilgāku sieviešu mūžu vai lielāku tādu gados vecu sieviešu īpatsvaru, kas dzīvo vienas²⁷;
- Y. tā kā iespēja, ka gados vecākiem cilvēkiem piekļuve internetam ir ierobežota, ir lielāka nekā attiecībā uz citām vecuma grupām, kā arī viņiem trūkst izpratnes un zināšanu par esošajām un jaunajām tehnoloģijām; tā kā tikai 35 % cilvēku vecumā no 55 līdz 74 gadiem ir digitālās pamatprasmes, salīdzinot ar 82 % cilvēku vecumā no 16 līdz 24 gadiem²⁸, un tā rezultātā vecāka gadagājuma cilvēki ir vairāk pakļauti atstumtībai, tostarp digitālai atstumtībai; tā kā vecāka gadagājuma cilvēku sociālo un digitālo atstumtību ir saasinājuši dalībvalstu īstenotie noslēdzes un sociālie pasākumi, reaģējot uz Covid-19 pandēmiju; tā kā tehnoloģijas, kas novērš šķēršļus, kā arī lietotājiem ērtas tehnoloģijas var palīdzēt pārvarēt šīs problēmas; tā kā Padome pievērsās šai problēmai 2020. gadā un pieņēma secinājumus par vecāka gadagājuma cilvēku cilvēktiesībām, līdzdalību un labbūtību digitalizācijas laikmetā;
- Z. tā kā iedzīvotāju skaits dažos ES reģionos laikā no 1998. gada līdz 2018. gadam samazinājās pat par 15 % straujās depopulācijas un iedzīvotāju novecošanās dēļ; tā kā pielāgošanās straujām demogrāfiskām pārmaiņām izmaksas ir nesamērīgi augstas; tā kā gandrīz divām trešdaļām reģionu, kuros strauji samazinās iedzīvotāju skaits, ir zems IKP uz vienu iedzīvotāju²⁹; tā kā iedzīvotāju novecošana rada darbības vecuma iedzīvotāju skaita samazināšanos un var novest pie pašvaldību un ciematu panīkuma visā ES; tā kā lēmums apvienot pašvaldības un ciematus vai tos iekļaut citās pašvaldībās un ciematos var izraisīt pašvaldību un ciematu izzušanu;
- AA. tā kā visās rīcībpolitikās, kas pievērsas demogrāfiskajām iespējām un problēmām, ir jāpieņem iekļaujoša, uz tiesībām un pierādījumiem balstīta, uz cilvēkiem vērsta pieeja un jāievēro līdztiesības — jo īpaši dzimumu līdztiesības — un nediskriminācijas principi, un jāaizsargā sieviešu tiesības, tostarp viņu seksuālās, reprodūktīvās un ekonomiskās tiesības; tā kā demogrāfisko problēmu risināšana nekādā gadījumā nedrīkst apdraudēt indivīdu tiesību patstāvīgi pieņemt lēmumus reprodūktīvajā jomā tā kā piekļuve seksuālās un reprodūktīvās veselības pakalpojumiem un precēm ir būtiska fiziskai, garīgai un sociālai labbūtībai;

²⁷ Eurostat, "Eiropa noveco: vecāka gadagājuma cilvēku dzīve ES", 2019.

²⁸ Eiropas Komisija, Digitālās ekonomikas un sabiedrības indekss (DESI) 2020, 52. lpp.

²⁹ Komisijas dienestu darba dokuments (2020. gada 17. jūnijs), kas pievienots ziņojumam par demogrāfisko pārmaiņu ietekmi (SWD(2020)0109), 42. lpp.

- AB. tā kā ES rīcībpolitikai un darbībai novecošanas un demogrāfisko pārmaiņu jomā ir pilnībā jāatbilst ES Dzimumu līdztiesības stratēģijai 2020.–2025. gadam; tā kā pastāv cieša saistība starp demogrāfiskām problēmām un integrētu pieeju dzimumu līdztiesībai, kas būtu jāatspoguļo attiecīgajos politiskajos risinājumos;
- AC. tā kā laika izmantošanas statistika liecina par nevienmērīgu aprūpes darba sadalījumu starp dzimumiem visā Eiropā; tā kā, neraugoties uz ievērojamām valstu atšķirībām, kas saistītas ar labklājības un sociālo pakalpojumu paplašināšanu un atšķirīgu sieviešu aktivitāti, sievietēm ir jāuzņemas nesamērīga daļa aprūpes sloga, un tas būtiski ietekmē viņu sniegumu darba tirgū un lēmumu dzemdēt bērnus;
- AD. tā kā īpaša uzmanība būtu jāpievērš gados īpaši vecākiem cilvēkiem, lai vajadzības gadījumā atbalstītu tos, kas vairs nespēj dzīvot patstāvīgi, un nepieļautu viņu izolētību;
- AE. tā kā kopš 2013. gada ES pakāpeniski palielinās to pensionāru skaits, kuri ir 65 gadus veci vai vecāki un pakļauti nabadzības riskam;
- AF. tā kā gados vecāki cilvēki sniedz labumu sabiedrībā un dara to arī Covid-19 pandēmijas laikā, tostarp kā darba ņēmēji, aprūpētāji vai brīvprātīgie; tā kā, piemēram, daudzi gados vecāki medicīnas speciālisti, kuri bija devušies pensijā, ir atgriezušies darbā, lai palīdzētu ierobežot pandēmiju; tā kā neformālie aprūpētāji, no kuriem lielākā daļa ir sievietes, pandēmijas laikā ir lielākā mērā centušies gūt kompensāciju par ierobežoto izglītību, bērnu un ilgtermiņa aprūpes pakalpojumiem;
- AG. tā kā sabiedrības novecošana var būt zināšanu avots par vietējām tradīcijām, pārtiku un dzīvesveidu lauku apvidos, ko savukārt var izmantot, lai attīstītu vietējo tūrismu un uzņēmējdarbību;
- AH. tā kā gaidāmajā ilgtermiņa redzējumā par lauku apvidiem tiks izklāstīta ES stratēģija, kā novērst demogrāfisko pārmaiņu ietekmi uz mūsu sociāli ekonomisko struktūru;
- AI. tā kā paaudžu maiņa ir viens no kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) īpašajiem mērķiem laikposmam pēc 2020. gada; tā kā zināšanu nodošana un starppaaudžu mācīšanās ir izšķiroši svarīgas, lai palielinātu sadarbību un solidaritāti starp paaudzēm, tādējādi mazinot plaisu starp tām;

Veselība un aprūpe

- AJ. tā kā allaž pienācīgi jāņem vērā ētikas jautājumi, ko raisa tehnoloģiju izmantošana veselības aprūpē;
- AK. tā kā PVO ir aprakstījusi veselīgas vecumdienas kā funkcionālo spēju attīstīšanas un uzturēšanas procesu, kas nodrošina gados vecāku cilvēku labbūtību; tā kā pastāv saistība starp veselības stāvokļa pašvērtējumu un ienākumiem; tā kā 2017. gadā mazāk nekā trešdaļa (32,4 %) vecāka gadagājuma cilvēku pirmajā ienākumu kvintilē (20 % iedzīvotāju ar zemākajiem ienākumiem) vērtēja savu veselību kā labu vai ļoti labu, salīdzinot ar 54,7 % gados vecāku cilvēku, kuri pieder pie 20 % iedzīvotāju ar augstākajiem ienākumiem³⁰; tā kā Eiropas veselības aptauju apsekojuma rezultāti

³⁰ Eurostat, "Eiropa noveco: vecāka gadagājuma cilvēku dzīve ES", 2019, 53. lpp.

liecina, ka lielākā daļa gados vecu cilvēku sirgst ar hroniskām slimībām vai sūdzas par veselību un tikai viens no deviņiem ir norādījis, ka veselības problēmu viņam nav, un tā kā daudzu veidu invaliditāte rodas vai kļūst izteiktāka vēlākā dzīves posmā; tā kā gandrīz puse gados vecāku (65 gadus vecu un vecāku) cilvēku ES ir ziņojuši par grūtībām veikt vismaz vienu ikdienas vai mājsaimniecības darbību³¹; tā kā aptuveni ceturtdaļa ES iedzīvotāju 2018. gadā saskārās ar ilgstošiem ierobežojumiem veselības problēmu dēļ³²; tā kā aptuveni 15 % 60 gadus vecu vai vecāku ļaužu ir garīga rakstura traucējumi;

- AL. tā kā lielākajā daļā attīstīto valstu par gados vecākiem cilvēkiem uzskata tos, kuri ir vismaz 65 gadus veci; tā kā 65 gadus vecu un vecāku cilvēku grupa ir ļoti nevienmērīga un tajā vērojamas būtiskas atšķirības veselības stāvokļa, dzīvesveida, statusa, kā arī dzīves un sociālo apstākļu ziņā; tā kā tādēļ būtu jāizvairās no vispārinājumiem; tā kā 65 gadu vecuma kā augstākās robežas noteikšana datu vākšanā daudzos gadījumos neatbilst reālajai situācijai attiecībā uz vecāka gadagājuma cilvēku saimniecisko un sabiedrisko darbību un padara datus nepilnīgus un neprecīzus; tā kā daudzi statistikas apkopošanas un datu vākšanas pasākumi neaptver gados vecākus cilvēkus, jo ir vispārpieņemts nevākt statistikas datus par cilvēkiem, kas vecāki par 65 gadiem; tā kā tāda prakse vairs nav uzskatāma par atbilstošu, ņemot vērā pieaugošo to iedzīvotāju īpatsvaru, kuri dzīvo ilgu mūžu.
- AM. tā kā lielākajā daļā Eiropas valstu sievietes ir labāk izglītotas nekā vīrieši, tomēr sievietēm, kam ir bērni, ir zemāki aktivitātes rādītāji un alga, savukārt tie vīrieši, kam ir bērni, saņem par to pieskaitījumus aktivitātes rādītājiem un algai; tā kā ir svarīgi parādīt grūtības, ar kurām saskaras sievietes, cenšoties apvienot mātes pienākumus ar profesionālu karjeru, jo samazinās viņām pieejamās iespējas gan pildīt mātes pienākumus, gan veidot profesionālu karjeru; tā kā centienu atrast līdzsvaru starp karjeru un mātes pienākumiem dēļ sievietes vēlāk kļūst mātēm, bērnu skaits, ko viņas varētu dzemdēt, samazinās, vai arī viņām vispār nav bērnu; tā kā visi minētie faktori padara dzimstības koeficientu zemāku, nekā vajadzīgs, lai notiktu iedzīvotāju skaita dabiska atjaunošanās, un turpinās sabiedrības novecošana;
- AN. tā kā līdz ar vecumu palielinās to cilvēku skaits, kuri ir atkarīgi no citu cilvēku palīdzības vai kuriem ir vajadzība pēc veselības un ilgtermiņa aprūpes; tā kā to personu īpatsvars, kam šādi pakalpojumi ir vajadzīgi, ir lielāks 80 gadu vecu un vecāku cilvēku grupā tā kā novecošana padara atkarību dziļāku, bet to ietekmē arī citi faktori, piemēram, sociālekonomiskie un vides faktori, kā arī izglītības līmenis, attiecības ar citiem cilvēkiem, kā arī personiskā labbūtība; tā kā aprūpes un atbalsta vajadzības ir dažādas un ir dažādi piemēroti līdzekļi patstāvības un neatkarības nodrošināšanai; tā kā aprūpi gados vecākiem aprūpējamajiem vairumā gadījumu neformāli nodrošina parasti neapmaksātas aprūpētājas, kuras pašas ir vismaz 60 gadus vecas;
- AO. tā kā neformālās un formālās aprūpes sistēmas ir pakļautas demogrāfisko pārmaiņu spiedienam, ko izraisījis formālās aprūpes darbinieku trūkums; tā kā *Eurofound* pētījumi liecina, ka cilvēkiem ar nelielām ilgtermiņa aprūpes vajadzībām ir jānodrošina mājas vai ambulatora aprūpe ne tikai tāpēc, lai atbalstītu neformālos aprūpētājus un uzlabotu

³¹ Eurostat, "Statistika par invaliditāti — gados vecāku cilvēku vajadzība pēc palīdzības vai atbalsta", dati izgūti 2019. gada jūnijā.

³² Eurostat, "Funkcionālu un aktivitātes ierobežojumu statistika", dati izgūti 2020. gada decembrī.

aprūpējamo dzīves kvalitāti, bet arī lai īsā laikā apzinātu jaunās vajadzības un reaģētu uz tām;

- AP. tā kā ES nav vienotas apgādājamības definīcijas; tā kā vecumdienas ne vienmēr nozīmē neatkarības zudumu;
- AQ. tā kā daži vecāka gadagājuma cilvēki nevar gūt labumu no pasākumiem un rīcībpolitikām aktīvas novecošanas veicināšanai dažādu faktoru, piemēram, dzīvesvietas, veselības stāvokļa, motivācijas trūkuma, ieraduma vai iespējas regulāri piedalīties fiziskas, garīgas, kultūras vai sociālas nodarbēs tūkuma, dēļ; tā kā gados vecāki cilvēki var saskarties ar grūtībām piekļūt sporta, kultūras un fiziskās rehabilitācijas centriem, un viņiem jāsaskaras ar finansiāliem ierobežojumiem vai tādu nodarbjū trūkumu vai neatbilstību, kas pielāgotas viņu individuālajam psihofiziskajam stāvoklim; tā kā efektīvai aktīvas novecošanas stratēģijai būtu labvēlīgi jāietekmē vecāka gadagājuma cilvēki, sabiedrība un ekonomika kopumā;
- AR. tā kā apstākļu radīšana veselīgām vecumdienām un sieviešu un vīriešu pašpaļāvībai, izmantojot visaptverošu pieeju vecumdienām kā vienam no dzīves posmiem, kā arī mājokļu un vietējās vides pielāgošana tā, lai vecāka gadagājuma cilvēki pēc iespējas ilgāk varētu dzīvot savās mājās un tās apkārtnē, sniegtu sistēmiskus un individuālus ieguvumus;
- AS. tā kā aprūpes un atbalsta mērķim vajadzētu būt gados vecāku cilvēku patstāvības, neatkarības un labbūtības saglabāšanai; tā kā koncepts par vecumdienām savā kopienā piemērotā vidē ir ļoti svarīgs pilsētplānošanai un pārejas no aprūpes ilgstošas sociālās aprūpes iestādē uz kopienās balstītiem pakalpojumiem veicināšanai; tā kā turklāt patstāvības un neatkarības saglabāšanas iespējas ir atkarīgas no tādiem nosacījumiem kā vecumdienām labvēlīga vide un pakalpojumu, tostarp kvalitatīva mājokļa un kopienās balstītas aprūpes, pieejamība un pieņemamība cenas ziņā; tā kā demogrāfisku pārmaiņu dēļ ir vajadzīga atbilstoša reakcija ar mērķi apmierināt īpašas veselības vajadzības, kā arī attiecībā uz atbalsta pakalpojumiem un iekārtām;
- AT. tā kā plaši izplatītas ir nestandarta darba formas un, kaut arī tās nodrošina elastību aprūpes pienākumu veikšanai, tās ne vienmēr atbilst strādājošo vajadzībām; un tā kā nav iespējams organizēt aprūpi, sievietēm ir grūtāk apvienot maternitāti ar darbu;
- AU. tā kā veselības risku, kā arī traumu un hronisku slimību seku uzkrāšanās visā dzīves laikā palielina invaliditātes risku; tā kā gados vecāki cilvēki biežāk vērsas pie ģimenes ārstiem un citiem medicīnas speciālistiem, kā arī ziņo par to, ka dažās dalībvalstīs viņiem ir grūtāk piekļūt medicīnas pakalpojumiem nekā vidusmēra iedzīvotājiem medicīnas pakalpojumu cenas, attālinātības un garu rindu dēļ³³; tā kā ieguldījumi aprūpes ekonomikā ir būtiski, lai nodrošinātu pienācīgu dzīvi visiem, kam nepieciešama aprūpe un aprūpētāji; tā kā vecāka gadagājuma cilvēki ir mazāk aizsargāti un tādējādi uzņēmīgi pret slimībām, pakļauti dažādu slimību, tostarp Covid-19, izraisītām komplikācijām un var no tām mirt; tā kā Covid-19 pandēmija ir atklājusi, ka nepieciešamas stabilākas veselības aprūpes sistēmas un lielāka intensīvās terapijas nodaļu veikspēja; tā kā šajā sakarā ilgtermiņa aprūpes iestādēs steidzami jānodrošina

---

³³ Eurostat, "Eiropa noveco: vecāka gadagājuma cilvēku dzīve ES", 2019, 70. lpp.

piekļuve ārstēšanai, kā arī individuālie aizsardzības līdzekļi;

- AV. tā kā Covid-19 pandēmija ir parādījusi, ka pieejami un kvalitatīvi sabiedriskie pakalpojumi un aprūpes pakalpojumi ir veids, kā apmierināt to iedzīvotāju, tostarp vecāka gadagājuma cilvēku, vajadzības, kuri sava vecuma dēļ pandēmijas laikā dažādās situācijās ir saskārušies un vēl joprojām saskaras ar diskrimināciju piekļuvē medicīniskiem un aprūpes pakalpojumiem, tostarp šķēršļiem piekļuvē ārstniecībai kopumā; tā kā Covid-19 pandēmija vēlreiz atklāja, ka trūkst piemērotu mājokļu, iestāžu, kas sniedz kvalitatīvu aprūpi, kā arī aprūpes un atbalsta pakalpojumu pietiekamā apjomā; tā kā vislielākais inficēšanās ar Covid-19 un tā izraisīto nāves gadījumu īpatsvars ES attiecās uz pansionātiem un aprūpes namiem, vecāka gadagājuma cilvēku un cilvēku ar invaliditāti aprūpi mājās, kā arī citiem sociālajiem pakalpojumiem³⁴; tā kā daudz gados vecāku cilvēki pandēmijas laikā nomira tādēļ, ka daudzu slimnīcu intensīvās terapijas nodaļas bija pārslogotas; tā kā dažos gadījumos viens no pamatkritērijiem, pieņemot lēmumu par intensīvās terapijas pieejamību, bija pacienta vecums; tā kā daudzi vecāka gadagājuma cilvēki ir saskārušies ar šķēršļiem piekļuvē medicīniskai aprūpei, kas nav saistīta ar Covid-19 ārstēšanu, un pandēmijas laikā aprūpes pakalpojumu sniegšana kopumā ir samazināta vai apturēta;
- AW. tā kā ES iedzīvotāju novecošanās rada jaunas problēmas dzimumu līdztiesības jomā, jo sievietes vēl aizvien ir galvenās aprūpes (gan apmaksātas, gan neapmaksātas) sniedzējas³⁵; tā kā koronavīrusa krīze ir saasinājusi šo situāciju;
- AX. tā kā vecāka gadagājuma cilvēki sliktāk pārcieš ekstremālus laika apstākļus, piemēram, secīgus karstuma viļņus;

Tiesības novecot ar cieņu

- AY. tā kā cilvēka cienīgas dzīves garantēšana nozīmē to, ka darba ņēmējiem tiek nodrošinātas tiesības uz savlaicīgu pensionēšanos, ļaujot viņiem baudīt veselīgu un neatkarīgu dzīvi pēc pensionēšanās; tā kā tiesībām uz pensionēšanos jābūt saistītām ar darba mūža ilgumu, bet tās nedrīkst būt atkarīgas no vidējā paredzamā mūža ilguma atšķirībām vai citiem iemesliem, ko izmantot, lai izdarītu spiedienu uz darba ņēmējiem; tā kā dzīvei pēc pensionēšanās galvenokārt vajadzētu balstīties uz ienākumiem, kas nodrošina pienācīgus dzīves apstākļus, tostarp veselības aizsardzību, bagātināšanas kultūras jomā un jaunu prasmju iegūšanu, ļaujot pensionāriem pilnībā iekļauties sabiedriskajā vidē, kurā viņi dzīvo;
- AZ. tā kā cilvēka cienīgu dzīvi, jo īpaši vecāka gadagājuma cilvēkiem, nav nošķirama no tiesībām uz pieejamu mājokli, kas ir sanitārajām prasībām atbilstošs un ērts, ļaujot gados vecākiem cilvēkiem pavadīt vecumdienas sabiedrības un ģimenes sniegtā aizsardzībā; tā kā vairākos gadījumos, kas saistīti ar spiedienu, kuru rada spekulācijas ar īpašumiem, vecāka gadagājuma cilvēki ir bijuši pirmie, kas izlikti no mājokļa, un tas ir

³⁴ Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs un citi, "Covid-19 lielā ietekme uz ilgtermiņa aprūpes iestādēm, priekšlikums par uzraudzību ES/EEZ", *Eurosurveillance*, 25. sējums, 22. izdevums, 2020. gada 4. jūnijs.

³⁵ Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts, "Sabiedrības novecošana, migrācija un klimata pārmaiņas rada jaunas problēmas dzimumu līdztiesības jomā", 2019. gada 10. decembris.

pastiprinājis viņu sociālo izolētību un funkcionālo atkarību;

- BA. tā kā sievietes ir pakļautas lielākam nabadzības un sociālās atstumtības riskam, cita starpā ņemot vērā joprojām pastāvošo problēmu saistībā ar dzimumu atšķirību nodarbinātības jomā, sieviešu un vīriešu darba samaksas un pensiju atšķirībām, ilgākiem karjeras pārtraukumiem ģimenes un aprūpes pienākumu dēļ un vairāk nepilna laika³⁶, dažkārt nestabilas un pagaidu nodarbinātības³⁷, jo īpaši attiecībā uz vientuļām mātēm; tā kā minētie faktori daudzām sievietēm apgrūtina naudas iekrāšanu vēlākai dzīvei un padara viņas īpaši neaizsargātas pret vecuma nabadzību;
- BB. tā kā saskaņā ar *Eurostat* datiem visās ES dalībvalstīs sievietes saņem mazākas pensijas nekā vīrieši; tā kā 2018. gadā Eiropas Savienībā 65 gadus vecas un vecākas sievietes saņēma pensiju, kas bija vidēji par 30 % mazāka nekā tāda paša vecuma vīriešiem;
- BC. tā kā Eirobarometra 2019. gada apsekojums liecina, ka 40 % ES iedzīvotāju jūtas diskriminēti vecuma dēļ; tā kā diskriminācija vecuma dēļ pastāv dažādos līmeņos un izpaužas dažādos veidos, tostarp atsevišķās pieejās un sevis uztverē, kā arī paaudžu attiecībās; tā kā ir pierādīts, ka diskriminācija vecuma dēļ vājina veselību, saīsina paredzamo dzīves ilgumu un kavē pilnvērtīgu līdzdalību sabiedrības, kultūras un pilsoniskajā dzīvē, un tas var radīt ierobežojumus vecāka gadagājuma cilvēku piekļuvei pakalpojumiem vai aktīvai dalībai darba tirgū gan valsts, gan ES līmenī, kā arī pakalpojumiem darba vietā, kas veicina marginalizāciju un sociālo atstumtību; tā kā saskaņā ar jaunāko Eiropas darba apstākļu apsekojumu diskriminācija vecuma dēļ bija visizplatītākais diskriminācijas veids darba vietā; tā kā citu veidu diskriminācija, uz ko norāda gados vecāki cilvēki, ir saistīta ar piekļuvi finanšu produktiem un pakalpojumiem, veselības aprūpei, izglītībai, apmācībai un brīvā laika pavadīšanas iespējām³⁸; tā kā diskriminācijas vecuma dēļ un ar vecumu saistītu stereotipu apkarošana, tostarp darba tirgū, ir būtiska nozīme aktīvu vecumdienu nodrošināšanā, paaudžu solidaritātes veicināšanā un gados vecāku darba ņēmēju iegūtās pieredzes izmantošanā; tā kā šajā sakarā ir būtiski arī stiprināt vienlīdzīgu piekļuvi precēm un pakalpojumiem;
- BD. tā kā, pēc PVO domām, aktīva novecošana ir veselības, līdzdalības un drošības iespēju optimizēšanas process ar mērķi uzlabot dzīves kvalitāti novecošanas gaitā, ļaujot cilvēkiem visā dzīves laikā īstenot labbūtības potenciālu un līdzdarboties sabiedrības dzīvē atbilstoši viņu vajadzībām, vēlmēm un spējām, vienlaikus nodrošinot viņiem pienācīgu aizsardzību, drošību un aprūpi, kad viņiem ir vajadzīga palīdzība;
- BE. tā kā ES un vairākas dalībvalstis aktīvi piedalās tādu jaunu starptautisku instrumentu apsvēršanā, kuru mērķis ir aizsargāt gados vecāku cilvēku tiesības; tā kā šādas starptautiskas apspriedes būtu aktīvi jāatbalsta un jāveicina; tā kā Padomes Direktīva 2000/78/EK nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un

³⁶ 2018. gadā 30,5 % sieviešu un 9,2 % vīriešu ES 27 dalībvalstīs strādāja nepilna laika darbu (*Eurostat*, Darbaspēka apsekojums).

³⁷ Pagaidu līgumu īpatsvars 15–64 gadus veciem cilvēkiem pēdējos gados ir bijis stabils. 2018. gadā tas bija 12,1 % no kopējā nodarbināto skaita. Īpatsvars sieviešu vidū ir nedaudz lielāks (13,1 %) nekā vīriešu vidū (11,2 %) (*Eurostat*).

³⁸ Eiropas Pamattiesību aģentūra, biļeteni par koronavīrusa pandēmijas ietekmi uz pamattiesībām ES: Nr. 3 (2020. gada jūnijs), kurā galvenā uzmanība pievērsta vecāka gadagājuma cilvēkiem, un Nr. 6 (2020. gada 30. novembris), kurā galvenā uzmanība pievērsta sociālajām tiesībām.

profesiju, bet tā nevēršas pret diskrimināciju citās sabiedriskās dzīves jomās un multiplo diskrimināciju;

- BF. tā kā gados vecāki cilvēki dažkārt kļūst par vardarbības, ļaunprātīgas izmantošanas un citu satraucošu darbību, piemēram, krāpšanas un negodīgas uzņēmējdarbības prakses, upuriem vai zaudē rīcībspēju un līdzekļus savu problēmu risināšanai, tā kā datiem un pētījumiem būtu pilnīgāk jāaptver vardarbība, kas vērsta pret vecāka gadagājuma cilvēkiem, attiecībā uz tās izplatību un veidiem tās novēršanai; tā kā ir jātiecas sagatavot pilnīgākus datus par sliktu izturēšanos pret vecāka gadagājuma cilvēkiem;
- BG. tā kā ES finansē izmēģinājuma iniciatīvas, piemēram, *EUROPeAN*, *MILCEA* un *WeDO*, kuras saistītas ar cīņu pret noziedzību, kas vērsta pret vecāka gadagājuma cilvēkiem;
- BH. tā kā vecāka gadagājuma cilvēkus lauku vai attālos apvidos, iespējams, lielākā mērā apdraud ar vecumu saistīti riski, tostarp nabadzība, kvalitatīvas veselības aprūpes un pakalpojumu sliktāka pieejamība, mazāks sociālais atbalsts, mazākas sociālās mijiedarbības iespējas, kā arī sabiedriskā transporta pakalpojumu nepieejamība;

Nodarbinātība un aktīvas vecumdienas

- BI. tā kā saskaņā ar Eurobarometra 2012. gada apsekojumu 60 % ES iedzīvotāju bija pret likumā noteiktā pensionēšanās vecuma paaugstināšanu, bet 61 % uzskatīja, ka ikvienam būtu jābūt iespējai turpināt strādāt arī pēc likumā noteiktā pensionēšanās vecuma sasniegšanas; tā kā — atkarībā no finansiālajām vajadzībām — gandrīz puse 50 gadus vecu un vecāku darba ņēmēju labprāt strādātu īsāku darba laiku, bet ievērojama daļa pensionāru vēlētos strādāt vismaz dažas stundas nedēļā³⁹; tā kā darbs pēc pensijas vecuma sasniegšanas ir saistīts ar darba vietu rīcībpolitiku, kas veicina nodarbinātības iespējas un atbalsta darba ņēmējus, kuri, ja vēlas, turpina strādāt pēc pensijas vecuma sasniegšanas; tā kā gados vecāku darba ņēmēju, kuri nav nodarbināti, darbā līgšanas līmenis tomēr ir ļoti zems un tā kā gados vecākiem darba ņēmējiem ir liels risks kļūt par ilgtermiņa bezdarbniekiem; tā kā cilvēku vecumā no 55 līdz 64 gadiem nabadzības un sociālās atstumtības līmenis ir augstāks par ES vidējo rādītāju attiecībā uz visu vecumu cilvēkiem; tā kā 56 % ES iedzīvotāju ir noraizējušies par to, ka viņu ienākumi vecumdienās nebūs pietiekami⁴⁰; tā kā līdz ar vecumu iespēja atrast jaunu darbu samazinās, ko daļēji izraisa strukturāli šķēršļi, tostarp diskriminācija vecuma dēļ⁴¹; tā kā dati liecina, ka cilvēkiem, kas ir pensionējušies, bet turpina strādāt, tāpēc ka to vēlas, apmierinātība ar dzīvi ir augstāks nekā vidējais rādītājs cilvēkiem, kuri ir pilnībā pensionējušies⁴²; tā kā mērķa izjūta dzīvē parasti samazinās pēc 50 gadu vecuma sasniegšanas, bet daudz spēcīgāka tā saglabājas cilvēkiem, kuri turpina strādāt pēc pensijas vecuma sasniegšanas vai kuriem ir bērnu aprūpes vai ilgtermiņa aprūpes pienākumi⁴³; tā kā bezdarba apkarošana vecāka gadagājuma darba ņēmēju vidū ES joprojām ir ļoti svarīga;

- BJ. tā kā piemēroti darba un nodarbinātības apstākļi, tostarp uzlabota darba aizsardzība,

³⁹ Eurofound 2021. gada 19. maija raksts "Pensionēšanās".

⁴⁰ Eurofound, Apsekojums par dzīves kvalitāti Eiropā, 2016, 79. lpp.

⁴¹ Eurofound, Apsekojums par dzīves kvalitāti Eiropā, 2016, 77. lpp.

⁴² Eurofound, Apsekojums par dzīves kvalitāti Eiropā, 2016, 15. lpp.

⁴³ Eurofound Apsekojums par dzīves kvalitāti Eiropā, 2016, 26. lpp.

labāks darba un privātās dzīves līdzsvars, vecumam atbilstoša darba vide, zemākas kvantitatīvās prasības un autonomija darba laika ziņā, var sniegt vecāka gadagājuma cilvēkiem iespēju palikt darba tirgū un mudināt to darīt, ja viņi to vēlas;

- BK. tā kā īpaša uzmanība jāpievērš to darba ņēmēju vajadzībām, kuri strādā fiziski vai psiholoģiski prasīgu darbu; tā kā šo jautājumu var risināt ar arodiveselības un drošības stratēģijām, rīcībpolitikām, kas veicina darba un privātās dzīves līdzsvaru, piekļuvi izglītības un apmācības iespējām darbā vai ārpus tā un to izmantošanu, atbalstu paaudžu apmaiņai ar pieredzi darba vidē un iespēju pakāpeniski priekšlaicīgi pensionēties, kas dos labumu gan atsevišķiem cilvēkiem, gan sabiedrībai kopumā;
- BL. tā kā ES, kurā ir vecāka gadagājuma iedzīvotāji un mazāk darbaspēka, var radīt spiedienu uz publiskā sektora budžetiem un sociālā nodrošinājuma un veselības aprūpes sistēmām; tā kā tiek lēsts, ka līdz 2070. gadam kopējās novecošanas izmaksas⁴⁴ sasniegs 26,7 % no IKP⁴⁵; tā kā pētījumā par senioru (50 gadus veci un vecāki cilvēki) ekonomiku, kuru 2018. gadā veica Komisijas uzdevumā, tiek lēsts, ka ES senioru ekonomikas ieguldījums IKP līdz 2025. gadam sasniegs 6,4 triljonus EUR un tā radīs 88 miljonus darbvietu; tā kā tas būtu 32 % no ES IKP un 38 % no darbvietu skaita ES⁴⁶;
- BM. tā kā aktīvu vecumdienu nodrošināšanai ir būtiski popularizēt dzīves cikla perspektīvu un veicināt izpratni par vecumdienām labvēlīgas darba vides nozīmi darba devējiem; tā kā cīņa pret bezdarbu jauniešu un vecāka gadagājuma cilvēku vidū joprojām ir svarīgs problēmu uzdevums daudzos reģionos; tā kā ES un dalībvalstīm vēl ir jāizstrādā atbilstošs risinājums problēmām darba tirgū; tā kā ir jāpielāgo tādu vecāka gadagājuma darba ņēmēju prasmes, kurus īpaši apdraud ekonomikas pārstrukturēšana, un jāīsteno rīcībpolitika, lai atbalstītu vecāka gadagājuma cilvēku mobilitāti darba tirgū, jo īpaši attiecībā uz darba atsākšanu;
- BN. tā kā darba devēji bieži vien nevēlas nodrošināt pienācīgu apmācību gados vecākiem darba ņēmējiem; tā kā mūžizglītība veicina aktīvas vecumdienas un ļauj cilvēkiem strādāt un pilnvērtīgi piedalīties sabiedrības dzīvē; tā kā Parlaments ir pieņēmis nostāju par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido programmu "Erasmus+";
- BO. tā kā kvalitatīvas nodarbinātības, tostarp pienācīgas algas, darba drošības, kā arī pienācīga darba un privātās dzīves līdzsvara nodrošināšana darba ņēmējiem visā viņu karjeras laikā ir priekšnoteikums ilgtspējīgai darba dzīvei un aktīvām un veselīgām vecumdienām pēc pensionēšanās; tā kā tas nozīmē ne tikai samazināt arodriskus, bet arī iedrošināt un atbalstīt darba ņēmējus veselību veicinošu ieradumu veidošanā un mazināt dažādus riskus, piemēram, psihosociālos, kā arī muskuļu un skeleta sistēmas traucējumus; tā kā gados vecāku darba ņēmēju veselību un sniegumu nenosaka viņu vecums, bet gan virkne ar to cieši saistītu faktoru, piemēram, individuāls dzīvesveids un pakļautība apdraudējumam darbvietā⁴⁷; tā kā kvalitatīvas darbvietas, kā arī drošas un

⁴⁴ 2018. gada ziņojumā par novecošanu kopējās novecošanas izmaksas ir definētas kā tādas, kas aprēķinātas, pamatojoties uz publiskiem izdevumiem pensijām, veselības aprūpei, ilgtermiņa aprūpei, izglītībai un bezdarbnieku pabalstiem.

⁴⁵ Komisijas 2018. gada 25. maija iestāžu dokuments "2018. gada ziņojums par novecošanu: ekonomikas un budžeta prognozes ES28 2016.–2070. gadam".

⁴⁶ Komisijas 2018. gada 12. aprīļa ziņojums par senioru ekonomiku.

⁴⁷ Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūras 2016. gada 4. oktobra ziņojums "Darbaspēka

veselīgas darbvietas ir svarīgas ne tikai darba ņēmēju labbūtībai, bet arī uzņēmumu konkurētspējai un sociālās drošības sistēmu ilgtspējai;

- BP. tā kā demogrāfisko pārmaiņu ietekme uz darba tirgu ir apliecinājusi to, cik svarīgi ir vēl vairāk pilnveidot uzņēmumu pārvaldību un darba metodes, kā arī to, cik liela nozīme ir tādiem digitāliem risinājumiem kā tāldarbs, jo īpaši saistībā ar Covid-19 pandēmiju, jo tie piedāvā daudz iespēju uzlabot darba apstākļus darba ņēmējiem, tostarp tiem, kam tuvojas pensijas vecums, un nodrošināt lielākā mērā iekļaujošu darba vidi, jo īpaši cilvēkiem ar invaliditāti un nolūkā nodrošināt darba un privātās dzīves līdzsvaru;
- BQ. tā kā reģioniem, kuros ir augsts bezdarba līmenis, ir raksturīga augstāka novecošanas pakāpe un iedzīvotāju skaita samazināšanās;
- BR. tā kā nodarbinātie darba ņēmēji vecuma grupā no 55 līdz 64 gadiem 2019. gadā veidoja 59,1 % no ES darbaspēka⁴⁸; tā kā 2016. gadā aptuveni trešdaļa ģimenes lauku saimniecību vadītāju bija vismaz 65 gadus veci un lielākā daļa (57 %) bija vismaz 55 gadus veci; tā kā tikai viens no desmit lauku saimniecību vadītājiem bija jaunāks par 40 gadiem;

Demogrāfisku problēmu risināšana ar ES finansējuma atbalstu

- BS. tā kā visās politikas jomās būtu jāatspoguļo programmas, projekti un darbības, kas veicina aktīvas novecošanas stratēģijas, un tā kā dalībvalstīm būtu jāizmanto visi pieejamie ES instrumenti, piemēram, Eiropas struktūrfondi un ieguldījumu fondi, jo īpaši Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF), Kohēzijas fonds, Eiropas Sociālais fonds Plus (ESF+) un Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments, lai risinātu demogrāfiskas problēmas; tā kā ES finansējums atvieglo būtiskas infrastruktūras nodrošināšanu;
- BT. tā kā tādas iniciatīvas kā Pilsētas pieejamības balva veicina publisko telpu pielāgošanu gados vecāku cilvēku un cilvēku ar ierobežotām pārvietošanās spējām vajadzībām un labvēlīgi ietekmē viņu neatkarību; tā kā šādas iniciatīvas ne tikai uzlabo viņu dzīves kvalitāti, nodrošina viņu sociālo integrāciju un garantē pamattiesību vienlīdzīgu izmantošanu, bet arī var labvēlīgi ietekmēt ekonomiku;
- BU. tā kā vienas personas mājāsaimniecību skaits kopš 2010. gada ir palielinājies par 19 %; tā kā 2019. gadā 40 % 65 gadus vecu vai vecāku sievieti ES dzīvoja vienas, kas vairāk nekā divas reizes pārsniedz to vīriešu īpatsvaru, kuri dzīvo vieni⁴⁹; tā kā daudzās dalībvalstīs mājokļi jauniešiem, cilvēkiem, kuriem nav partnera, gados vecākiem cilvēkiem un cilvēkiem ar invaliditāti, hroniskām slimībām un funkcionāliem ierobežojumi ir neatbilstoši pieejamības problēmu, zemas kvalitātes standartu vai augstu dzīves un mājokļu izmaksu dēļ; tā kā mājokļiem būtu jābūt pieņemamiem cenās ziņā, piekļūstamiem, drošiem un ērtiem, un visi minētie faktori ir īpaši svarīgi — ne tikai vecāka gadagājuma cilvēkiem; tā kā varbūtība, ka daudzi vecāka gadagājuma cilvēki atjaunos savus mājokļus, ja vien nebūs to īpašnieki, ir zemāka nekā attiecībā uz citu

---

novecošana: ietekme uz darba aizsardzību — pētījuma pārskats".

⁴⁸ Eurostat, "Gados vecāku darba ņēmēju nodarbinātības līmenis, vecuma grupā no 55 līdz 64 gadiem", piekļūts 2021. gada 2. jūnijā.

⁴⁹ Komisijas 2020. gada 17. jūnija ziņojums par demogrāfisko pārmaiņu ietekmi (COM(2020)0241), 10. lpp.

vecuma grupu cilvēkiem;

- BV. tā kā cilvēktiesības ir universālas, neatņemamas, nedalāmas, savstarpēji atkarīgas un saistītas un pieder visiem cilvēkiem un visām paaudzēm bez jebkādas diskriminācijas; tā kā vecāka gadagājuma cilvēki, tostarp cilvēki ar invaliditāti, ir sabiedrībai vērtīgi un tādēļ tiem ir pilnībā jāpiedalās sabiedrības dzīvē un jādzīvo ar cieņu un pēc iespējas neatkarīgi; tā kā paaudžu solidaritātei būtu jāvirza ES atveseļošana nolūkā veidot taisnīgāku, iekļaujošāku un noturīgāku sabiedrību, kas neatstāj nevienu novārtā;
- BW. tā kā visas dalībvalstis un ES ir pievienojušās ANO Konvencijai par personu ar invaliditāti tiesībām un tādējādi juridiski ir atbildīgas par individuālās patstāvības, nediskriminācijas, pilnīgas un efektīvas līdzdalības sabiedrības dzīvē un iespēju vienlīdzības un pieklūstamības nodrošināšanu; tā kā Eiropas Savienībā ir vairāk nekā 80 miljoni cilvēku ar invaliditāti, no kuriem lielākā daļa ir sievietes un meitenes, un tā kā pārsvarā invaliditāte iestājas līdz ar vecumu; tā kā cilvēkus ar invaliditāti lielākā mērā apdraud nabadzība un diskriminācija⁵⁰; tā kā novecošanas politikai jānodrošina cilvēku ar invaliditāti aizsardzība un sociālā iekļaušana, kā arī viņu piekļuve darba tirgum un pakalpojumiem; tā kā mobilitātei ir būtiska nozīme neatkarīgas dzīves un patstāvības veicināšanā; tā kā ir ļoti svarīgi nodrošināt pilnībā pieklūstamu transporta ķēdi no durvīm līdz durvīm;
- BX. tā kā vairumā Eiropas valstu joprojām ne visi faktiskās saslimšanas ar neirodeģeneratīvām slimībām, piemēram, Alcheimera slimību un citām demences formām, tiek diagnosticēti; tā kā ir pilnībā skaidrs, ka pašreiz apstiprināto demences gadījumu skaits (9 miljoni) līdz 2050. gadam divkāršosies⁵¹; tā kā demence ir galvenais vecāku cilvēku atkarības un invaliditātes cēlonis Eiropas Savienībā un pašlaik skar aptuveni 10 miljonus cilvēku, un tā kā paredzams, ka līdz 2030. gadam tās izplatība divkāršosies;
- BY. tā kā KLP joprojām ir galvenais instruments, ar ko atbalstīt lauku ekonomiku un darbvieta radīšanu lauku apvidos;
- BZ. tā kā mūsu uzturdrošība ir atkarīga no sekmīgas paaudžu nomaņas lauksaimniecībā,

Gados vecāku cilvēku diskriminācijas novēršana

1. uzsver, ka vecāka gadagājuma cilvēku novērtēšana un pret viņiem vērsta diskriminācijas novēršana ir iespējama tikai tādas ar sociālās, kultūras un ekonomiskās integrācijas politikas starpniecību, kas vērsta uz taisnīgu pensiju nodrošināšanu ar mērķi garantēt pienācīgu dzīves kvalitāti; tādēļ uzsver, ka ir svarīgi, lai publiskās sociālās nodrošināšanas sistēmas, kas ir distributīvas un balstītas uz paaudžu solidaritāti iemaksu ziņā, nodrošinātu ikvienam neatkarīgi no viņa ieguldījuma (kas ir īpaši svarīgi, piemēram, attiecībā uz sievietēm, kuras ir strādājušas kā aprūpētājas) pienācīgas kvalitātes dzīvi, kurā nebūtu nabadzības un sociālās atstumtības;
2. aicina Komisiju un dalībvalstis pastiprināt centienus, lai apkarotu jebkādu vecāka

⁵⁰ Komisijas 2020. gada 17. jūnija ziņojums par demogrāfisko pārmaiņu ietekmi (COM(2020)0241), 22. lpp.

⁵¹ Eiropas Alcheimera slimības apvienības 2020. gada 17. februāra ziņojums "Demence Eiropā — 2019. gada gadagrāmata: demences izplatības Eiropā novērtējums".

gadagājuma cilvēku, jo īpaši sievietes, diskrimināciju jo īpaši nodarbinātības, finanšu produktu un pakalpojumu, veselības aprūpes un mājokļu pieejamības, kā arī patstāvības, izglītības, apmācības un brīvā laika nodarbjū veicināšanas jomā; turklāt aicina Komisiju un dalībvalstis veicināt sabiedrībā pozitīvu priekšstatu par vecumdienām, kā arī vecāka gadagājuma cilvēku sociālo integrāciju, ar atbilstošiem pasākumiem stimulējot vecumdienām labvēlīgas vides izveidi Eiropas Savienībā, kā arī atbalstīt apmaiņu ar labas prakses piemēriem visos pārvaldības līmeņos un stiprināt atbalstu senioru ekonomikai ES; aicina Komisiju pēc 20 gadiem sekot līdzi tam, kā īstenoja Padomes Direktīva 2000/78/EK, ar mērķi stiprināt satvaru cīņai pret diskrimināciju nodarbinātībā un profesionālajā darbībā vecuma dēļ;

3. pauž nožēlu par pastāvošo sievietes un vīriešu pensiju atšķirību un aicina Komisiju un dalībvalstis ierosināt konkrētus pasākumus tās novēršanai, tostarp apkarojot sievietes un vīriešu darba samaksas atšķirības un palielinot sievietes nodarbinātības līmeni, izmantojot pasākumus darba un privātās dzīves līdzsvara panākšanai, apkarojot nestabilu un neformālu darbu un nodrošinot minimālos ienākumus ikvienam;
4. uzsver, ka likumā noteiktā pensionēšanās vecuma paaugstināšana nav piemērots līdzeklis pašreizējās ekonomikas un sociālās krīzes risināšanai un novēršanai, jo tas varētu izraisīt vecāka gadagājuma darba ņēmēju pamattiesību ievērošanas turpmāku pasliktināšanos;
5. uzsver — lai nodrošinātu lielākas iespējas sievietēm lauku apvidos, ir svarīgi nākamajā daudzgadu finanšu shēmā (DFS) saglabāt pašreizējo apakšprogrammu, kas paredzēta šim mērķim; jo īpaši aicina sniegt atbalstu sievietēm lauksaimniecēm, īstenojot pasākumus, kas veicinātu piekļuvi zemei, kā arī sniedzot atbalstu saimnieciskās darbības uzsākšanai un sociālo nodrošinājumu;
6. aicina Komisiju un Padomi noteikt paaudžu solidaritātes un aktīvu vecumdienu gadu, kas papildinātu Eiropas paaudžu solidaritātes dienas un Eiropas aktīvu vecumdienu un paaudžu solidaritātes gada, par ko bija noteikts 2012. gads, mērķus un garu un balstītos uz tiem nolūkā palielināt izpratni par problēmām, ar kurām saskaras vecāka gadagājuma cilvēki, un veicināt stratēģijas izstrādi to mazināšanai, kā arī novērst stereotipus un aizspriedumus, stiprinātu saikni un solidaritāti starp paaudzēm, novērst sociālo atstumtību un risināt seksuālās veselības jautājumus; uzsver šīs iniciatīvas nozīmību ne tikai demogrāfisku pārmaiņu kontekstā, bet arī saistībā ar Covid-19 pandēmiju, kas īpaši smagi skārusi mazāk aizsargātas iedzīvotāju grupas, tostarp vecāka gadagājuma cilvēkus un viņu aprūpētājus; aicina dalībvalstis, risinot demogrāfiskas problēmas, apspriesties ar akadēmisko aprindu ekspertiem un pilsoniskās sabiedrības organizācijām; aicina Komisiju un Padomi nekavējoties īstenot Padomes secinājumus par vecāka gadagājuma cilvēku cilvēktiesībām, līdzdalību un labbūtību digitalizācijas laikmetā, tostarp izveidot "platformu līdzdalībai un brīvprātīgam darbam pēc pensionēšanās" un veicināt apmaiņu ar paaudžu pieredzi un saiknes starp tām;
7. atgādina, ka sievietes un vīriešu pensiju atšķirība, kas izriet no atšķirīgas sievietes un vīriešu darba samaksas, ir 37 %, un tās pamatā ir sievietes darba dzīves laikā pieaugošā nevienlīdzība un periodi, kad viņas nav bijušas iesaistītas darba tirgū, kas sievietēm tiek uzspiesti dažādu veidu nevienlīdzības un diskriminācijas dēļ; uzsver nepieciešamību steidzami novērst minēto atšķirību, ņemot vērā demogrāfiskās pārmaiņas un to, ka

vecāka gadagājuma sievietes šo pārmaiņu ietekmi izjutīs vēl ilgi;

8. atzinīgi vērtē Komisijas 2021. gada 27. janvāra Zaļo grāmatu par novecošanu "Paaudžu solidaritātes un savstarpējās atbildības veicināšana" (COM(2021)0050); aicina Komisiju sagatavot ES rīcības plānu saistībā ar demogrāfiskajām pārmaiņām un paaudžu solidaritāti, ņemot vērā situācijas dažādību un sarežģītību konkrētās vecuma grupās, kā arī atšķirības dalībvalstīs; uzsver, ka šādam plānam jābūt sociāli iekļaujošam un ar mērķi nodrošināt cilvēka cienīgas, aktīvas un veselīgas vecumdienas, un tas jāizstrādā saskaņā ar PVO Veselīgas novecošanas desmitgades nostādņem, iesaistot visu paaudžu pārstāvjus; aicina Komisiju un dalībvalstis, īstenojot ilgtspējīgas attīstības mērķus, pievērst īpašu uzmanību vecāka gadagājuma cilvēku situācijai; atkārtoti aicina dalībvalstis nekavējoties pieņemt ierosināto Padomes direktīvu par vienlīdzīgas attieksmes principa īstenošanu neatkarīgi no reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas, kam ir būtiska nozīme diskriminācijas visu iemeslu dēļ un visās sabiedriskās dzīves jomās apkarošanā un cīņā pret daudzkārtēju diskrimināciju;
9. uzskata, ka ilgtermiņa redzējumā par lauku apvidiem īpaša uzmanība būtu jāpievērš programmām vecāka gadagājuma cilvēku aktīvai iesaistīšanai lauku kopienu dzīvē;
10. uzsver nepieciešamību labāk izmeklēt un novērst vardarbību pret vecāka gadagājuma cilvēkiem;
11. aicina ES un dalībvalstis ratificēt un īstenot Eiropas Padomes Konvenciju par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu;

Vecāka gadagājuma cilvēku veselības un ilgtermiņa aprūpe

12. uzsver, ka gados vecākas sievietes vairāk ietekmē ilgtermiņa aprūpes augstās izmaksas, jo sieviešu paredzamais dzīves ilgums ir lielāks, savukārt viņu veselības rādītāji dzīves beigās ir sliktāki, tādējādi palielinot viņu vajadzības pēc ilgstošas aprūpes un palīdzības; atgādina arī to, ka sievietes ir lielākā daļa neformālo aprūpētāju, atstājot jo īpaši vecāka gadagājuma sievietēm darbības vecumā mazāk iespēju piekļūt darba tirgum un palielināt pienākošos pensiju;
13. aicina Komisiju un dalībvalstis izstrādāt un pieņemt atkarības no citu personu palīdzības vienotu definīciju, ņemot vērā arī neformālo aprūpētāju vajadzības; uzsver — lai izveidotu efektīvas aprūpes sistēmas aprūpējamām personām, jo īpaši vecāka gadagājuma cilvēkiem, ir jāpieņem vienota definīcija un jāizstrādā sistēma atkarības pakāpes novērtēšanai; uzsver nepieciešamību atbalstīt stratēģiju attiecībā uz individualizētu kvalitatīvu atbalstu aprūpējamām personām; uzsver, ka jāņem vērā to personu īpašās vajadzības, kuras sirgst ar dažādām slimībām, tostarp tādām neirodeģeneratīvām slimībām kā Alcheimera slimība un demence, sākot no diagnozes noteikšanas līdz pat ārstēšanai un ilgtermiņa aprūpei;
14. norāda uz elastīgu darba formu nozīmību, ļaujot sievietēm un vīriešiem saskaņot darbu ar ģimenes dzīvi, un uz nepieciešamību rīkot izpratnes veidošanas kampaņas par sadzīves, aprūpes un slimnieku kopšanas pienākumu vienlīdzīgu sadalījumu, veikt lielākus ieguldījumus aprūpes infrastruktūrā un nodrošināt vienlīdzīgu, citiem nenododamu un apmaksātu grūtniecības un dzemdību atvaļinājumu un paternitātes atvaļinājumu ar mērķi uzlabot apmaksāta un neapmaksāta darba sadalījumu starp

dzimumiem;

15. uzsver nepieciešamību apkarot dzimumu segmentāciju darba tirgū, jo īpaši attiecībā uz nākotnē orientētām, augsti apmaksātām karjerām, piemēram, zinātnes, inženierzinātņu, tehnoloģiju un matemātikas (*STEM*), IST un digitālajās nozarēs; uzsver izglītības lielo nozīmi šajās jomās visa mūža garumā, tostarp vecāka gadagājuma sievietēm, lai uzlabotu viņu pastāvīgo dalību darba tirgū;
16. aicina dalībvalstis nodrošināt vienlīdzīgu piekļuvi veselības aprūpes un aprūpes pakalpojumiem, tostarp mājās vai aprūpes iestādē sniegtai vai kopienā balstītai ilgtermiņa un paliatīvajai aprūpei bez jebkādas diskriminācijas;
17. aicina Komisiju un dalībvalstis aizsargāt un sekmēt seksuālās un reproduktīvās tiesības un nodrošināt vispārēju piekļuvi seksuālās un reproduktīvās veselības pakalpojumiem un precēm;
18. uzsver, cik ļoti svarīgi ir pilnībā aizsargāt vecāka gadagājuma cilvēku tiesības uz aprūpi un atbalstu, nodrošinot viņiem piekļuvi cenas ziņā pieņemamiem, kvalitatīviem un visaptverošiem aprūpes un atbalsta pakalpojumiem, kas pielāgoti individuālām vajadzībām, un veicinot labbūtību, patstāvību, neatkarību un iekļaušanos kopienā bez jebkādas diskriminācijas; uzsver, ka pienācīgi finansētām sociālās aizsardzības sistēmām ir būtiska nozīme, lai nodrošinātu, ka aprūpe ir cenas ziņā pieņemama un tai var pilnībā piekļūt;
19. aicina Komisiju iesniegt priekšlikumu aprūpes kursam Eiropai un Eiropas aprūpētāju programmai ar mērķi pārkārtoties uz aprūpes ekonomiku, kas paredz attiecīgus ieguldījumus un tiesību aktus ES līmenī un visaptverošu pieeju visām aprūpes vajadzībām un pakalpojumiem un nosaka kvalitātes pamatnostādnes attiecībā uz aprūpi visa mūža garumā, tostarp bērniem, vecāka gadagājuma cilvēkiem un cilvēkiem ar ilgtermiņa vajadzībām, nolūkā apzināt un atzīt dažādus neformālās aprūpes veidus un cita starpā garantēt finansiālu atbalstu aprūpētājiem, atbilstošus atvaļinājuma periodus un izmaksu ziņā pieņemamus pakalpojumus;
20. aicina pieņemt nepieciešamos pasākumus, lai veicinātu sieviešu nodarbinātības līmeņa paaugstināšanos, piemēram, nodrošināt cenas ziņā pieņemamu aprūpi un bērnu aprūpi, atbilstošu vecāku atvaļinājumu un elastību attiecībā uz darbalaiku un darba veikšanas vietām arī vīriešiem; atgādina, ka saskaņā ar ESAO prognozēm kopējā līdzdalības rādītāju konverģence līdz 2030. gadam varētu radīt IKP uz vienu iedzīvotāju pieaugumu 12,4 % apmērā;
21. aicina Komisiju un dalībvalstis īstenot pieeju "veselība visās politikas jomās", novērtējot politikas risinājumu ietekmi uz sabiedrības veselību visās attiecīgajās jomās;
22. atgādina — lai paaugstinātu dzimstību, ir jāpaplašina darba iespējas, jānodrošina stabila nodarbinātība un mājokļi, pienācīgi darba un dzīves apstākļi, elastīgs darba režīms, dāsns atbalsts ģimenēm un apmaksāts atvaļinājums abiem vecākiem, kvalitatīva bērnu aprūpe no pirmajiem dzīves gadiem un vienlīdzīgs neapmaksātu aprūpes un sadzīves pienākumu sadalījums starp vīriešiem un sievietēm; uzsver, ka, ņemot vērā demogrāfiskās pārmaiņas un paredzamā dzīves ilguma pieaugumu, ir svarīgi nodrošināt pilnvērtīgāku sieviešu dalību darba tirgū bez pārtraukumiem karjerā un darbā vai

pārejas uz nepilna laika un pagaidu darbu, jo tas būtiski mazina sieviešu nabadzības risku vecumdienās; tādēļ mudina dalībvalstis īsā laikā un pilnībā transponēt un īstenot Darba un privātās dzīves līdzsvara direktīvu un aicina tās noteikt standartus, kas ir stingrāki par direktīvā paredzētajiem obligātajiem standartiem;

23. aicina Komisiju un dalībvalstis turpināt pētīt vienkāršas lietošanā, drošas un pieejamas digitālās tehnoloģijas, aprūpi no attāluma un telemedicīnu, jo īpaši reģionos, kurus skārusi demogrāfiskā lejupslīde, un attālos reģionos; uzsver, ka šo tehnoloģiju izmantošanai pilnībā jāatbilst spēkā esošajam regulējumam datu aizsardzības jomā, un vienmēr pienācīgi jāņem vērā ētikas jautājumi, kas saistīti ar tehnoloģijas izmantošanu veselības aprūpē; mudina dalībvalstis skolu un bērnudārzu tuvumā izveidot dienas aprūpes centrus gados vecākiem cilvēkiem, kas varētu stiprināt paaudžu saites;
24. uzskata, ka ikvienam cilvēkam jābūt tiesībām izvēlēties kvalitatīvus aprūpes pakalpojumus, kas tam un tā ģimenei ir piemēroti; uzskata, ka, izstrādājot aprūpes pakalpojumus, jāņem vērā visu kategoriju lietotāji, viņu atšķirības un dažādās prioritātes viņiem nepieciešamo aprūpes pakalpojumu veidu ziņā; atzīmē, ka aprūpes pakalpojumi jāizstrādā tā, lai uzlabotu aprūpes nepārtrauktību, profilaktisko veselības aprūpi, rehabilitāciju un neatkarīgu dzīvi;
25. aicina izveidot tiesisko regulējumu, kas garantē kvalitatīvus aprūpes pakalpojumus, aprūpi no attāluma un telemedicīnu, nodrošinot aprūpes speciālistiem juridiskus aizsargpasākumus un nosakot prasības attiecībā uz nepieciešamo apmācību, lai nodrošinātu aprūpi, tostarp primāro aprūpi, visiem ES iedzīvotājiem neatkarīgi no viņu vecuma visos ģeogrāfiskajos apgabalos;
26. mudina dalībvalstis atbalstīt elastīgus, atbilstošus un pielāgotus aprūpes modeļus un uzsver, ka gados vecāku cilvēku darbības spējas vecumā aktīvām, veselīgām vecumdienām, labbūtībai un piemērotībai darba tirgum ir būtiska nozīme sociālā nodrošinājuma un aprūpes sistēmu ilgtspējas panākšanā; aicina dalībvalstis atbalstīt vecumdienām labvēlīgas vides izveidi un mājās un ģimenes sniegtas, kā arī kopienā balstītas aprūpes risinājumus, tostarp cilvēkiem ar demenci, nolūkā izveidot atbalsta dienestu un medicīnas aprūkojuma publisku tīklu, veicināt mobilitāti, neatkarīgu dzīvi, sociālo integrāciju un patstāvību, kā arī veicināt pilsoniskās sabiedrības un sociālās ekonomikas iniciatīvas šajos jautājumos;
27. aicina dalībvalstis pilnīgāk atzīt neformālās aprūpes nozīmi, uzlabot neformālo aprūpētāju sociālo aizsardzību un dažādu veidu atbalstu tiem, nodrošināt profesionālu atbalstu, apmācību un līdzbiedru sniegtas konsultācijas neformāliem aprūpētājiem un ciešā sadarbībā ar sociālajiem partneriem ieviest dažādu periodisku palīdzību ģimenes locekļiem, kas aprūpē vecāka gadagājuma cilvēkus, jo īpaši tādus, kuriem nepieciešami atelpas brīža aprūpes un dienas aprūpes pakalpojumi, kā arī atbalsta pakalpojumus, tostarp elastīgu darba režīmu; mudina dalībvalstis nākt klajā ar mērķtiecīgām stratēģijām, lai palīdzētu neformāliem aprūpētājiem un atzītu viņu ieguldījumu vecāka gadagājuma cilvēku aprūpē, un nākt klajā ar priekšlikumiem par atbilstošiem palīdzības pakalpojumiem; uzsver, ka neformālas aprūpes sniegšanai ir jābūt izvēles iespējai un ka ir jāveicina formālas aprūpes pakalpojumi;
28. mudina dalībvalstis izvērst brīvprātīgo darbu un palīdzības sniegšanu vecāka

gadagājuma cilvēkiem, jo tam ir īpaša nozīme krīzes situācijās, kā to ir apliecinājusi Covid-19 pandēmija;

29. aicina dalībvalstis apkarot sieviešu nabadzību, īpaši vēlākajā dzīves posmā, kura nelabvēlīgi ietekmē gan sieviešu sociālo nodrošinājumu, gan ES IKP līmeni, kā arī nodrošināt, lai darba ņēmējiem būtu piemērota sociālā aizsardzība;
30. aicina dalībvalstis nodrošināt rehabilitācijas un reintegrācijas pakalpojumu pieejamību, lai veicinātu gados vecāku darba ņēmēju atgriešanos darba tirgū pēc pārtraukumiem, kas saistīti ar veselības aprūpi, ja viņi to vēlas, jo aktīvām vecumdienām ir būtiska nozīme veselības saglabāšanā;
31. uzsver, ka nabadzības feminizācija ir vairāku faktoru rezultāts, tostarp tā ir saistīta ar dzimumu nevienlīdzību karjeras izaugsmē, ar to, ka sievietes bieži tiek nodarbinātas, pamatojoties uz nestandarta līgumiem, ar to, ka sociālā nodrošinājuma statuss nav paredzēts partneriem, kuri palīdz pašnodarbinātām personām, kā arī ar nabadzību mājsaimniecībās, kur sieviete viena audzina bērnus;
32. uzsver, ka Covid-19 uzliesmojums apliecina stabilu, iekļaujošu un pret krīzēm noturīgu veselības aprūpes sistēmu esības nozīmību dalībvalstīs; aicina dalībvalstis visā ES nodrošināt pietiekamu skaitu speciālistu veselības un aprūpes pakalpojumu jomā un nodrošināt piekļuvi geriatriskām zālēm; aicina dalībvalstis nodrošināt pienācīgus darba un nodarbinātības apstākļus medicīnās un aprūpes profesijās un ieguldīt izglītībā un apmācībā kā līdzeklī, ar kuru garantēt sniegtās aprūpes kvalitāti; aicina radīt stimulus gados vecāku cilvēku aprūpētāja profesijas apgūšanai;

Sociālā aizsardzība un sociālā iekļaušana

33. aicina dalībvalstis garantēt gados vecākiem cilvēkiem pienācīgu dzīves līmeni un šajā sakarā aicina tās dalīties paraugpraksē, jo īpaši attiecībā uz minimālā pensijas apmēra noteikšanu;
34. aicina Komisiju un dalībvalstis izstrādāt ieteikumus, kā mazināt nabadzības un sociālās atstumtības risku vecāka gadagājuma cilvēkiem, īpašu uzmanību pievēršot sieviešu un vīriešu pensiju atšķirībai, gados vecākiem cilvēkiem ar invaliditāti, migrantiem, romiem, cilvēkiem, kas pieder pie etniskām, rasu, lingvistiskām vai seksuālām minoritātēm, un citām grupām, kuras nesamērīgi ietekmē nabadzība un sociālā atstumtība; mudina Sociālās aizsardzības komiteju padziļināti analizēt grupas, kuras lielā mērā skar nabadzība un sociālā atstumtība;

Aktīvas vecumdienas

35. uzsver, ka vecumam atbilstošu mūžizglītības iespēju radīšana un īstenošana ir būtisks un neaizstājams elements, ar kura starpniecību uzlabot sociālo un ekonomisko ilgtspēju un personīgo labklājību; aicina dalībvalstis veikt ieguldījumus prasmju un izglītības jomā un izstrādāt formālās un neformālās izglītības, ikdienējas mācīšanās, apmācības un mūžizglītības projektus, kā arī risinājumus, tostarp tiešsaistes izglītības jomā, vecāka gadagājuma cilvēku labākai integrācijai neatkarīgi no tā, vai viņi joprojām ir darba tirgus dalībnieki vai jau ir pensionējušies;

36. šajā sakarā uzsver nepieciešamību stiprināt gados vecāku cilvēku digitālās prasmes, kas var palīdzēt viņiem ne tikai gūt labumu no tiešsaistes izglītības, bet arī uzlabot viņu piekļuvi veselības aprūpei un citiem digitālajiem pakalpojumiem; aicina nodrošināt piekļūstamas un izmaksu ziņā pieņemamas digitālo prasmju programmas, kas atbilstu vecāka gadagājuma cilvēku vajadzībām; aicina Komisiju veikt īpašus pasākumus, kas vērsti uz vecāka gadagājuma cilvēkiem; turklāt aicina Komisiju un dalībvalstis atbalstīt prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas iniciatīvas, jo īpaši neaizsargātām grupām paredzētas, nolūkā palīdzēt cilvēkiem atrast kvalitatīvu darbu un nodrošināt viņu atbilstību darba tirgus vajadzībām, novērst digitālo plaisu un nodrošināt, ka šie cilvēki efektīvi pielāgojas un gūst labumu no inovatīvām pārvaldības un darba metodēm un digitāliem risinājumiem, piemēram, tāldarba;
37. aicina dalībvalstis izmantot ESF + un ERAF finansējumu, lai atbalstītu kvalitatīvu darbvieta radīšanu, veicinātu labāku darba un privātās dzīves līdzsvaru un nodrošinātu darba iespējas reģionos, kuros pastāv depopulācijas risks, īpašu uzmanību pievēršot sieviešu līdzdalības darba tirgū pilnveidošanai; uzsver, cik svarīgi ir nodrošināt konsultāciju pakalpojumus, mūžizglītību un programmas jebkura vecuma darba ņēmēju pārkvalificēšanai un viņu prasmju pilnveidei;
38. aicina dalībvalstis un Eiropas valstu nodarbinātības dienestu tīklu attīstīt prakses apmaiņu attiecībā uz vecāka gadagājuma darba meklētāju integrēšanu darba tirgū;
39. atzinīgi vērtē Komisijas apņemšanos nodrošināt pienācīgas algas visiem darba ņēmējiem — vai nu nosakot minimālo darba algu ar likumu, vai izmantojot darba koplīgumus;
40. uzsver, ka demogrāfisko pārmaiņu risināšanā ir jāievēro uz tiesībām balstīta pieeja, kas veicina un rada vienlīdzīgas iespējas, dialogu un solidaritāti, nevis konkurenci starp dažādu paaudžu cilvēkiem;
41. aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt Darba un privātās dzīves līdzsvara direktīvas pareizu īstenošanu un atbalstīt reģionālās un vietējās iniciatīvas un projektus, kuru mērķis ir panākt labāku līdzsvaru starp darbu un privāto dzīvi vīriešiem un sievietēm;
42. atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu uzsākt "digitālo brīvprātīgo"⁵² programmu, lai kvalificēti jaunieši un pieredzējuši vecāka gadagājuma cilvēki varētu dalīties digitālajās prasmēs ar tradicionāliem uzņēmumiem; mudina dalībvalstis attīstīt brīvprātīgo darbu un mentorēšanu nolūkā nodot zināšanas no paaudzes paaudzē, lai novērstu sociālo atstumtību un ļautu dalīties prasmēs un pieredzē, veicinātu gan jaunāka, gan vecāka gadagājuma darba ņēmēju prasmju pilnveidi un saglabātu tradicionālo amatniecību kā daļu no Eiropas mantojuma;
43. aicina Komisiju un dalībvalstis, izmantojot internetu, citas informācijas tehnoloģijas un mākslīgo intelektu kultūras vajadzībām, izklaidei, izglītībai, darbam, saziņai un medicīniskiem mērķiem, tostarp aprūpei no attāluma un telemedicīnai drošā veidā, kā arī nodrošinot persondatu aizsardzību visaugstākajā līmenī un atzīstot tiešu personisku kontaktu nozīmi un cieņpilnu pieeju, kuras centrā ir cilvēks, novērst digitālo plaisu un

---

⁵² Komisijas 2020. gada 10. marta paziņojums par MVU stratēģiju ilgtspējīgai un digitālai Eiropai (COM(2020)0103).

turpināt izziņāt sociālās iekļaušanas un integrācijas darba tirgū iespējas gados vecākiem cilvēkiem darbības vecumā, jo īpaši tiem, kuri nespēj iziet no mājām; jo īpaši aicina izstrādāt stratēģiju digitālo prasmju, savienojamības un piekļuves ierīcēm pilnveidei ilgtermiņa aprūpes apstākļos;

44. norāda, ka pakalpojumu savienojamības un piekļūstamības uzlabošanai lauku un attālos apvidos ir izšķiroša nozīme, lai novērstu šo reģionu depopulāciju un tajos dzīvojošo vecāka gadagājuma iedzīvotāju sociālo un digitālo atstumtību; tādēļ aicina dalībvalstis atzīt lauku un attālu apvidu nozīmi visā to daudzveidībā un attīstīt to potenciālu, stimulējot ieguldījumus vietējā ekonomikā, veicinot uzņēmējdarbību un uzlabojot šo apvidu infrastruktūru;
45. aicina Komisiju atbalstīt dalībvalstis cīņā pret nabadzību, kas jo īpaši skar sievietes, kuras vienas audzina bērnus, un ko vēl vairāk ir padziļinājusi krīze, izraisot vēl lielāku sociālo atstumtību;
46. uzsver, ka digitālajām tehnoloģijām, kas nepārtraukti attīstās, ir būtiska ietekme uz cilvēku ikdienas dzīvi, un tādēļ uzsver, ka skolās, slimnīcās un visās citās attiecīgajās sabiedrisko pakalpojumu iestādēs ir vajadzīgs ātrdarbīgs internets un svarīgs un mūsdienīgs tehnoloģiskais aprīkojums, tostarp jāizveido efektīva e-pārvaldība; uzskata, ka mūžizglītības radītajām iespējām apvienojumā ar digitalizāciju ir būtiska nozīme, lai nodrošinātu lauku un attālu apvidu novecojošajiem iedzīvotājiem dažādas iespējas, tostarp papildu ienākumus; tādēļ aicina Komisiju un dalībvalstis atbalstīt izglītības un apmācības programmas, kas palīdzētu novecojošajiem iedzīvotājiem attīstīt prasmes un iegūt zināšanas tādās jomās kā e-komercija, tiešsaistes tirgvedība un IKT; aicina dalībvalstis nodrošināt, lai visām mājsaimniecībām būtu piekļuve ātrdarbīgam internetam un digitālajām iekārtām, un veicināt digitālo prasmju apguvi, jo īpaši attiecībā uz neaizsargātām grupām;
47. uzskata, ka, īstenojot ES zaļo un digitālo pārkārtošanos, būtu pilnībā jāizmanto novecojošo lauku kopienu potenciāls; šajā sakarībā atgādina, cik svarīgi ir nodrošināt piekļuvi platjoslas internetam un pamatpakalpojumiem lauku apvidos, apgūt e-prasmes un jaunas pieejas ilgtspējīgai attīstībai, piemēram, viedo ciematu koncepciju un ilgtspējīgu pārtikas sistēmu pārveidi;
48. uzsver, ka lauksaimniecības attīstības, digitalizācijas un specializācijas dēļ gan nozarē iesaistītajiem, gan tiem, kas tajā pašlaik iesaistās, ir vajadzīga atbilstoša līmeņa apmācība digitālajā, tehniskajā un ekonomikas jomā, un aicina veicināt apmaiņas programmas, diskusijas, tiešsaistes apmācības kursus un e-mācības;
49. aicina dalībvalstis ņemt vērā gados vecāku darba ņēmēju īpašo situāciju darba tirgū, īstenojot tādas pasākumus kā individualizēta apmācība un optimizēts darba laiks;
50. aicina Komisiju atbalstīt dalībvalstis, kad tās arvien plašāk izmanto struktūrfondu līdzekļus ieguldījumiem publiskās bērnu, vecāka gadagājuma cilvēku un aprūpējamu cilvēku aprūpes sistēmās;
51. aicina dalībvalstis atbalstīt vecāka gadagājuma cilvēku organizāciju darbību un attīstību, kā arī citus sociālās līdzdalības veidus;

52. aicina Komisiju un Sociālās aizsardzības komiteju nākamajā pensiju atbilstības ziņojumā vairāk iedziļināties nestandarta darba tirgus specifiskā, sniedzot pilnīgu analīzi par sieviešu un vīriešu pensiju atšķirību visos tās aspektos un visos trijos pensiju sistēmu pīlāros; turklāt aicina Komisiju novērtēt minimālo pensiju atbilstību, kas ir īpaši svarīgi, lai nepieļautu vecuma nabadzību;
53. uzsver, ka topošā senioru ekonomika varētu kļūt par vienu no galvenajiem ekonomikas virzītājspēkiem, jo īpaši lauku apvidos, un varētu sniegt iespēju veselības un ilgtermiņa aprūpes nozarēm efektīvāk piedāvāt augstas kvalitātes aprūpi; aicina Komisiju un dalībvalstis ņemt vērā senioru ekonomikas potenciālu ES un valstu stratēģijās un enerģiskāk to attīstīt, tostarp attiecībā uz vecāka gadagājuma cilvēkiem vērstu tūrismu un kultūras apmaiņu;
54. atgādina, ka tālākie reģioni ir īpaši pakļauti depopulācijai, un tiem nepieciešams īpašs pasākumu kopums to nelabvēlīgo demogrāfisko pārmaiņu mazināšanai, ar kurām šie reģioni daudzos gadījumos saskaras; aicina dalībvalstis aktīvi izmantot pieejamos struktūrfondus un investīciju fondus, lai risinātu problēmas, ar kurām minētie reģioni saskaras;
55. aicina Komisiju un dalībvalstis iesaistīt organizācijas, kas pārstāv un aizsargā vecāka gadagājuma cilvēku intereses, tādu lēmumu pieņemšanā, kas viņus skar;
56. uzsver, ka tāldarbs var piedāvāt daudz iespēju attāliem apvidiem, jo tas ir viens no labākajiem veidiem, kā izmantot digitālās tehnoloģijas, lai saglabātu lauku un attālos apvidos iedzīvotājus un vienlaikus sniegtu labumu vietējām kopienām un to ekonomikai; aicina Komisiju nākt klajā ar ES tāldarba programmu, lai izstrādātu tiesisko regulējumu, nosakot skaidrus obligātos standartus un nosacījumus tāldarbam visā ES;
57. aicina Komisiju un dalībvalstis integrēt vecāka gadagājuma cilvēku ar invaliditāti tiesības visās ar invaliditāti un novecošanu saistītās rīcībpolitikās un programmās, nodrošinot pilnīgu atbilstību ANO Konvencijai par personu ar invaliditāti tiesībām;

Īpašas rīcībpolitikas un pētniecība

58. aicina dalībvalstis izmantot ES finansējumu un privātos ieguldījumus līdztekus valsts un vietējiem ieguldījumiem, lai nodrošinātu pienācīgus, drošus un piekļūstamus mājokļus un pielāgotu ēkas gados vecāku, neaizsargātu un nelabvēlīgā situācijā esošu cilvēku vajadzībām; uzsver, ka ēkām jābūt ar piekļūstamības elementiem; uzsver, ka drošs mājoklis ir tāds mājoklis, kurā ir samazināta apdraudējuma iespējamība un atvieglotas reaģēšanas iespējas uz to; atgādina, ka piekļūstamam mājoklim jābūt cieši saistītam ar atbilstošu infrastruktūru;
59. uzsver, ka reģionālajām un vietējām pašvaldībām ir neatsverama nozīme arvien saasinošos demogrāfisko problēmu risināšanā lauku un attālos apvidos jēgpilnā un ilgtspējīgā veidā;
60. aicina Komisiju un dalībvalstis popularizēt efektīvas novecošanas politikas labākos piemērus;

61. aicina dalībvalstis veicināt iniciatīvas, kas stiprina saikni starp paaudzēm un sniedz atbalstu vecāka gadagājuma cilvēkiem, kuriem veselības vai finansiālu apsvērumu dēļ ir jāatstāj esošās mājas un jāatrod cenas ziņā pieņemams jauns mājoklis, kas atbilst viņu vajadzībām;
62. aicina dalībvalstis, reformējot pensiju sistēmas un koriģējot pensionēšanās vecumu, ņemt vērā dzimuma dimensiju, jo abu dzimumu darba modeļi atšķiras un ir lielāka varbūtība, ka darba tirgū tiks diskriminētas vecāka gadagājuma sievietes;
63. aicina dalībvalstis novērst un nepieļaut vardarbību pret gados vecākām sievietēm, izstrādājot valsts līmeņa pasākumus reakcijai uz Covid-19, tostarp veidojot palīdzības tālruņa numurus, ieviešot atbalsta pakalpojumus un īpašu uzmanību pievēršot aprūpei, ko sniedz aprūpes iestādēs;
64. aicina Komisiju un dalībvalstis izstrādāt efektīvas programmas vardarbības pret sievietēm apkarošanai, iekļaujot tajās arī vecuma dimensiju, lai novērstu fizisku, seksuālu, psiholoģisku un ekonomisku izmantošanu, kam var pakļaut gados vecākus cilvēkus, no kuriem lielākā daļa ir sievietes; ierosina veikt statistiskus apsekojumus par to, kā pieaug vardarbība pret vecāka gadagājuma cilvēkiem, lai pievērstu uzmanību šai smagajai problēmai, par kuru vecāka gadagājuma cilvēki parasti nav spējīgi ziņot, jo viņi, iespējams, uztver sliktu izturēšanos, ko viņi cieš, kā neizbēgami saistītu ar to, ka viņi ir veci un aprūpējami, kā arī lai efektīvāk cīnītos pret pārestībām, no kurām cieš vecāka gadagājuma cilvēki, un šajā cīņā plašāk iesaistītu sabiedrību kopumā;
65. uzsver, ka aizsargāta un aprūpēta dzīvošana var sekmēt aprūpes deinstitutionalizāciju; aicina dalībvalstis izziņāt iespējas veicināt aizsargātu un aprūpētu vairāku paaudžu dzīvošanu vienā mājoklī, kā arī uz kvalitātes kritērijiem balstītu mājokļu pielāgošanu;
66. mudina dalībvalstis īstenot informācijas un izglītošanas kampaņas un darbības, kas paredzētas vecāka gadagājuma cilvēkiem saistībā ar ceļu satiksmes drošību, norādot uz fizioloģisko pārmaiņu un psihomotoro prasmju pasliktināšanās ietekmi uz spēju pārvietoties pa ceļu, tādējādi uzlabojot visu satiksmes dalībnieku drošību;
67. mudina dalībvalstis palielināt no ESF +, ERAF un Taisnīgas pārkārtošanās fonda piešķiramos līdzekļus gados vecāku darba ņēmēju apmācībai un pārkvalifikācijai, nodrošinot vienlīdzīgu piekļuvi sabiedriskajiem pakalpojumiem, īpašu uzmanību pievēršot tam, lai mudinātu uzņēmumus nodarbināt gados vecākus darba ņēmējus un pielāgot publisko infrastruktūru, tostarp transportu, un sabiedriskas vietas vecāka gadagājuma cilvēku vajadzībām; aicina dalībvalstis, izmantojot finansējumu no struktūrfondiem, veicināt ieguldījumus sabiedriskajos pakalpojumos lauku apvidos, piesaistot jauno paaudzi un uzlabojot gados vecāku cilvēku labbūtību šajos apvidos; aicina plašāk izmantot Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai finansējumu, lai novērstu vecāka gadagājuma cilvēku izolētību un sociālo atstumtību lauku un mazāk attīstītos apvidos, īpašu uzmanību pievēršot apvidiem, kuros pastāv depopulācijas risks; aicina dalībvalstis izmantot iespējas, ko šajā sakarā piedāvā atveseļošanas instruments *Next Generation EU*;
68. uzsver, cik svarīgi ir nodrošināt atbilstīgus, uzticamus un salīdzināmus datus kā pamatu rīcīpolitikām un pasākumiem demogrāfisku problēmu risināšanai; aicina Komisiju pārskatīt ES statistikas sistēmu, palielinot maksimālo vecumu saistībā ar datu vākšanu,

nodrošinot, ka tiek aptverti aprūpes iestādēs dzīvojošie, un sniedzot pēc dzimuma un vecuma sadalītus datus, pilnībā ievērojot privātuma un pamattiesību standartus; aicina Komisiju un dalībvalstis ievākt vairāk datu un palielināt atbalstu pētījumu izstrādei par veselīgām vecumdienām un ar vecumu saistītām slimībām, kā arī vecāka gadagājuma cilvēku dzīves apstākļiem;

69. atzinīgi vērtē Eiropas sociālo tiesību pīlāra rīcības plānu un aicina īsā laikā un efektīvi īstenot pīlārā izklāstītos principus; aicina Komisiju nolūkā pilnveidot un stiprināt vecāka gadagājuma cilvēku pārstāvību ES likumdošanas procesā, līdzīgi kā attiecībā uz jauniešiem to dara pašreizējais ES Jaunatnes parlaments, apsvērt iespēju piešķirt ES programmas "Tiesības, vienlīdzība un pilsonība" finansējumu šādai iniciatīvai;
70. aicina Komisiju un dalībvalstis pievērst uzmanību gados vecāku cilvēku veselīgas dzīves perioda paildināšanai; šajā sakarā uzsver, cik svarīgas ir veselības veicināšanas un izglītošanas programmas mūža garumā, slimību profilakse un regulāras pārbaudes, un uzņemties jaunas iniciatīvas, piemēram, pilnveidot slimību profilakses politiku un padarīt efektīvākas veselības aprūpes programmas ar mērķi veicināt veselīgas novecošanas procesu; aicina Komisiju un dalībvalstis aktīvi iesaistīties PVO Veselīgas novecošanas desmitgadē, izstrādājot veselīgu vecumdienu plānus ES, kuri aptver veselības un aprūpes pakalpojumu pieklūstamību, kā arī veselības veicināšanas un profilakses stratēģijas; aicina Komisiju programmas "Apvārsnis Eiropa" ietvaros izveidot vērienīgu pētījumu programmu par fizisko un garīgo veselību; mudina dalībvalstis apsvērt iespēju šim mērķim izmantot finansējumu, ko nodrošina daudzgadu finanšu shēma un atvēršanas instruments *Next Generation EU*;
71. aicina dalībvalstis veicināt apmaiņu ar paaudžu pieredzi, cita starpā mudinot jauniešu iesaistīties brīvprātīgā darbā gados vecāku cilvēku labā, kā arī veicināt un finansēt dažādu paaudžu centru izveidi, jo tiem var būt būtiska nozīme cīņā pret diskrimināciju vecuma dēļ un vecāka gadagājuma cilvēku sociālās iekļaušanas nodrošināšanā; mudina dalībvalstis skolu un bērnudārzu tuvumā izveidot ambulatorās aprūpes centrus, kā arī brīvprātīga darba un mūžizglītības iespējas, kas paredzētas vecākiem cilvēkiem, un darboties, lai veicinātu saiknes starp paaudzēm, sekmējot apmaiņu starp minētajiem pakalpojumiem; mudina dalībvalstis un Komisiju veicināt programmas, projektus un pasākumus, kas sekmē vecāka gadagājuma cilvēku līdzdalību sabiedrības, kultūras un politiskajā dzīvē;
72. aicina Komisiju un dalībvalstis veicināt un atbalstīt iekļaujošu darba tirgu un sabiedrību, kas nodrošina vienlīdzīgu līdzdalību un izmanto visu cilvēku prasmes un talantus; aicina dalībvalstis izstrādāt piemērotības darba tirgum un karjeras pārvaldības stratēģijas, lai sagatavotos darbaspēka novecošanai un mazāk stabiliem darba tirgiem, ņemot vērā biežās un pamatīgās pārmaiņas tajos; uzsver, ka šādām stratēģijām būtu jāaptver visu vecumu cilvēku izglītības, apmācības un mūžizglītības veicināšana, veselīgas darbvietas, kurās nodrošināti saprātīgi pielāgojumi darbiniekiem ar veselības problēmām vai invaliditāti, labāks darba un privātās dzīves līdzsvars un paaudžu pieredzes apmaiņas veicināšana darbavietā; turklāt aicina ES daudzveidības hartu platformu pievērst lielāku uzmanību vecuma struktūras un funkcionālo spēju daudzveidības veicināšanai darbavietās; aicina Komisiju jaunajā stratēģiskajā satvarā par veselības aizsardzību un drošību darbavietā uzsvērt psihosociālos un fiziskos, ar vecumu saistītos riskus gan sievietēm, gan vīriešiem; uzsver, ka darba drošība ir būtiski

svarīga;

73. aicina Komisiju un dalībvalstis atvieglot piekļuvi darbam tiem, kas to vēlas, 60 gadus veciem un vecākiem cilvēkiem, jo īpaši sievietēm, jo tas palielinātu viņu mūža ienākumus, kā arī ieviest nepilna laika zema riska profesionālo darbību gados vecākiem cilvēkiem, ja viņiem vēl nav veselības problēmu un viņi spēj uzņemties attiecīgos pienākumus; uzsver, cik svarīgi ir radīt apmaksātas nodarbinātības iespējas cilvēkiem, kuri jau sasnieguši likumā noteikto pensionēšanās vecumu un vēlas turpināt vai atsākt strādāt ne tikai ar mērķi gūt papildu ienākumus, bet arī nolūkā novērst sociālo atstumtību; turklāt mudina paredzēt stimulus brīvprātīgam darbam un mentoringam nolūkā sekmēt zināšanu nodošanu no paaudzes paaudzē; uzsver, ka šādi pasākumus un darbības nedrīkst kaitēt gados jauniem darba meklētājiem vai ilgtermiņa bezdarbniekiem;
74. aicina Komisiju pieņemt ES stratēģiju par aprūpētājiem; uzsver, ka ieguldījumiem aprūpes pakalpojumos ir būtiska nozīme, jo tie ne tikai paaugstinātu sieviešu nodarbinātības līmeni, nodrošinātu iepriekš neformālu aprūpi sniegušajiem aprūpētājiem darba iespējas formālajā ekonomikā un veicinātu sieviešu darba un privātās dzīves līdzsvaru, bet arī uzlabotu gados vecāku cilvēku dzīves apstākļus, veicot ieguldījumus ilgtermiņa aprūpes iestādēs, īstenojot pasākumus garīgās veselības uzlabošanai un izolētības apkarošanai un pasākumu vardarbības pret gados vecākām sievietēm nepieļaušanai un apkarošanai, kā arī veicot ieguldījumu cilvēku veselībā un izglītībā nolūkā nodrošināt, ka viņi vecumdienās paliek aktīvi un saglabā labu veselību; aicina dalībvalstis pieņemt vecāka gadagājuma cilvēku aprūpes sistēmu piekļūstamības un ilgtspējas rādītāju kopumu, kā arī vienotu vecāka gadagājuma cilvēku aprūpes pakalpojumu kvalitātes sistēmu; uzsver, cik svarīgi ir nodrošināt, lai vecāka gadagājuma cilvēku aprūpe arī turpmāk būtu dalībvalstu kompetencē;
75. aicina dalībvalstis pievērst lielāku uzmanību gados vecākiem cilvēkiem, kuri ir īpaši neaizsargāti pret vīrusinfekcijām, tostarp Covid-19; aicina Komisiju un dalībvalstis, rīkojot izpratnes veicināšanas kampaņas, veicot pētījumus, veicinot viedokļu apmaiņu un apvienojot ES struktūrfondus un investīciju fondus, cīnīties pret izolētību, nevērību un sociālo atstumtību, ar ko vecāka gadagājuma cilvēki saskaras Covid-19 pandēmijas laikā; turklāt aicina dalībvalstis nodrošināt pacientu tiesību piemērošanu pārrobežu veselības aprūpē, kā arī drošu un cenas ziņā pieņemamu zāļu pieejamību un piekļuvi tām; uzsver, ka Covid-19 pandēmija ir parādījusi, ka vajadzīga plašāka solidaritāte no ES puses; aicina Komisiju izstrādāt un pieņemt ES hartu par vecāka gadagājuma cilvēku tiesībām, pamatojoties uz Pamattiesību hartas 25. pantu;
76. atzīst, ka kohēzijas politikai un KLP varētu būt nozīmīga loma sieviešu piemērotības darba tirgum un iekļaušanas veicināšanā un palielināšanā lauku un attālos apvidos, kurus skārušas demogrāfiskas problēmas; aicina dalībvalstis šajā nolūkā labāk izmantot attiecīgo finansējumu;
77. aicina dalībvalstis izmantot *REACT-EU* finansējumu demogrāfisko pārmaiņu mazināšanai⁵³;
78. uzsver, ka jaunas tehnoloģijas un novatoriskas metodes varētu izmantot, lai samazinātu

---

⁵³ Komisijas 2020. gada 17. jūnija ziņojums par demogrāfisko pārmaiņu ietekmi (COM(2020)0241), 20. lpp.

vispārējas nozīmes pakalpojumu izmaksas, vienlaikus saglabājot dzīves līmeni un pakalpojumu kvalitāti attālos un mazapdzīvotos apvidos; mudina dalībvalstis un attiecīgās reģionālās un vietējās pašvaldības ieguldīt netradicionālos un inovatīvos pasākumos, kuri paredzēti, lai sniegtu iedzīvotājiem būtiskus pakalpojumus un radītu piemērotu vidi, kas mudinātu cilvēkus atgriezties un apvērstu depopulācijas gaitu;

79. aicina dalībvalstis uzlabot apmaiņu ar paraugpraksi attiecībā uz piemērotas demogrāfiskās politikas un iniciatīvu izveidi, lai izmantotu iespējas un risinātu problēmas, ko rada ES iedzīvotāju novecošana;
80. atgādina par ģimenes lauksaimniecības specifiku, kurai raksturīga lauksaimnieciskās darbības un ģimenes dzīves apvienošana, gados vecākiem lauksaimniekiem turpinot strādāt pēc pensionēšanās vecuma sasniegšanas;
81. atzīst vecāka gadagājuma cilvēku, tostarp lauksaimnieku, potenciālu kļūt par dinamiskas senioru ekonomikas virzītājspēku lauku apvidos, pamatojoties uz sociālo inovāciju, iekļaujošām lauku kopienām un veselīgāku dzīves vidi; aicina Komisiju rūpīgi izpētīt šo potenciālu, veidojot ilgtermiņa redzējumu par lauku apvidiem un aktīvu novecošanu;
82. aicina valsts iestādes veicināt tādas īpašas aizsardzības sistēmas izveidi, kurā tiktu ņemtas vērā lauksaimniecībā nodarbināto personu bezdarba īpatnības, kas saistītas ar to, ka lauksaimniecības sezonālajam darbam ir izteikti pagaidu raksturs; norāda, ka tas varētu nodrošināt lielāku drošību tiem, kuri izvēlas strādāt lauksaimniecībā;
83. norāda, ka darbaspēka novecošana un paaudžu nomaiņas trūkums lauksaimniecībā ir nopietnāka problēma nekā citās nozarēs; uzskata, ka jaunu profesiju radīšana, lai nodrošinātu paaudžu nomaiņu, nodrošinot lauksaimniecības nozares profesiju pievilcību un rentabilitāti, ir būtiska, lai mainītu šo tendenci;
84. atzīst, ka tikai 11 % visu lauku saimniecību Eiropas Savienībā vada lauksaimnieki, kas ir jaunāki par 40 gadiem⁵⁴; aicina dalībvalstis likvidēt visus šķēršļus, kas kavē gados jaunu lauksaimnieku ienākšanu lauksaimniecības nozarē, tostarp grūtības saistībā ar zemes pieejamību; turklāt aicina dalībvalstis sekmēt jaunus paaudžu sadarbības veidus, piemēram, partnerības, graudniecības, ilgtermiņa nomas un citas vienošanās, kas varētu novērst zemes trūkumu un mudināt jauniešus kļūt par lauksaimniekiem;
85. atgādina, ka daži šķēršļi paaudžu nomaiņai lauksaimniecībā ir saistīti ar zemes pieejamību un saimniecību nodošanu no paaudzes paaudzē; atgādina, ka gados vecāki lauksaimnieki, kas saskaras ar zemes pensiju risku, ienākumu (tostarp KLP maksājumu) zudumu un sociālo atstumtību lauku apvidos pēc aiziešanas pensijā, parasti turpina būt aktīvi un saglabā savas saimniecības ilgāk; šajā sakarībā uzsver, ka ir vajadzīgi pielāgoti politikas instrumenti, lai nodrošinātu saimniecību netraucētu nodošanu un aktīvas vecumdienas vecāka gadagājuma lauksaimniekiem lauku kopienās;
86. norāda, ka daudzās dalībvalstīs valsts pensiju sistēmas nenodrošina pensionētiem lauksaimniekiem pietiekamus ienākumus; pauž nožēlu par to, ka lauksaimnieciskās darbības pagarināšana pēc likumā noteiktā pensionēšanās vecuma sasniegšanas, kas

---

⁵⁴ Eurostat, "Lauksaimnieki un lauksaimniecības darbaspēks — statistika", dati izgūti 2018. gada novembrī.

palēnina paaudžu nomaiņu, bieži vien ir vienīgais veids, kā risināt šo situāciju; uzsver, ka KLP atbalsts nav paredzēts, lai aizstātu pensiju sistēmu;

87. norāda, ka pieaug vajadzība pēc augsti kvalificētiem jauniem lauksaimniecības speciālistiem, jo īpaši reģionos, un vērš uzmanību uz nepieciešamību veikt visus pasākumus, lai mudinātu jauniešus studēt lauksaimniecības profesijas, kā arī veicināt vecāka gadagājuma cilvēku zināšanu nodošanu jaunākajai paaudzei;
88. uzskata, ka lauksaimniecības partnerības starp vecākām un jaunākām paaudzēm ir būtiskas, lai padziļinātu paaudžu solidaritāti, zināšanu nodošanu un savstarpēju mācīšanos, kas ir īpaši svarīgi jauno tehnoloģiju un digitālo prasmju apguvei lauksaimniecībā;
89. uzskata, ka ģimenes darbinieki joprojām veido lielāko daļu lauksaimniecības darbaspēka Eiropā, taču norāda, ka šāda veida darbaspēks jau gadiem ilgi ir pastāvīgi samazinājies un ir paredzams, ka tuvākajā nākotnē tas turpinās samazināties; uzsver, ka neapturamā lauku iedzīvotāju izceļošana no dažām ES daļām novedīs pie tā, ka lauku apvidi saskarsies ar ekonomiskām, sociālām un vides problēmām, kuru risināšanai nepieciešamas vērienīgākas un saskaņotākas rīcībpolitikas;
90. uzsver, cik svarīgi ir atbalstīt lauku apvidus to daudzveidībā, veicinot ieguldījumus projektos, kas atbalsta vietējo ekonomiku, tostarp labāku transporta pieejamību un digitālo savienojamību; uzskata, ka ir svarīgi atgādināt, ka nodarbinātības saglabāšana lauksaimniecībā tieši ietekmē lauku ekonomikas dzīvotspēju; turklāt uzskata, ka nevajadzētu par zemu novērtēt problēmuzdevumu, ar ko saskaras visi lauksaimnieki, lai izprastu moderno tehnoloģiju un inovāciju nozīmi lauksaimniecībā un iesaistītos to izmantošanā; tādēļ uzsver, cik svarīga ir profesionālā mūžizglītība, konsultāciju pakalpojumi un zināšanu apmaiņa gan KLP ietvaros, gan ārpus tās;
91. uzskata, ka sieviešu piekļuve lauksaimniecībai būtu jāatvieglo, izmantojot atbilstošus sabiedriskos pakalpojumus, lai viņas varētu vairāk strādāt lauksaimniecībā;
92. norāda, ka sabiedrības novecošana, jo īpaši lauksaimniecības un lauku apvidos, ir neizbēgama tendence, kas jāņem vērā, izstrādājot ekonomikas un sociālo politiku; uzskata, ka sabiedrības novecošanas jautājumam ir nepieciešama daudzdimensionāla pieeja, un uzsver, ka ir svarīgi veicināt plašāku papildināmību un sinerģiju starp politikas jomām un atbalsta instrumentiem; atgādina, ka pienācīgi resursi un pakalpojumi ir būtiski, lai vecāka gadagājuma cilvēkiem nodrošinātu vecumdienām labvēlīgu vidi;
93. uzsver, ka nevienlīdzība saistībā ar zemes pieejamību, tiešajiem maksājumiem un atbalstu gan starp ES valstīm, gan to iekšienē ir viens no jautājumiem, kas jārisina, lai apturētu reģionālo lejupslīdi un mudinātu vecāka gadagājuma cilvēkus pēc pensionēšanās vecuma sasniegšanas pamest lauksaimniecību un jauniešus — sākt lauksaimniecisko darbību;
94. aicina dalībvalstis, izstrādājot savus stratēģiskos plānus, ņemt vērā gados vecāku cilvēku (vecāku par 65 gadiem) īpatsvaru lauku reģionos un apsvērt tādu pasākumu ieviešanu, kas attiecas uz gados vecākiem lauku apvidu iedzīvotājiem vai ir vērsti uz tiem, piemēram, elastīgāku pieeju nosacījumiem, kas piemērojami šīs vecuma grupas

reālai un aktīvai līdzdalībai attiecīgā reģiona ekonomiskajā dzīvē;

95. norāda, ka, ņemot vērā situāciju, kas radusies Covid-19 pandēmijas rezultātā, ir jāapņemas veidot dzīvotspējīgu un dinamisku lauku vidi, likvidējot birokrātiju un ieguldot infrastruktūrā un kvalitatīvos pakalpojumos lauku apvidos, lai ierobežotu novecošanas procesu lauksaimniecībā un sekmētu sieviešu kā saimniecību vadītāju lomu;
96. norāda, ka efektīva mobilitātes sistēma ir viens no reģionālās ekonomikas attīstības, teritoriālās kohēzijas un reģionālā potenciāla attīstības priekšnoteikumiem; norāda, ka tādēļ ir jānodrošina nepieciešamais finansējums transporta savienojumu attīstībai un uzturēšanai, kas varētu mudināt vecāko paaudzi ilgāk palikt lauksaimniecībā un piesaistīt jauniešus no reģionālajiem centriem darbam laukos;
97. uzsver KLP lomu un nozīmi paaudžu nomaiņas veicināšanā lauksaimniecības nozarē; aicina dalībvalstis savos stratēģiskajos plānos sekmēt darbības, kuru mērķis ir palielināt jauno lauksaimnieku skaitu, un veicināt konsekvenci attiecībā pret citiem instrumentiem, kas pieejami valstu un ES līmenī;
98. uzsver sabiedrības virzītas vietējās attīstības iniciatīvu būtisko nozīmi vietējās lauku ekonomikas atjaunošanā, uzturēšanā un uzplaukumā, kā arī nepieciešamību saglabāt pietiekamu finansējuma līmeni LEADER programmai; aicina dalībvalstis pilnībā izmantot LEADER programmas potenciālu;
99. atzīmē nevalstisko organizāciju (NVO) sniegto pakalpojumu nozīmi, jo īpaši vecāka gadagājuma cilvēkiem; aicina stiprināt finansējumu NVO darbībām reģionos.

o

o o

100. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai.

PASKAIDROJUMS

Mūsdienās sabiedrības novecošana ir viena no svarīgākajām problēmām, ar ko saskaras Eiropas Savienība.

Paredzamā mūža ilguma palielināšanās, dzimstības samazināšanās, urbanizācijas pieaugums un to cilvēku skaita sarukšana, kuri ir darbības vecumā, ir tikai pašas svarīgākās pārmaiņas, kuru rezultātā Eiropas iedzīvotāju īpatsvars pasaules mērogā samazināsies (tiek lēsts, ka līdz 2070. gadam tie veidos tikai mazāk nekā 4 % no pasaules iedzīvotāju kopskaita).

Demogrāfiskās pārmaiņas arī saasina reģionālās atšķirības un tādējādi izraisa depopulāciju ES, jo īpaši lauku apvidos.

Koronavīrusa pandēmija ir vēl vairāk izgaismojusi problēmas, kurām jāpievērš īpaša uzmanība, un uzsvērusi vajadzību ES darbībās ņemt vērā īpašu stratēģiju attiecībā uz veciem cilvēkiem. Tās mērķis ir uzsvērt vecu cilvēku nozīmi ES sabiedrībā, sniegt viņiem pienācīgu aprūpi, novērst vientulību vecumdienās un izmantot viņu bagātīgās zināšanas un pieredzi. Tāpēc šajā ziņojumā liela uzmanība pievērsta paaudžu solidaritātei un tādu iniciatīvu atbalstam, kuru pamatā ir senioru ekonomika, mentorēšana un pasākumi vecu cilvēku aktivizēšanai.

Tāpat stingri būtu jāiestājas arī pret jebkāda veida diskrimināciju, pārkāpumiem un atstumtību, kas vērsta pret gados vecākiem cilvēkiem. Jau daudzus gadus tiek runāts par diskrimināciju vecuma dēļ, kas izpaužas arī kā gados vecāku cilvēku diskriminācija darba tirgū, bet koronavīrusa pandēmijas laikā tā ir ieguvusi jaunu nozīmi. Covid-19 ir parādījis, ka šī vecuma grupa ir īpaši pakļauta digitālās atstumtības vai diskriminācijas riskam, kas ir saistīts ar vienlīdzīgu piekļuvi medicīnas pakalpojumiem.

Ziņojumā arī tiek aicināts ieviest cieņpilnu vecumdienu gadu, kura mērķis cita starpā būtu stiprināt paaudžu saikni un novērst vientulību vecumdienās. Tā ir atsauce uz 2012. gada iniciatīvu, kurā ES pirmo reizi centās risināt sabiedrības novecošanas problēmu. Daudzi no tajā laikā noteiktajiem uzdevumiem joprojām ir aktuāli, un koronavīrusa pandēmija ir radījusi ES jaunus uzdevumus šajā jomā, tādēļ aicinām atgriezties pie šīs iniciatīvas.

Viens no ievērojamākajiem problēmu uzdevumiem joprojām ir vecāka gadagājuma cilvēku aprūpe, tāpēc ziņojumā pievērsta uzmanība problēmas sarežģītībai: sākot no dažādajām gados vecāku cilvēku vajadzībām, apgādājāmības definīcijas saskaņošanas un aprūpes no attāluma un telemedicīnas izmantošanas līdz geriatrijas iekļaušanai iespējami daudzu medicīnas jomu profesionāļu apmācībā un atbalsta sniegšanai vecāka gadagājuma cilvēku aprūpētājiem.

Demogrāfiskās pārmaiņas turpināsies, tāpēc ir svarīgi nodrošināt, lai publiskā telpa būtu piemērota novecojošo paaudžu vajadzībām. ES būtu jānodrošina dalībvalstis vairāk izmantot ES līdzekļus no tādiem fondiem kā ESF+ vai ERAF, lai infrastruktūru un publisko telpu pielāgotu gados vecāku cilvēku vajadzībām.

Ziņojumā arī izklāstīti konkrēti pasākumi, kas attiecas uz vienu no ES pamatvērtībām — paaudžu solidaritāti. Papildus mentorēšanas vai brīvprātīgā darba veicināšanai ir lietderīgi mudināt dalībvalstis izveidot dienas aprūpes centrus netālu no skolām un bērnudārziem, kas palīdzēs veidot saikni starp paaudzēm un novērst vientulību vecumdienās.

28.10.2020

LAUKSAIMNIECĪBAS UN LAUKU ATTĪSTĪBAS KOMITEJAS ATZINUMS

Nodarbinātības un sociālo lietu komitejai

par vecā kontinenta novecošanu: iespējas un risināmie uzdevumi, kas saistīti ar novecošanas politiku laikposmam pēc 2020. gada (2020/2008(INI))

Atzinuma sagatavotājs: *Luke Ming Flanagan*

IEROSINĀJUMI

Lauksaimniecības un lauku attīstības komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Nodarbinātības un sociālo lietu komiteju rezolūcijas priekšlikumā, ko tā pieņems, iekļaut šādus ierosinājumus:

- A. tā kā tiek prognozēts, ka nākamajās desmitgadēs visā ES ievērojami palielināsies vecumatkarības koeficients (vismaz 65 gadus vecu cilvēku īpatsvars attiecībā pret cilvēkiem vecumā no 15 līdz 64 gadiem); tā kā 2019. gadā tas ir sasniedzis 31,4 %¹ un tiek prognozēts, ka tas turpinās pieaugt, īpaši līdz 52 % 2050. gadā², un 2070. gadā tas sasnies 51,2 %;
- B. tā kā demogrāfiskām norisēm saistībā ar sabiedrības novecošanu ir atšķirīga ietekme Eiropas reģionos, skaudrāk ietekmējot lauku un attālus apvidus; tā kā šajās teritorijās samazinās arī iedzīvotāju skaits; tā kā iedzīvotāju skaita samazināšanās var nelabvēlīgi ietekmēt ES sociālo, ekonomisko un teritoriālo kohēziju;
- C. tā kā sabiedrības novecošana var būt zināšanu avots par vietējām tradīcijām, pārtiku un dzīvesveidu lauku apvidos, ko savukārt var izmantot, lai attīstītu vietējo tūrisma un uzņēmējdarbību;
- D. tā kā Eiropas sabiedrības novecošana ir demogrāfiska parādība, kas saistīta gan ar dzimstības, gan mirstības līmeņa samazināšanos un Eiropas iedzīvotāju paredzamā mūža ilguma palielināšanos;
- E. tā kā demogrāfiskās pārmaiņas dalībvalstīs un to reģionos ievērojami atšķiras, lielākajai iedzīvotāju skaita samazināšanās un sabiedrības novecošanas tendencei spēcīgāk ietekmējot lauku un nelabvēlīgākā situācijā esošus apgabalus;
- F. tā kā nodarbinātie darba ņēmēji vecuma grupā no 55 līdz 64 gadiem 2019. gadā veidoja

---

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00198/default/table?lang=en>

² <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tps00200/default/table?lang=en>

59,1 % no ES darbaspēka³; tā kā 2016. gadā aptuveni trešdaļa ģimenes lauku saimniecību vadītāju bija vismaz 65 gadus veci un lielākā daļa (57 %) bija vismaz 55 gadus veci; tā kā tikai 1 no 10 lauku saimniecību vadītājiem bija jaunāks par 40 gadiem;

- G. tā kā demogrāfiskā situācija var spēcīgi ietekmēt ES sociālo, ekonomisko un teritoriālo kohēziju; tā kā ES ir svarīgi integrēt demogrāfiskos jautājumus visās tās politikas jomās;
- H. tā kā satraucošās demogrāfiskās tendences ES lauku apvidos saasina sociālekonomisko plaisu un palielina nabadzības un sociālās atstumtības risku;
- I. tā kā gaidāmajā Zaļajā grāmatā par novecošanu un ilgtermiņa redzējumu par lauku apvidiem tiks izklāstīta ES stratēģija, lai novērstu demogrāfisko pārmaiņu ietekmi uz mūsu sociālekonomisko struktūru;
- J. tā kā paaudžu nomaīņa ir viens no KLP konkrētajiem mērķiem pēc 2020. gada; tā kā zināšanu nodošana un starppaaudžu mācīšanās ir izšķiroši svarīgas, lai palielinātu sadarbību un solidaritāti starp paaudzēm, tādējādi mazinot plaisu starp paaudzēm;
- K. tā kā vecāka gadagājuma cilvēku pašreizējā situācija darba tirgū un plašākā sabiedrībā liecina, ka ir vajadzīgi apjomīgi un izlēmīgi ieguldījumi tādās jomās kā iespēju vienlīdzība, mūžizglītība, palīdzība nodarbinātības jomā un veselības aprūpes nodrošināšana, lai novērstu pieaugošo ekonomisko un sociālo nevienlīdzību Eiropas Savienībā;
- L. tā kā vecāka gadagājuma cilvēkus lauku vai attālos apvidos var vairāk apdraudēt ar vecumu saistīti riski, tostarp nabadzība, sliktāka kvalitatīvas veselības aprūpes un pakalpojumu pieejamība, mazāks sociālais atbalsts vai mazākas sociālās mijiedarbības iespējas un sabiedriskā transporta pakalpojumu nepieejamība;
- M. tā kā demogrāfisko pārmaiņu ziņā starp Eiropas Savienības reģioniem pastāv ievērojamas atšķirības, no vienas puses, attiecībā uz pārapdzīvotību pilsētās un, no otras puses, attiecībā uz iedzīvotāju aizplūšanu no laukiem;
- N. tā kā demogrāfiskās pārmaiņas nopietni ietekmē lauku apvidus un nomaļus reģionus, kas var būt viens no iemesliem, kuru dēļ vecāka gadagājuma cilvēki šādās vietās nonāk izolētībā;
- O. tā kā 2018. gadā 42 % nelaiemes gadījumu darbā ES bija saistīti ar darba ņēmējiem, kas vecāki par 45 gadiem; tā kā tādēļ darba drošībā jāņem vērā novecošanas ietekme uz darbaspēku;
- P. tā kā atsevišķās dalībvalstīs pastāv būtiskas atšķirības gan iedzīvotāju sastāva, gan demogrāfiskās attīstības ziņā;
- Q. tā kā mūsu uzturdrošība ir atkarīga no sekmīgas paaudžu nomaīņas lauksaimniecībā;

---

³ <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tesem050/default/table?lang=en>

- R. tā kā KLP joprojām ir galvenais instruments, lai atbalstītu lauku ekonomiku un darbvieta radīšanu lauku apvidos;
- S. tā kā Eiropas zaļā kursa īstenošanā būtu pilnībā jāizmanto iepriekšējo paaudžu potenciāls, vienlaikus virzoties uz zaļo un digitālo pārkārtošanos;
- T. tā kā Covid-19 pandēmija ir palielinājusi vecāka gadagājuma cilvēku neaizsargātību un digitālo un sociālo atstumtību lauku apvidos,
1. uzskata, ka ir svarīgi radīt paaudžu dialoga iespējas, lai bagātinātu gados vecāku cilvēku sabiedrisko dzīvi lauku apvidos, novērstu sociālās izolētības risku un vienlaikus palīdzētu jaunākām paaudzēm, sniedzot zināšanas par pagātņi un tradicionālo praksi, kas veicinātu kultūras un tās mantojuma saglabāšanu, kā arī sabiedrības saliedētību;
  2. atgādina par ģimenes lauksaimniecības specifiku, kurai raksturīga lauksaimnieciskās darbības un ģimenes dzīves apvienošana, gados vecākiem lauksaimniekiem turpinot strādāt pēc pensionēšanās vecuma sasniegšanas;
  3. uzskata, ka sociālajiem partneriem un Eiropas un valstu iestādēm joprojām būs jāpieliek pastāvīgas pūles, lai izveidotu patiesi labvēlīgu aktīvu vecumdienu un nediskriminējošas darbā pieņemšanas kultūru; uzsver, ka ir vajadzīgi pasākumi vecāka gadagājuma cilvēku iesaistīšanai vietējās ekonomikas attīstībā, atvieglojot piekļuvi sabiedriskajiem pakalpojumiem, lai uzlabotu viņu dzīves kvalitāti;
  4. uzskata, ka ir jārod jauna pieeja mentorēšanai un partnerībai, lai apturētu intelektuālā darbaspēka emigrāciju, jo padziļinātas prasmes vairāk koncentrējas vecākajos darbaspēka segmentos;
  5. atzīst vecāka gadagājuma cilvēku, tostarp lauksaimnieku, potenciālu kļūt par dinamiskas senioru ekonomikas virzītājspēku lauku apvidos, pamatojoties uz sociālo inovāciju, iekļaujošām lauku kopienām un veselīgāku dzīves vidi; aicina Komisiju rūpīgi izpētīt šo potenciālu, veidojot ilgtermiņa redzējumu par lauku apvidiem un aktīvu novecošanu;
  6. aicina valsts iestādes veicināt tādas īpašas aizsardzības sistēmas izveidi, kurā tiktu ņemtas vērā lauksaimniecībā nodarbināto personu bezdarba īpatnības, kas saistītas ar to, ka lauksaimniecības sezonālajam darbam ir izteikti pagaidu raksturs; norāda, ka tas varētu nodrošināt lielāku drošību tiem, kuri izvēlas strādāt lauksaimniecībā;
  7. norāda, ka darbaspēka novecošana un paaudžu nomaņas trūkums lauksaimniecībā ir nopietnāka problēma nekā citās nozarēs; uzskata, ka jaunu profesiju radīšana, lai nodrošinātu paaudžu nomaņu, nodrošinot lauksaimniecības nozares profesiju pievilcību un rentabilitāti, ir būtiska, lai mainītu šo tendenci;
  8. atzīst, ka tikai 11 % visu lauku saimniecību Eiropas Savienībā vada lauksaimnieki, kas ir jaunāki par 40 gadiem⁴; aicina dalībvalstis likvidēt visus šķēršļus, kas kavē gados jaunu lauksaimnieku ienākšanu lauksaimniecības nozarē, tostarp grūtības saistībā ar

---

⁴ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Farmers_and_the_agricultural_labour_force_-_statistics

zemes pieejamību; turklāt aicina dalībvalstis sekmēt jaunus paaudžu sadarbības veidus, piemēram, partnerības, pusgraudniecības, ilgtermiņa nomas un citas vienošanās, kas varētu novērst zemes trūkumu un mudināt jauniešus kļūt par lauksaimniekiem;

9. atgādina, ka daži šķēršļi paaudžu nomaiņai lauksaimniecībā ir saistīti ar zemes pieejamību un saimniecību nodošanu no paaudzes paaudzē; atgādina, ka gados vecāki lauksaimnieki, kas saskaras ar zemu pensiju risku, ienākumu (tostarp KLP maksājumu) zudumu un sociālo atstumtību lauku apvidos pēc aiziešanas pensijā, parasti turpina būt aktīvi un saglabā savas saimniecības ilgāk; šajā sakarībā uzsver, ka ir vajadzīgi pielāgoti politikas instrumenti, lai nodrošinātu vienmērīgu saimniecību nodošanu un aktīvu novecošanu vecāka gadagājuma lauksaimniekiem lauku kopienās;
10. norāda, ka daudzās dalībvalstīs valsts pensiju sistēmas nenodrošina pensionētiem lauksaimniekiem pietiekamus ienākumus; pauž nožēlu par to, ka lauksaimnieciskās darbības pagarināšana pēc likumā noteiktā pensionēšanās vecuma sasniegšanas, kas palēnina paaudžu nomaiņu, bieži vien ir vienīgais veids, kā risināt šo situāciju; uzsver, ka KLP atbalsts nav paredzēts, lai aizstātu pensiju sistēmu;
11. norāda, ka pieaug vajadzība pēc augsti kvalificētiem jauniem lauksaimniecības speciālistiem, jo īpaši reģionos, un vērš uzmanību uz nepieciešamību veikt visus pasākumus, lai mudinātu jauniešus studēt lauksaimniecības profesijas, kā arī veicināt vecāka gadagājuma cilvēku zināšanu nodošanu jaunākajai paaudzei;
12. uzskata, ka gaidāmajā zaļajā grāmatā par novecošanu un ilgtermiņa redzējumu par lauku apvidiem īpaša uzmanība būtu jāpievērš programmām vecāka gadagājuma cilvēku aktīvai iesaistīšanai lauku kopienu dzīvē;
13. uzskata, ka lauksaimniecības partnerības starp vecākām un jaunākām paaudzēm ir būtiskas, lai padziļinātu paaudžu solidaritāti, zināšanu nodošanu un savstarpēju mācīšanos, kas ir īpaši svarīgi jauno tehnoloģiju un digitālo prasmju apguvei lauksaimniecībā;
14. uzskata, ka ģimenes darbinieki joprojām veido lielāko daļu lauksaimniecības darbaspēka Eiropā, taču norāda, ka šāda veida darbaspēks jau gadiem ilgi ir pastāvīgi samazinājies un ir paredzams, ka tuvākajā nākotnē tas turpinās samazināties; uzsver, ka neapturamā lauku iedzīvotāju izceļošana no dažām Savienības daļām novedīs pie tā, ka lauku apvidi saskarsies ar ekonomiskām, sociālām un vides problēmām, kurām nepieciešama vērienīgāka un saskaņotāka rīcībpolitika;
15. atgādina, ka vecāka gadagājuma cilvēki attālos, kalnu un lauku apvidos ir vairāk pakļauti digitālajai un sociālajai atstumtībai, ko ir saasinājusi Covid-19;
16. aicina Komisiju un dalībvalstis rūpīgi pievērsties *Next Generation EU* atveseļošanas pasākumu kopumam, lai palīdzētu mazināt Covid-19 nelabvēlīgo ietekmi uz vecāko paaudzi;
17. uzsver, cik svarīgi ir atbalstīt lauku apvidus to daudzveidībā, veicinot ieguldījumus projektos, kas atbalsta vietējo ekonomiku, tostarp labāku transporta pieejamību un digitālo savienojamību; uzskata, ka ir svarīgi atgādināt, ka nodarbinātības saglabāšana lauksaimniecībā tieši ietekmē lauku ekonomikas dzīvotspēju; turklāt uzskata, ka

- nevajadzētu par zemu novērtēt problēmuzdevumu, ar ko saskaras visi lauksaimnieki, lai izprastu moderno tehnoloģiju un inovāciju nozīmi lauksaimniecībā un iesaistītos to izmantošanā; tādēļ uzsver, cik svarīga ir profesionālā mūžizglītība, konsultāciju pakalpojumi un zināšanu apmaiņa gan KLP ietvaros, gan ārpus tās;
18. uzskata, ka sieviešu piekļuve lauksaimniecībai būtu jāatvieglo, izmantojot atbilstošus sabiedriskos pakalpojumus, lai viņas varētu vairāk strādāt lauksaimniecībā;
  19. norāda, ka sabiedrības novecošana, jo īpaši lauksaimniecības un lauku apvidos, ir neizbēgama tendence, kas jāņem vērā, izstrādājot ekonomikas un sociālo politiku; uzskata, ka sabiedrības novecošanas jautājumam ir nepieciešama daudzdimensionāla pieeja, un uzsver, ka ir svarīgi veicināt plašāku papildināmību un sinerģiju starp politikas jomām un atbalsta instrumentiem; atgādina, ka pienācīgi resursi un pakalpojumi ir būtiski, lai vecāka gadagājuma cilvēkiem nodrošinātu vecumdienām labvēlīgu vidi;
  20. aicina valsts, reģionālās un vietējās iestādes apsvērt iespēju ieviest vai atbalstīt programmas vecāka gadagājuma vietējo iedzīvotāju zināšanu saglabāšanai, lai dokumentētu un reģistrētu nemateriālo kultūras mantojumu, kas saistīts ar vietējo pārtiku, receptēm, produktiem un citām paražām, kuras savukārt var izmantot, lai attīstītu un uzturētu vietējos iztikas līdzekļus, produktus un tūrismu;
  21. uzskata, ka, īstenojot ES zaļo un digitālo pārkārtošanos, būtu pilnībā jāizmanto novecojošo lauku kopienu potenciāls; šajā sakarībā atgādina, cik svarīgi ir nodrošināt piekļuvi plašjoslas internetam un pamatpakalpojumiem lauku apvidos, sākt izmantot e-prasmes un jaunas pieejas ilgtspējīgai attīstībai, piemēram, viedo ciematu koncepciju un ilgtspējīgu pārtikas sistēmu pārveidi;
  22. atzīst, ka kohēzijas politikai un KLP varētu būt nozīmīga loma, veicinot un uzlabojot sieviešu piemērotību darba tirgum un iekļaušanu lauku un attālos apvidos, kurus skārušas demogrāfiskas problēmas, un aicina dalībvalstis šim nolūkam labāk izmantot attiecīgos līdzekļus;
  23. uzsver, ka nevienlīdzība saistībā ar zemes pieejamību, tiešajiem maksājumiem un atbalstu gan starp ES valstīm, gan to iekšienē ir viens no jautājumiem, kas jārisina, lai apturētu reģionālo lejupslīdi un mudinātu vecāka gadagājuma cilvēkus pēc pensionēšanās vecuma pamest lauksaimniecību un jauniešus — sākt lauksaimniecisko darbību;
  24. norāda, ka pakalpojumu savienojamības un pieejamības uzlabošana lauku un attālos apvidos ir izšķiroša, lai novērstu iedzīvotāju skaita samazināšanos šajos reģionos un tajos dzīvojošo vecāka gadagājuma iedzīvotāju sociālo un digitālo atstumtību; tādēļ aicina dalībvalstis atzīt lauku un attālu apvidu nozīmi visā to daudzveidībā un attīstīt to potenciālu, stimulējot ieguldījumus vietējā ekonomikā, veicinot uzņēmējdarbību un uzlabojot šo reģionu infrastruktūru;
  25. aicina dalībvalstis, izstrādājot savus stratēģiskos plānus, ņemt vērā gados vecāku cilvēku (vecāku par 65 gadiem) īpatsvaru lauku reģionos un apsvērt tādu pasākumu ieviešanu, kas attiecas uz gados vecākiem lauku apvidu iedzīvotājiem vai ir vērsti uz tiem, piemēram, elastīgāku pieeju nosacījumiem, kas piemērojami šīs vecuma grupas

reālai un aktīvai līdzdalībai attiecīgā reģiona ekonomiskajā dzīvē;

26. norāda, ka, ņemot vērā situāciju, kas radusies Covid-19 pandēmijas rezultātā, ir jāapņemas veidot dzīvotspējīgu un dinamisku lauku vidi, likvidējot birokrātiju un ieguldot infrastruktūrā un kvalitatīvos pakalpojumos lauku apvidos, lai ierobežotu novecošanas procesu lauksaimniecībā un sekmētu sieviešu kā saimniecību vadītāju lomu;
27. uzsver Eiropas strukturālo un investīciju fondu kopā ar citiem ES fondiem nozīmi demogrāfisko problēmu risināšanā lauku apvidos, proti, veicinot ekonomikas attīstību un sociālo iekļaušanu;
28. vērš uzmanību uz to, cik svarīgi ir nodrošināt pakalpojumu pieejamību reģionos, jo to samazināšanās mudina vecāka gadagājuma cilvēkus priekšlaicīgi pensionēties un pārcelties uz pilsētām, kur šie pakalpojumi ir viegli pieejami;
29. uzskata, ka mūžizglītības radītajām iespējām apvienojumā ar digitalizāciju ir būtiska nozīme, lai nodrošinātu lauku un attālu apvidu novecojošajiem iedzīvotājiem dažādas iespējas, tostarp papildu ienākumus; tādēļ aicina Komisiju un dalībvalstis atbalstīt izglītības un apmācības programmas, kas palīdzēs novecojošajiem iedzīvotājiem attīstīt prasmes un iegūt zināšanas tādās jomās kā e-komercija, tiešsaistes tirgvedība un IKT;
30. norāda, ka efektīva mobilitātes sistēma ir viens no reģionālās ekonomikas attīstības, teritoriālās kohēzijas un reģionālā potenciāla attīstības priekšnoteikumiem; norāda, ka tādēļ ir jānodrošina nepieciešamais finansējums transporta savienojumu attīstībai un uzturēšanai, kas varētu mudināt vecāko paaudzi ilgāk palikt lauksaimniecībā un piesaistīt jauniešus no reģionālajiem centriem darbam laukos;
31. uzsver KLP lomu un nozīmi paaudžu nomaiņas veicināšanā lauksaimniecības nozarē; aicina dalībvalstis savos stratēģiskajos plānos sekmēt darbības, kuru mērķis ir palielināt jauno lauksaimnieku skaitu, un veicināt saskaņotību ar citiem instrumentiem, kas pieejami valsts un ES līmenī;
32. uzsver, ka lauksaimniecības attīstības, digitalizācijas un specializācijas dēļ gan nozares iedzīvotājiem, gan tiem, kas tajā iesaistās, ir vajadzīga atbilstoša līmeņa apmācība digitālajā, tehniskajā un ekonomiskajā jomā, un aicina veicināt apmaiņas programmas, diskusijas, tiešsaistes apmācības kursus un e-mācības;
33. uzsver sabiedrības virzītas vietējās attīstības iniciatīvu būtisko nozīmi vietējās lauku ekonomikas atjaunošanā, uzturēšanā un bagātināšanā, kā arī nepieciešamību saglabāt pietiekamu finansējuma līmeni *LEADER* programmai; aicina dalībvalstis pilnībā izmantot *LEADER* programmas potenciālu;
34. atgādina, ka iedzīvotāju skaita samazināšanās ir īpaši raksturīga tālākajiem reģioniem, un prasa īpašu pasākumu kopumu, lai mazinātu nelabvēlīgās demogrāfiskās pārmaiņas, ar kurām šie reģioni bieži saskaras; aicina dalībvalstis proaktīvi izmantot pieejamos struktūrfondus un investīciju fondus, lai risinātu problēmas, ar kurām šie reģioni saskaras;
35. uzsver, ka digitālās tehnoloģijas, kas pastāvīgi attīstās, būtiski ietekmē cilvēku ikdienas

dzīvi, un tādēļ uzsver, ka skolās, slimnīcās un visās citās attiecīgajās sabiedrisko pakalpojumu iestādēs ir vajadzīgs ātrdarbīgas platjoslas pieslēgums un svarīgs un mūsdienīgs tehnoloģiskais aprīkojums, tostarp jāizveido efektīva e-pārvaldība, lai nodrošinātu, ka cilvēkiem, kas dzīvo lauku un attālos apvidos, ir pietiekami daudz iespēju;

36. norāda, cik nozīmīgi ir nevalstisko organizāciju (NVO) sniegtie pakalpojumi, īpaši vecāka gadagājuma cilvēkiem; aicina stiprināt finansējumu NVO darbībām reģionos.

INFORMĀCIJA PAR PIEŅEMŠANU ATZINUMU SNIEDZOŠAJĀ KOMITEJĀ

Pieņemšanas datums	27.10.2020
Galīgais balsojums	+: 46 -: 0 0: 1
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Mazaly Aguilar, Clara Aguilera, Atidzhe Alieva-Veli, Álvaro Amaro, Eric Andrieu, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoş Benea, Benoît Biteau, Mara Bizzotto, Daniel Buda, Isabel Carvalhais, Asger Christensen, Angelo Ciocca, Ivan David, Paolo De Castro, Jérémy Decerle, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, Luke Ming Flanagan, Cristian Ghinea, Dino Giarrusso, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Martin Hlaváček, Krzysztof Jurgiel, Jarosław Kalinowski, Elsi Katainen, Gilles Lebreton, Chris MacManus, Marlene Mortler, Ulrike Müller, Maria Noichl, Juozas Olekas, Pina Picierno, Maxette Pirbakas, Eugenia Rodríguez Palop, Bronis Ropé, Bert-Jan Ruissen, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Annie Schreijer-Pierik, Veronika Vrecionová, Sarah Wiener, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Christine Schneider

ATZINUMU SNIEDZOŠĀS KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAKSTA

46	+
PPE	Álvaro Amaro, Daniel Buda, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, Jarosław Kalinowski, Marlene Mortler, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Christine Schneider, Annie Schreyer-Pierik, Juan Ignacio Zoido Álvarez
S&D	Clara Aguilera, Eric Andrieu, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoş Benea, Isabel Carvalhais, Paolo De Castro, Maria Noichl, Juozas Olekas, Pina Picierno
Renew	Atidzhe Alieva-Veli, Asger Christensen, Jérémy Decerle, Cristian Ghinea, Martin Hlaváček, Elsi Katainen, Ulrike Müller
ID	Mara Bizzotto, Angelo Ciocca, Gilles Lebreton, Maxette Pirbakas
Verts/ALE	Benoît Biteau, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Bronis Ropė, Sarah Wiener
ECR	Mazaly Aguilar, Krzysztof Jurgiel, Bert-Jan Ruissen, Veronika Vrecionová
GUE/NGL	Luke Ming Flanagan, Chris MacManus, Eugenia Rodríguez Palop
NI	Dino Giarusso

0	-

1	0
ID	Ivan David

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:

+ : par

- : pret

0 : atturas

28.9.2020

**SIEVIEŠU TIESĪBU UN DZIMUMU LĪDZTIESĪBAS KOMITEJAS
NOSTĀJA GROZĪJUMU VEIDĀ**

Nodarbinātības un sociālo lietu komitejai

par vecā kontinenta novecošanu: iespējas un risināmie uzdevumi, kas saistīti ar novecošanas politiku laikposmam pēc 2020. gada
(2020/2008(INI))

Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komitejas vārdā: *Christine Anderson* (referente)

GROZĪJUMI

Sieviešu tiesību un dzimumu līdztiesības komiteja iesniedz par jautājumu atbildīgajai Nodarbinātības un sociālo lietu komitejai šādus grozījumus:

Grozījums Nr. 1

**Rezolūcijas priekšlikums
1.a norāde (jauna)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

– *ņemot vērā Komisijas 2020. gada 5. marta paziņojumu "Savienība, kurā valda līdztiesība: dzimumu līdztiesības stratēģija 2020.–2025. gadam" COM(2020)0152,*

Grozījums Nr. 2

**Rezolūcijas priekšlikums
2.a norāde (jauna)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

- *ņemot vērā Komisijas 2020. gada 17. jūnija ziņojumu par demogrāfisko pārmaiņu ietekmi (COM(2020)0241),*

Grozījums Nr. 3

**Rezolūcijas priekšlikums
3.a norāde (jauna)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

- *ņemot vērā Komisijas 2018. gada 25. maija ziņojumu "2018. gada ziņojums par novecošanu: ekonomikas un budžeta prognozes ES dalībvalstīm (2016–2070)",*

Grozījums Nr. 4

**Rezolūcijas priekšlikums
4.a norāde (jauna)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

- *ņemot vērā Komisijas 2017. gada 26. aprīļa paziņojumu "Iniciatīva strādājošo vecāku un aprūpētāju darba un privātās dzīves līdzsvara atbalstam" (COM(2017)0252),*

Grozījums Nr. 5

Rezolūcijas priekšlikums
5.a norāde (jauna)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

– *ņemot vērā 2016. gada 26. maija rezolūciju par nabadzību — dzimuma perspektīva^{1a},*

---

^{1a} *OV C 76, 28.2.2018., 93. lpp.*

Grozījums Nr. 6

Rezolūcijas priekšlikums
6.a norāde (jauna)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

– *ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu, jo īpaši tās 23., 25., 34., 35. un 36. pantu,*

Grozījums Nr. 7

Rezolūcijas priekšlikums
7.a norāde (jauna)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

– *ņemot vērā Parlamenta 2010. gada 7. septembra rezolūciju par sieviešu lomu novecojošā sabiedrībā^{1a} un 2018. gada 15. novembra rezolūciju par aprūpes pakalpojumiem Eiropas Savienībā dzimumu līdztiesības uzlabošanai^{1b},*

^{1a} OV C 308 E, 20.10.2011., 49. lpp.

^{1b} Pieņemtie teksti, P8_TA(2018)0464.

Grozījums Nr. 8

Rezolūcijas priekšlikums Aa apsvērums (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

Aa. tā kā Eiropas iedzīvotāji turpina novecot, kas, iespējams, izraisīs pieaugošas un daudzveidīgas aprūpes vajadzības; tā kā saskaņā ar Eurostat prognozēm 2100. gadā lielākā vecuma grupa būs cilvēki, kas vecāki par 85 gadiem, un sievietes šajā grupā būs vairākumā; tā kā dzimumu līdztiesības integrēšana un budžeta plānošana dzimumu līdztiesībai jāpiemēro, lai pilnībā izprastu dzimumu atšķirības novecošanas jomā attiecībā uz pakalpojumu izmantošanu, pakalpojumu nepieciešamību un koplietošanas resursu sadalījumu^{1a};

^{1a} https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Population_structure_and_ageing

Grozījums Nr. 9

Rezolūcijas priekšlikums Ab apsvērums (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

Ab. tā kā dzimumu līdztiesība ir ES pamatvērtība, kas atzīta Līgumos un Pamattiesību hartā un ko ES ir apņēmusies integrēt visās savās darbībās;

Grozījums Nr. 10

**Rezolūcijas priekšlikums
Ac apsvērums (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

Ac. tā kā Covid-19 pandēmija ir īpaši smagi skārusi vecāka gadagājuma cilvēkus, pārbaudījusi mūsu veselības, aprūpes un sociālās drošības sistēmas un uzsvērusi nepieciešamību pēc pienācīgiem ieguldījumiem tajās; tā kā sociālo tiesību pīlārs, pamatojoties attiecīgi uz 2., 9., 11., 15., 16. un 18. principu, cita starpā uzsver dzimumu līdztiesības, darba un privātās dzīves līdzsvara, bērnu aprūpes, vecuma ienākumu un pensiju, veselības aprūpes un ilgtermiņa aprūpes lielo nozīmi; tā kā šīm tiesībām būs izšķiroša nozīme, risinot demogrāfiskās iespējas un problēmas saistībā ar gados vecākiem cilvēkiem;

Grozījums Nr. 11

**Rezolūcijas priekšlikums
Ad apsvērums (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

Ad. tā kā saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 8. pantu Savienībai visās savās darbībās jācenšas

novērst nevienlīdzību starp vīriešiem un sievietēm un sekmēt līdztiesību, tādējādi nosakot principu par integrētu pieeju dzimumu līdztiesībai;

Grozījums Nr. 12

Rezolūcijas priekšlikums Ae apsvēruma (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

Ae. tā kā Eiropas iedzīvotāju dzīve kopumā ir kļuvusi ilgāka, veselīgāka un drošāka; tā kā pēdējās piecās desmitgadēs gan vīriešiem, gan sievietēm dzimšanas brīdī paredzamais dzīves ilgums ir palielinājies par aptuveni 10 gadiem; tā kā dzimums ir būtisks novecošanās faktors, jo paredzamais dzīves ilgums sievietēm ir vidēji par 5,5 gadiem ilgāks nekā vīriešiem, un statistika par ES 2018. gadā liecina, ka dzimšanas brīdī paredzamais dzīves ilgums 2018. gadā bija 78,2 gadi vīriešiem un 83,7 gadi sievietēm^{1a}; un tā kā tiek prognozēts, ka 2070. gadā dzimšanas brīdī paredzamais dzīves ilgums sasniegs 86,1 gadu vīriešiem un 90,3 gadus sievietēm; tā kā Eurostat dati savukārt liecina, ka atšķirība starp vīriešiem un sievietēm paredzamo veselīgo dzīves ilgumu ir daudz mazāka — 63,7 gadi vīriešiem un 64,2 gadi sievietēm, atzīstot, ka novecošanās un novecojošo iedzīvotāju aprūpes vajadzības ir dzimumu līdztiesības problēma; tā kā atšķirības starp sievietēm un vīriešiem dzimšanas brīdī paredzamo dzīves ilgumu dažādās dalībvalstīs ir būtiskas; tā kā vecāka gadagājuma sievietes biežāk ir atkarīgas no savu dzīvesbiedru dotajiem ienākumiem saistībā ar tradicionālo darba dalīšanu un ģimenes lomām, kas ietekmē sieviešu tiesības uz pensiju, un tā kā viņu rīcībā parasti ir mazāki ienākumi

nekā gados vecākiem vīriešiem, jo viņas veic aprūpes pienākumus un viņām ir mazākas algas;

1a "Eiropa noveco: vecāka gadagājuma cilvēku dzīve ES", Eurostat, 2019.

Grozījums Nr. 13

Rezolūcijas priekšlikums
Af apsvērums (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

Af. tā kā visās politikas jomās, kas pievēršas demogrāfiskajām iespējām un problēmām, ir jāpieņem iekļaujoša, uz tiesībām un pierādījumiem balstīta, uz cilvēkiem vērsta pieeja un jāievēro līdztiesības principi, jo īpaši dzimumu līdztiesība un nediskriminācija, un jāaizsargā sieviešu tiesības, tostarp viņu seksuālās, reproduktīvās un ekonomiskās tiesības; tā kā ES rīcībai novecošanās politikas un demogrāfisko pārmaiņu jomā ir pilnībā jāatbilst ES Dzimumu līdztiesības stratēģijai 2020.–2025. gadam; tā kā ES demogrāfiskās problēmas ir cieši saistītas ar dzimumu nevienlīdzību, taču dzimumu līdztiesības principi nav pietiekami integrēti politiskajos rezultātos;

Grozījums Nr. 14

Rezolūcijas priekšlikums
Ag apsvērums (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

Ag. tā kā 2018. gadā Eiropas Savienībā sievietes, kas vecākas par 65 gadiem, saņēma pensiju, kas bija vidēji par 30 % mazāka nekā vīriešiem; tā kā sievietes un vīriešu pensiju atšķirība

pastiprina sieviešu ekonomisko neaizsargātību un pakļauj viņas sociālai atstumtībai, pastāvīgai nabadzībai un ekonomiskai atkarībai, jo īpaši no viņu dzīvesbiedriem vai citiem ģimenes locekļiem^{1a}, daļēji saistībā ar neapmaksāto aprūpes darbu un nevienlīdzīgo aprūpes pienākumu sadalījumu;

---

^{1a} Eurostat.

Grozījums Nr. 15

**Rezolūcijas priekšlikums
Ah apsvērums (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

Ah. tā kā ES 27 dalībvalstīs 2018. gadā 15,5 % cilvēku, kas sasnieguši 65 gadu vecumu vai vairāk, draudēja nabadzība^{1a}; tā kā sievietes biežāk skar vecuma nabadzība, jo viņām parasti ir zemāks nodarbinātības līmenis, vairāk pārtraukumu karjerā un mazākas algas, kā arī viņas biežāk strādā nepilnu darba laiku, pagaidu un neformālā darbā;

---

^{1a} COM(2020)0241.

Grozījums Nr. 16

**Rezolūcijas priekšlikums
Ai apsvērums (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

Ai. tā kā nodarbinātības līmeņa

atšķirība starp sievietēm un vīriešiem 2019. gadā bija 12 %; tā kā nodarbinātības līmeņa atšķirība starp dzimumiem ir vēl izteiktāka, ja ņem vērā ievērojamo atšķirību, kā nepilna laika darbu strādā vīrieši un sievietes;

Grozījums Nr. 17

Rezolūcijas priekšlikums

Ba apsvērums (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

Ba. tā kā nodarbinātības dzimumšķirtnes likvidēšana ir atkarīga no sociālo pamattiesību īstenošanas un sociālo pamatpakalpojumu nodrošināšanas;

Grozījums Nr. 18

Rezolūcijas priekšlikums

Bb apsvērums (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

Bb. tā kā ekonomisko un politisko situāciju Eiropā var uzlabot un demogrāfisko pārmaiņu sekas var novērst tikai tad, ja tiek izmantoti visu sieviešu un vīriešu talanti un potenciāls, bet aprūpes pienākumi tiek veikti kopīgi;

Grozījums Nr. 19

Rezolūcijas priekšlikums Bc apsvērums (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

Bc. tā kā sievietēm vecumā no 55 līdz 64 gadiem ir zemāks nodarbinātības līmenis nekā vīriešiem (52,4 % sievietēm, salīdzinot ar 65,4 % vīriešiem) un viņas, visticamāk, sniedz neformālus aprūpes pakalpojumus mājās^{1a};

---

^{1a} "Eiropa noveco: vecāka gadagājuma cilvēku dzīve ES", Eurostat, 2019.

Grozījums Nr. 20

Rezolūcijas priekšlikums Ca apsvērums (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

Ca. tā kā sabiedrības novecošanos pārāk bieži uztver negatīvi, proti, kā darbaspēka vecuma struktūras radītas problēmas un grūtības ilgstoši garantēt sociālo drošību un veselības aprūpi, kaut gan arī vecāka gadagājuma cilvēki ir uzskatāmi par ekonomisku resursu un pieredzes avotu un par neatsveramu atbalstu sabiedrībai un ģimenei, jo rūpējas par apgādājamām personām un darbojas kā konsultanti darba jomā, tāpēc ka viņiem ir plaša profesionālā pieredze, un arī kā palīgi lauku kopienu dzīvē;

Grozījums Nr. 21

**Rezolūcijas priekšlikums
Cb apsvēruma (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

Cb. tā kā, no vienas puses, ir paredzams, ka līdz 2050. gadam to cilvēku īpatsvars, kuri sasnieguši 80 gadu vecumu vai vairāk, ES 28 dalībvalstīs palielināsies vairāk nekā divas reizes, un, no otras puses, darbības vecuma iedzīvotāju īpatsvars ES (vecumā no 15 līdz 64 gadiem) pirmo reizi samazinājās 2010. gadā, un ir paredzams, ka tas līdz pat 2060. gadam katru gadu samazināsies^{1a};

---

^{1a} Brīfings "Demogrāfija Eiropas darbakārtībā: stratēģijas demogrāfiskās lejupslīdes novēršanai", Eiropas Parlaments, Parlamentārās izpētes pakalpojumu ģenerāldirektorāts, Deputātiem paredzēto izpētes pakalpojumu dienests, 2020. gada 2. jūnijs,
[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/651939/EPRS_BRI\(2020\)651939_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2020/651939/EPRS_BRI(2020)651939_EN.pdf)

Grozījums Nr. 22

**Rezolūcijas priekšlikums
Cc apsvēruma (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

Cc. tā kā dzimumu atšķirības attiecībā uz dzimšanas brīdī paredzamo dzīves ilgumu jau pastāv un ir paredzams, ka nākotnē tās vēl vairāk palielināsies; tā kā šo atšķirību palielināšanās var saasināt pastāvošo dzimumu nevienlīdzību un palielināt tās ietekmi, piemēram, sievietēm un vīriešu pensiju atšķirību un nabadzību

vecumdienās; tā kā no nabadzības 75 gadus vecu un vecāku cilvēku kategorijā visu laiku pārsvarā cieš sievietes, kas galvenokārt ir skaidrojams ar ietekmi, ko rada sieviešu neapmaksātie aprūpes pienākumi un atalgojuma un darba laika atšķirības visa mūža garumā, kā rezultātā mazākas ir pensijas, dažās dalībvalstīs atšķiras arī vīriešu un sieviešu pensionēšanās vecums un vecāka gadagājuma sievietes dzīvo vienas;

Grozījums Nr. 23

Rezolūcijas priekšlikums
Cd apsvēruma (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

Cd. tā kā nepilna laika nodarbinātības līmenis sievietēm ir augstāks (31,3 %) nekā vīriešiem (8,7 %) un arī tas ietekmē gados vecākas sievietes (49,8 % gados vecāku vīriešu, salīdzinājumā ar 64,1 % gados vecāku sieviešu); tā kā parastā darbalaika ilgums ES 28 dalībvalstīs vīriešiem vecumā no 65 līdz 74 gadiem vidēji ir 30,3 stundas nedēļā un tā paša vecuma sievietēm — 24,1 stunda nedēļā, un tā kā ir paredzams, ka vīrieši būs darbaspēka daļa 38,6 gadus, bet sievietēm attiecīgais rādītājs ir 33,7 gadi^{1a};

---

^{1a} "Eiropa noveco: vecāka gadagājuma cilvēku dzīve ES", Eurostat, 2019.

Grozījums Nr. 24

Rezolūcijas priekšlikums
Da apsvēruma (jauns)

Da. tā kā ES ir vairāk nekā 80 miljoni cilvēku ar invaliditāti, no kuriem lielākā daļa ir sievietes un meitenes, un tā kā pārsvarā invaliditāte iestājas līdz ar vecumu; tā kā cilvēkus ar invaliditāti vairāk apdraud nabadzība; tā kā visās dalībvalstīs sievietēm ar invaliditāti smaga materiālā nenodrošinātība ir augstāka nekā sievietēm bez invaliditātes; tā kā novecošanas politikai jānodrošina cilvēku ar invaliditāti aizsardzība un sociālā iekļaušana, kā arī viņu piekļuve darba tirgum un pakalpojumiem;

Grozījums Nr. 25

**Rezolūcijas priekšlikums
Db apsvērums (jauns)**

Db. tā kā dzimstības līmenis ir zems un tas ir samazinājies no ES 28 dalībvalstu vidējā rādītāja aptuveni 2,5 bērni uz vienu sievieti 1960. gadā uz nedaudz zem 1,6 bērniem 2020. gadā, un tas ir daudz zemāk par 2,1 bērnu uz vienu sievieti, ko uzskata par nepieciešamu, lai ilgtermiņā saglabātu stabilu iedzīvotāju skaitu^{1a};

---

^{1a} Brīfings "Demogrāfija Eiropas darbakārtībā: stratēģijas demogrāfiskās lejupslīdes novēršanai", Eiropas Parlaments, Parlamentārās izpētes pakalpojumu ģenerāldirektorāts, Deputātiem paredzēto izpētes pakalpojumu dienests, 2020. gada 2. jūnijs.

Grozījums Nr. 26

Rezolūcijas priekšlikums Ea apsvērums (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

Ea. tā kā ilgstošā aprūpes pakalpojumu kvalitātes problēma ir būtiski saasinājusies Covid-19 dēļ, jo zema aprūpes kvalitāte un nepietiekami resursi izraisa necilvēcīgu attieksmi, un tas liek jaunā skatījumā pievērsties plašākai problēmai par vecu ļaužu aprūpes namos sniegtās aprūpes kvalitāti; tā kā ir nepieciešama pārbaude ES līmenī, lai noteiktu apstākļus, kvalitāti, aizsardzības pasākumus un resursu pietiekamību dažādos vecāka gadagājuma cilvēku aprūpes dienestos un to, vai un cik vecāka gadagājuma cilvēku, jo īpaši sievieti, tika nevajadzīgi pakļauti vīrusam vai atstāti bez pienācīgas aprūpes;

Grozījums Nr. 27

Rezolūcijas priekšlikums Eb apsvērums (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

Eb. tā kā dažos ES reģionos samazinās iedzīvotāju skaits, bet atsevišķās pilsētu teritorijās pieaug iedzīvotāju koncentrācija, un tas apgrūtina attīstību un kohēziju ES projekta ietvaros;

Grozījums Nr. 28

Rezolūcijas priekšlikums Ec apsvērums (jauns)

Ec. tā kā atšķirības sieviešu un vīriešu darba samaksā ietver 37 % atšķirības starp dzimumiem pensiju ienākumu apjomā un nevienāda līmeņa sieviešu un vīriešu ekonomisko neatkarību, jo sievietes vairāk izmanto nestandarta darba veidus, stājoties darba attiecībās, kas nenodrošina aroda pensijas un ir ar zemāku ienākumu līmeni; tā kā arī sieviešu aprūpes pienākumi un vēsturiski atšķirīgais pensionēšanās vecums būtiski palielina sieviešu un vīriešu pensiju atšķirību, jo viņas joprojām nelabvēlīgi ietekmē ilgstošie atvaļinājumi, lai sniegtu aprūpi, un/vai galīgā izstāšanās no darba tirgus, un viņām ir grūtības tajā atkārtoti iekļūt;

Grozījums Nr. 29

Rezolūcijas priekšlikums Fa apsvērums (jauns)

Fa. tā kā vairāk nekā 50 % aprūpētāju, kas jaunāki par 65 gadiem, apvieno aprūpi ar algotu darbu; tā kā, kā bieži norāda Komisija, aprūpes pienākumi ir viens no galvenajiem iemesliem zemākam sieviešu līdzdalības līmenim darba tirgū, vai nu tādēļ, ka viņas izvēlas īsāku darbalaiku, vai tādēļ, ka vispār atstāj algotu darbu, un tas Eiropai katru gadu rada zaudējumus 370 miljardu EUR apmērā; tā kā aplēses liecina, ka 80 % aprūpes visā ES nodrošina neformāli aprūpētāji, kas galvenokārt ir sievietes (75 %), un tas pierāda, ka aprūpes jomā pastāv atšķirības starp dzimumiem, kas ļoti ietekmē sieviešu un vīriešu pensiju atšķirību; tā kā īpaša problēmu joma ir

aprūpe, ko nodrošina neformāli aprūpētāji, ar kuriem nav oficiāli noslēgts darba līgums, jo tā atstāj viņus ārpus darba tirgus un liedz jebkādas iespējas savus pakalpojumus legalizēt; tā kā šāda veida situācija rada divkāršu nelabvēlīgu ietekmi, kad, no vienas puses, šie neformālie aprūpētāji (galvenokārt sievietes) parasti ir maz atalgoti, viņiem trūkst sociālās aizsardzības, viņi nemaksā sociālās apdrošināšanas iemaksas un tādēļ vai nu nesaņem nekādu pensiju darba mūža beigās, vai arī saņem tikai minimālo pensiju, un, no otras puses, šāda veida situācija nelabvēlīgi ietekmē valsti un tās attiecīgās iestādes, kuras nesaņem sociālās apdrošināšanas iemaksas un nodokļus, kas jāmaksā darba devējiem un darba ņēmējiem;

Grozījums Nr. 30

**Rezolūcijas priekšlikums
Fb apsvērums (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

Fb. tā kā Covid-19 lielā mērā ietekmē arī demogrāfiskus procesus; tā kā daudzi gados vecāki cilvēki ir nomiruši un, kā atzīts vairākos pētījumos, koronavīrusa pandēmija ir būtiski ietekmējusi demogrāfiskās tendences ES, piemēram, samazinājusi paredzamo dzīves ilgumu un ietekmējusi ģimenes plānošanu;

Grozījums Nr. 31

**Rezolūcijas priekšlikums
Fc apsvērums (jauns)**

Fc. tā kā, izstrādājot mūsu politiku novecošanās jomā, pienācīgi jāņem vērā dzimumu atšķirību ietekme uz veselību un nevienlīdzība veselības aprūpes jomā, kas saistīta ar sociāliem un kultūras faktoriem; tā kā dažām slimībām un stāvokļiem, piemēram, depresijai vai sirds un asinsvadu slimībām, kas saistīti ar vecumu, ir atšķirīga ietekme uz sievietēm un vīriešiem; tā kā dažas slimības un stāvokļi vairāk ietekmē sievietes nekā vīriešus, piemēram, Alcheimera slimība vai demence, krūts vēzis, nesaturēšana, osteoporozē un osteoartrīts; tā kā šādu stāvokļu izplatība mūsu novecojošajā sabiedrībā pieaug;

Grozījums Nr. 32

Rezolūcijas priekšlikums Fd apsvērumus (jauns)

Fd. tā kā vecāka gadagājuma sievietes ir biežāk pakļautas nabadzībai, ņemot karjeras pārtraukumus, lai veiktu aprūpi, strādājot nepilnu darba laiku un mazāk apmaksātu darbu, vai arī pavisam izstājoties no darba tirgus un tādējādi uzkrājot mazākas tiesības uz pensiju^{1a}; tā kā it īpaši sievietēm vecākajās vecuma grupās, kuras novērtēja Eurostat (vecākām par 75 gadiem), nabadzības un sociālās atstumtības līmenis 2018. gadā par 23,3 % pārsniedza ES vidējo līmeni attiecībā uz visām vecuma grupām; tā kā vecāka gadagājuma sievietēm darbības vecumā (vecumā no 55 līdz 64 gadiem 2018. gadā) atbilstošais risks ir 24,4 %;

1a "Eiropa noveco: vecāka gadagājuma cilvēku dzīve ES", Eurostat, 2019.

Grozījums Nr. 33

**Rezolūcijas priekšlikums
Ga apsvērums (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

Ga. *tā kā vecāka gadagājuma cilvēkiem ir lielāks nabadzības risks nekā iedzīvotājiem kopumā, un 2017. gadā tas sasniedza 14,2 % līmeni; tā kā ES kopumā laikā no 2010. līdz 2017. gadam nabadzības riskam pakļauto sieviešu pensionāru īpatsvars bija aptuveni par diviem līdz trim procentpunktiem (pp) lielāks nekā pensionāru vīriešu īpatsvars^{1a};*

1a

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/product-s-eurostat-news/-/DDN-20190115-1#:~:text=In%202017%20the%20proportion%20of,figure%20of%2013.8%20%25%20in%202016.&text=In%20most%20of%20the%2027,between%2010%20%25%20and%2025%20%25.>

Grozījums Nr. 34

**Rezolūcijas priekšlikums
Gb apsvērums (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

Gb. *tā kā Covid-19 noslēdzes pasākumiem un ekonomikas lejupslīdei ir bijusi nesamērīga ietekme uz sievietēm*

nevienlīdzīgas aprūpes pienākumu sadales, nozaru specializācijas un pieaugošās vardarbības ģimenē dēļ;

Grozījums Nr. 35

**Rezolūcijas priekšlikums
Gc apsvēruma (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

Gc. tā kā vairāk nekā katra ceturtā sieviete vecumā no 50 līdz 64 gadiem un 17 % sieviešu, kas vecākas par 65 gadiem, vismaz reizi nedēļā veic neformālus aprūpes pienākumus; tā kā neformāla aprūpe ir saistīta ar lielāku sociālās izolētības, nabadzības, sociālās atstumtības un sliktu veselības stāvokļa risku; tā kā tas liecina par ilgtermiņa aprūpes un palīdzības pakalpojumu nepietiekamību daudzās dalībvalstīs;

Grozījums Nr. 36

**Rezolūcijas priekšlikums
Ha apsvēruma (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

Ha. tā kā iedzīvotāju skaita samazināšanās un sabiedrības novecošana stipri ietekmēs nodokļu ieņēmumus, finanses, pietiekamas pensijas un veselības aprūpes pakalpojumus^{1a}; tā kā piekļuves nodrošināšana pieejamiem, kvalitatīviem bērnu aprūpes pakalpojumiem un atbalsta pakalpojumiem veciem cilvēkiem vai citiem apgādājamajiem ir izšķiroši svarīga, lai nodrošinātu vīriešu un

*sieviešu vienlīdzīgu piedalīšanos darba
tirgū, izglītībā un apmācībā;*

---

*1a Eurostat 2019. gada reģionālā
gadagrāmata,
[https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-
s-statistical-books/-/KS-HA-19-001](https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-statistical-books/-/KS-HA-19-001).*

Grozījums Nr. 37

**Rezolūcijas priekšlikums
Hb apsvērums (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

*Hb. tā kā vecāka gadagājuma sievietes
biežāk nekā vecāki vīrieši saskaras ar
nopietnām grūtībām piekļūt pamata
precēm un pakalpojumiem, piemēram,
veselības pakalpojumiem, ilgtermiņa
aprūpei un pienācīgam mājoklim, un tas
notiek dažādu iemeslu dēļ, piemēram,
saisītībā ar sieviešu un vīriešu darba
samaksas atšķirībām un pensiju apmēra
atšķirībām, ilgāku sieviešu mūžu vai
lielāku tādu gadus vecu to sieviešu
īpatsvaru, kas dzīvo vienas^{1a};*

---

*1a "Eiropa noveco: vecāka gadagājuma
cilvēku dzīve ES", Eurostat, 2019.*

Grozījums Nr. 38

**Rezolūcijas priekšlikums
Ia apsvērums (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

Ia. tā kā sievietes parasti ir pakļautas

lielākam nabadzības un ierobežota lieluma pensiju riskam, jo īpaši sievietes, kas vecākas par 65 gadiem, kuras bieži vien saņem pensijas, kas tik tikko pārsniedz minimālo iztikas minimumu, un tas notiek dažādu iemeslu dēļ, piemēram, tādēļ, ka pastāv lielas atalgojuma atšķirības starp dzimumiem, kas tieši ietekmē tiesības uz pensiju, tādēļ, ka viņas ir pārtraukušas strādāt vai vispār pametušas darbu, lai uzņemtos ģimenes pienākumus, vai tādēļ, ka ir strādājušas sava vīra uzņēmumā, lielākoties uzņēmējdarbības un lauksaimniecības nozarē, bez atalgojuma un bez piesaistes sociālajam nodrošinājumam; un tā kā ekonomikas lejupslīdes laikā šīm sievietēm palielinās risks nonākt nabadzībā un tādēļ sieviešu spēja sniegt sev pašām pakalpojumus ir mazāka; tā kā sievietes ir vairāk atkarīgas no aprūpes; tā kā zemāks sieviešu ienākumu līmenis samazina pensiju lielumu;

Grozījums Nr. 39

Rezolūcijas priekšlikums Ib apsvērums (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

Ib. tā kā arvien vairāk vecāka gadagājuma cilvēku Eiropas Savienībā dzīvo vieni, jo īpaši gados vecākas sievietes (40,4 % sieviešu, salīdzinājumā ar 22,4 % vīriešu), veidojot īpaši neaizsargātu grupu ar paaugstinātu nabadzības vai sociālās atstumtības risku^{1a}, jo viņām ir proporcionāli lielāki izdevumi par mājsaimniecības uzturēšanu un lielāka sociālā izolētība un vientulība, kā arī ar to saistītie garīgās un fiziskās veselības apdraudējumi;

Grozījums Nr. 40

**Rezolūcijas priekšlikums
Ja apsvērums (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

Ja. tā kā laika izmantošanas statistika liecina par nevienmērīgu aprūpes darba sadalījumu pēc dzimuma visā Eiropā; tā kā, neraugoties uz ievērojamām valstu atšķirībām, kas saistītas ar labklājības un sociālo pakalpojumu paplašināšanu un atšķirīgu sieviešu aktivitātes līmeni, sievietēm ir jāuzņemas nesamērīga daļa no aprūpes sloga, un tas būtiski ietekmē viņu rezultātus darba tirgū un izvēli dzemdēt bērnus;

Grozījums Nr. 41

**Rezolūcijas priekšlikums
Jb apsvērums (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

Jb. tā kā gados vecākas sievietes citādāk nekā vīriešus ietekmē daudzas slimības un apstākļi, kas saistīti ar vecumu, piemēram, plaušu vēzis, diabēts, depresija vai sirds un asinsvadu slimības, un viņas vairāk ietekmē tādi apstākļi kā krūts vēzis, osteoporozē, nesaturēšana vai demence; tā kā novecošanās nozīmē, ka šādu apstākļu izplatība nākotnē var pieaugt;

Grozījums Nr. 42

Rezolūcijas priekšlikums Ka apsvērumi (jauni)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

Ka. tā kā no dzimuma atkarīga darba samaksas atšķirība ir 16 % un no dzimuma atkarīga pensiju atšķirība ir vidēji 37 %;

Grozījums Nr. 43

Rezolūcijas priekšlikums Kb apsvērumi (jauni)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

Kb. tā kā vardarbība pret gados vecākām sievietēm ir lielā mērā neatzīta un nepietiekami izpētīta parādība un pandēmijas laikā pieņemtie noslēdzes pasākumi ir palielinājuši vardarbības risku, cita starpā izolētības dēļ; tā kā saistībā ar iedzīvotāju sastāva novecošanos kļūst vēl nepieņemamāk, ka šādi pārkāpumi netiek tālāk pētīti;

Grozījums Nr. 44

Rezolūcijas priekšlikums La apsvērumi (jauni)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

La. tā kā dzimumu atšķirības izglītībā ir labvēlīgas sievietēm lielākajā daļā Eiropas valstu, tomēr sievietes maksā

sodu par maternitātes darbu, savukārt vīriešiem ir piemaksas par paternitātes darbu saistībā ar aktivitātes likmēm un algām; tā kā ir svarīgi parādīt grūtības, ar kurām saskaras sievietes, apvienojot maternitāti ar profesionālās karjeras attīstību, jo viņām samazinās pieejamās iespējas pievērsties gan maternitātei, gan profesionālās karjeras izaugsmei; tā kā žonglēšana starp karjeru un maternitāti parasti beidzas ar to, ka sievietes atliek bērnu dzemdēšanu uz lielāku vecumu, samazina iespējamo bērnu skaitu vai paliek bez bērniem; tā kā visi šie faktori pazemina dzimstības līmeni zemāk par iedzīvotāju nomaīņas līmeni, turpinoties iedzīvotāju novecošanai;

Grozījums Nr. 45

**Rezolūcijas priekšlikums
Lb apsvērums (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

Lb. tā kā vecāka gadagājuma cilvēkiem ir lielāks risks nopietni saslimt un nomirt no Covid-19, un viņi var saskarties ar diskrimināciju vecuma dēļ; tā kā gados vecākas sievietes ir īpaši neaizsargātas pret Covid-19, jo viņas veido lielāko daļu to gados veco cilvēku, kuriem nepieciešama aprūpe, un bieži vien viņas rūpējas par vēl vecākiem radniekiem;

Grozījums Nr. 46

**Rezolūcijas priekšlikums
Ma apsvērums (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

Ma. *tā kā Covid-19 rezultātā daudziem vecāka gadagājuma cilvēkiem vairs nav piekļuves būtiskai aprūpei un atbalstam, jo īpaši sievietēm, kuras veido lielāko daļu vecāka gadagājuma cilvēku, kurām, visticamāk, būs nepieciešama ilgstoša aprūpe un kuras apdraud nabadzība un sociālā atstumība ierobežoto ienākumu dēļ^{1a};*

---

^{1a} "Politika īsumā: Covid-19 ietekme uz gados vecākiem cilvēkiem", Apvienoto Nāciju Organizācija, 2020.

Grozījums Nr. 47

**Rezolūcijas priekšlikums
Pa apsvērums (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

Pa. *tā kā plaši izplatītas ir nestandarta darba formas un, kaut arī tās nodrošina elastību aprūpes pienākumu veikšanai, tās ne vienmēr atbilst strādājošo vajadzībām, un tā kā nav iespējams organizēt aprūpi, sievietēm ir grūtāk apvienot maternitāti ar darbu;*

Grozījums Nr. 48

**Rezolūcijas priekšlikums
Ra apsvērums (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

Ra. *tā kā ES iedzīvotāju novecošanās*

*rada jaunas problēmas dzimumu
līdztiesības jomā, jo sievietes joprojām ir
galvenās aprūpes (gan apmaksātas, gan
neapmaksātas) sniedzējas^{1a}; tā kā
koronavīrusa krīze ir saasinājusi šo
situāciju;*

---

*^{1a} "Sabiedrības novecošanās, migrācija
un klimata pārmaiņas rada jaunas
problēmas dzimumu līdztiesības jomā",
Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts,
2019.*

Grozījums Nr. 49

Rezolūcijas priekšlikums Sa apsvērumi (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

*Sa. tā kā dzimumu līdztiesības
politikai ir jāattiecas uz visām sievietēm
un vīriešiem visā viņu daudzveidībā, lai
panāktu patiesu līdztiesību, un to
nevajadzētu sašaurināt tikai uz
maternitātes politiku un darba un privātās
dzīves līdzsvara pasākumiem
demogrāfisko problēmu risināšanai,
neņemot vērā sasniegumus sieviešu
tiesību un dzimumu līdztiesības jomā;*

Grozījums Nr. 50

Rezolūcijas priekšlikums 1.a punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

*1.a atzinīgi vērtē Komisijas
priekšlikumu direktīvai par darba un*

privātās dzīves līdzsvaru darba ņēmējiem un aprūpētājiem un šajā kontekstā uzsver, cik svarīgas ir individuālās tiesības uz atvaļinājumu un elastīgu darba režīmu, kas strādājošām personām palīdz organizēt privāto un darba dzīvi; uzskata, ka turpmākās attīstības vārdā jātiecas pakāpeniski paplašināt aprūpes atvaļinājuma jomu^{1a}, un aicina paplašināt šīs tiesības, iekļaujot arī tos cilvēkus, kuriem nepieciešams atvaļinājums, lai rūpētos par apgādājamajiem, kuri nav bērni;

---

^{1a} Kā norādīts Eiropas Parlamenta 2010. gada 20. oktobra normatīvajā rezolūcijā par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Padomes Direktīvu 92/85/EEK par pasākumu ieviešanu, lai veicinātu drošības un veselības aizsardzības darbā uzlabošanu strādājošām grūtniecēm, sievietēm, kas strādā pēcdzemdību periodā, vai strādājošām sievietēm, kas baro bērnu ar krūti, OV C 70 E, 8.3.2012., 162. lpp., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=uriserv:OJ.CE.2012.070.01.0162.01.LAV&toc=OJ:C:2012:070E:TOC>

Grozījums Nr. 51

Rezolūcijas priekšlikums 1.b punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

1.b aicina Komisiju izvērtēt Direktīvas 2004/113/EK piemērošanu, ar kuru īsteno principu, kas paredz vienlīdzīgu attieksmi pret vīriešiem un sievietēm, attiecībā uz pieeju precēm un pakalpojumiem, preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu, lai ņemtu vērā

diskriminācijas gadījumus;

Grozījums Nr. 52

Rezolūcijas priekšlikums 1.c punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

1.c atgādina, ka, lai paaugstinātu dzimstības līmeni, jāuzlabo darba iespējas, jānodrošina stabila nodarbinātība un mājokļi, pienācīgi darba un dzīves apstākļi, elastīgs darba režīms, dāsns ģimenes atbalsts un apmaksāts bērna kopšanas atvaļinājums abiem vecākiem, kvalitatīva bērnu aprūpe no pirmajiem dzīves gadiem un vienāds neapmaksāto aprūpes un sadzīves pienākumu sadalījums starp vīriešiem un sievietēm; uzsver, ka, ņemot vērā demogrāfiskās pārmaiņas un paredzamā dzīves ilguma pieaugumu, ir svarīgi nodrošināt pilnvērtīgāku sieviešu dalību darba tirgū bez karjeras pārtraukumiem, darba pārtraukumiem vai pārejas uz nepilna laika un pagaidu darbu, jo tas būtiski ietekmē sieviešu nabadzības riska samazināšanos vecumdienās; tādēļ mudina dalībvalstis ātri un pilnībā transponēt un īstenot Darba un privātās dzīves līdzsvara direktīvu un aicina tās pārsniegt direktīvā noteiktos obligātos standartus;

Grozījums Nr. 53

Rezolūcijas priekšlikums 1.d punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

1.d pauž nožēlu par pastāvošo sieviešu un vīriešu pensiju atšķirību un aicina Komisiju un dalībvalstis ierosināt konkrētus pasākumus tās novēršanai, tostarp apkarojot sieviešu un vīriešu darba samaksas atšķirības un palielinot sieviešu nodarbinātības līmeni, izmantojot darba un privātās dzīves līdzsvara pasākumus, apkarojot nestabilu un neformālu darbu un nodrošinot minimālos ienākumus ikvienam;

Grozījums Nr. 54

Rezolūcijas priekšlikums

1.e punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

1.e atzīmē, ka tiek prognozēts — darbspējas vecuma iedzīvotāju skaits samazināsies, un tas var izraisīt pastiprinātu spiedienu uz valsts budžetu; uzsver, ka, lai novērstu šādu situāciju, sieviešu nodarbinātības līmeņa paaugstināšanai ir izšķiroša nozīme; pauž nožēlu par zemo nodarbinātības līmeni ārpus ES dzimušām sievietēm un pieprasa veikt konkrētus pasākumus, lai nodarbinātu vairāk sieviešu ar dažādu izcelsmi;

Grozījums Nr. 55

Rezolūcijas priekšlikums

1.f punkts (jauns)

1.f uzsver, ka ieguldījumiem aprūpes pakalpojumos ir būtiska nozīme, jo tie ne tikai paaugstinātu sieviešu nodarbinātības līmeni, nodrošinātu iepriekš neformālu aprūpi sniegušajiem aprūpētājiem darba iespējas formālajā ekonomikā un veicinātu sieviešu darba un privātās dzīves līdzsvaru, bet arī uzlabotu gados vecāku cilvēku dzīves apstākļus, veicot ieguldījumus ilgtermiņa aprūpes iestādēs, īstenojot pasākumus garīgās veselības uzlabošanai un izolētības apkarošanai un pasākumu vardarbības pret gados vecākām sievietēm nepieļaušanai un apkarošanai, kā arī veicot ieguldījumu cilvēku veselībā un izglītībā nolūkā nodrošināt, ka viņi vecumdienās paliek aktīvi un saglabā labu veselību; aicina Komisiju iesniegt priekšlikumu Aprūpes kursam Eiropai un Eiropas aprūpētāju programmai ar mērķi pārkārtoties uz aprūpes ekonomiku, kas paredz attiecīgus ieguldījumus un tiesību aktus ES līmenī un visaptverošu pieeju visām aprūpes vajadzībām un pakalpojumiem, nosakot obligātos standartus un kvalitātes pamatnostādnes attiecībā uz aprūpi visa mūža garumā, tostarp bērniem, vecāka gadagājuma cilvēkiem un personām ar ilgtermiņa vajadzībām, lai apzinātu un atzītu dažādus neformālās aprūpes veidus Eiropā un cita starpā garantētu finansiālu atbalstu aprūpētājiem, atbilstošus atvaļinājuma periodus un izmaksu ziņā pieejamus pakalpojumus; aicina Komisiju un Padomi apkopot datus par sniegtās aprūpes veidiem sadalījumā pēc dzimuma un ieviest gados vecāku cilvēku un apgādājamo personu aprūpes mērķrādītājus, kas līdzīgi Barselonas bērnu aprūpes mērķrādītājiem;

Rezolūcijas priekšlikums
1.g punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

1.g uzsver, ka zaļajai un digitālajai pārkārtošanai jābūt taisnīgai un nevienu nedrīkst atstāt novārtā; jo īpaši aicina veikt ieguldījumus prasmēs un izglītībā, lai mazinātu dzimumu atšķirības digitālajā jomā;

Grozījums Nr. 57

Rezolūcijas priekšlikums
1.h punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

1.h pauž bažas par Eiropas jauniešu migrācijas plūsmām uz trešām valstīm un no laukiem uz pilsētām; uzsver, ka, lai nepieļautu šādus migrācijas modeļus un novērstu ar tiem saistīto darbības vecuma iedzīvotāju skaita samazināšanos, ir svarīgi nodrošināt iespējas jauniešiem mājās; atzīmē, ka jebkurš iespējams dzimstības pieaugums vienkārši novedīs pie papildu migrācijas, ja šī situācija netiks pienācīgi risināta;

Grozījums Nr. 58

Rezolūcijas priekšlikums
1.i punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

1.i uzsver, ka, lai nodrošinātu lielākas iespējas sievietēm lauku apvidos, nākamajā daudzgadu finanšu shēmā

(DFS) ir svarīgi saglabāt pašreizējo apakšprogrammu, kas paredzēta šim mērķim; jo īpaši aicina sniegt atbalstu sievietēm lauksaimniecēm, veicot pasākumus, lai veicinātu piekļuvi zemei, sniegtu atbalstu saimnieciskās darbības uzsākšanai un sociālo nodrošinājumu;

Grozījums Nr. 59

Rezolūcijas priekšlikums 1.j punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

1.j aicina palielināt ieguldījumus pakalpojumos lauku apvidos, lai piesaistītu gados jaunākas sievietes un paaugstinātu šajās teritorijās dzīvojošo vecāka gadagājuma cilvēku, jo īpaši gados vecāku sievieti, labbūtnību;

Grozījums Nr. 60

Rezolūcijas priekšlikums 1.k punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

1.k norāda, ka Covid-19 krīze ir akcentējusi pastāvošo nevienlīdzību un trūkumus attiecībā uz dzimumu līdztiesību un sievieti cilvēktiesībām, arī attiecībā uz gados vecākām sievietēm; uzsver, ka vecāka gadagājuma sievietes bieži vien veido lielāko daļu iemītnieku ilgtermiņa aprūpes iestādēs, kas daudzās valstīs kļūva par vīrusa izplatības vietām, jo trūka pietiekamu resursu, lai garantētu viņu drošību un aizsardzību; aicina dalībvalstis izvērtēt gados vecāku cilvēku

aprūpes nodrošinājumu dažādās vietās un nodrošināt gados vecāku sieviešu labbūtnību, tostarp piekļuvi aprūpes un veselības aprūpes pakalpojumiem un ekonomisko neatkarību;

Grozījums Nr. 61

Rezolūcijas priekšlikums 1.1 punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

1.1 uzsver, ka dzimšanas brīdī paredzamā dzīves ilguma palielināšanās rada spiedienu uz ilgtermiņa aprūpes pakalpojumiem, kas tika izstrādāti citā demogrāfiskā situācijā un kas šobrīd ir jāpielāgo gados vecākas sabiedrības veselības un aprūpes vajadzībām; tādēļ aicina palielināt šim nolūkam atvēlētos resursus, lai apmierinātu pieaugošo pieprasījumu, kas izriet no minētajām vajadzībām;

Grozījums Nr. 62

Rezolūcijas priekšlikums 1.m punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

1.m aicina Komisiju iekļaut Parlamenta priekšlikumus gaidāmajā Zaļajā grāmatā par novecošanos un ilgtermiņa redzējumu lauku apvidiem;

Grozījums Nr. 63

Rezolūcijas priekšlikums 2.a punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

2.a uzskata, ka turpmākajai novecošanas politikai par pamatu ir jāņem mūža cikla pieeja, ņemot vērā novecošanās un dzimuma savstarpējo saistību; uzskata, ka, lai sasniegtu lielāku sociālo integrāciju un sociālo kohēziju, ir svarīgi pieņemt uz vecumu un dzimumu balstītu pieeju, saskaņā ar kuru vecuma un dzimuma aspektu vienlaicīga vērā ņemšana ir metode un instruments, bez kura nevar veidot politiku nevienā nozīmīgā jomā (ekonomikā, sociālajā jomā, nodarbinātībā, sabiedrības veselībā, pārtikas nekaitīguma jomā, patērētāju tiesību jomā, digitālajā programmā, lauku un pilsētu attīstībā utt.); norāda, ka vecums un aprūpes kvalitāte ir dzimumu līdztiesības jautājums;

Grozījums Nr. 64

Rezolūcijas priekšlikums 2.b punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

2.b aicina Komisiju un dalībvalstis strādāt ar dzimumu līdztiesības rādītājiem visās politikas jomās un visos pārvaldības līmeņos, balstoties uz Eiropas Dzimumu līdztiesības institūta (EIGE) darbu, un mudina veikt novērtējumus par dalībvalstu politiku ietekmi uz dzimumu līdztiesību, jo īpaši tad, kad ierosina darba un pensiju reformas; uzsver, ka Eurostat sniegtajos datos jāiekļauj dzimumu līdztiesības principa integrēšanas politikas aspekts;

Grozījums Nr. 65

**Rezolūcijas priekšlikums
2.c punkts (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

2.c atgādina, ka sieviešu un vīriešu pensiju atšķirība, kas izriet no atšķirīgas sieviešu un vīriešu darba samaksas, ir 37 %, un tās pamatā ir sieviešu darba dzīves laikā pieaugošā nevienlīdzība un periodi, kad viņas nav bijušas iesaistītas darba tirgū, kas sievietēm tiek uzspiesti dažādu veidu nevienlīdzības un diskriminācijas dēļ; uzsver nepieciešamību steidzami novērst minēto atšķirību, ņemot vērā demogrāfiskās pārmaiņas un to, ka vecāka gadagājuma sievietes šo pārmaiņu ietekmi izjutīs vēl ilgi;

Grozījums Nr. 66

**Rezolūcijas priekšlikums
2.d punkts (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

2.d norāda, ka, lai uzlabotu rādītāju, kas raksturo sieviešu zemāko dalību darba tirgū, valstīm ir pilnībā jāīsteno un jāpārsniedz Barselonas aprūpes mērķi, nodrošinot aprūpes vajadzību apmierināšanu un ieguldot universālos, uz cilvēku vērstos, kvalitatīvos un pieejamos aprūpes pakalpojumus;

Grozījums Nr. 67

Rezolūcijas priekšlikums

3.a punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

3.a aicina pēc iespējas drīzāk pieņemt pretdiskriminācijas direktīvu un uzsver nepieciešamību atzīt multiplo diskrimināciju, ar kuru vecāka gadagājuma sievietes bieži sastopas sabiedrībā, kur viņas diskriminē vecuma, dzimuma, veselības stāvokļa un invaliditātes dēļ;

Grozījums Nr. 68

**Rezolūcijas priekšlikums
3.b punkts (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

3.b uzsver, ka ir svarīgi uzdot Eurostat un EIGE apkopot visaptverošus, ar dzimumu saistītus datus par aprūpes laika sadalījumu, veicot saskaņotas Eiropas laika izmantošanas aptaujas (HETUS) par, piemēram, aukles darbu, mājas darbiem un atpūtu, lai nodrošinātu regulāru novērtēšanu;

Grozījums Nr. 69

**Rezolūcijas priekšlikums
3.c punkts (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

3.c atgādina, ka pandēmija ir vēl vairāk uzsvērusi aprūpes dzimumatkarīgo raksturu, jo lielākā daļa vecāka gadagājuma cilvēku, invalīdu un bērnu aprūpes pienākumu gulstas uz sievietēm;

aicina dalībvalstis ieguldīt izmaksu ziņā pieejamos, kvalitatīvos bērnu aprūpes un ilgtermiņa aprūpes pakalpojumos, jo īpaši mājas aprūpē un sabiedriskajos pakalpojumos, lai veicinātu sieviešu dalību darba tirgū un atbalstītu sievietes novecošanas laikā;

Grozījums Nr. 70

Rezolūcijas priekšlikums 3.d punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

3.d uzsver, ka gados vecākas sievietes vairāk ietekmē ilgtermiņa aprūpes augstās izmaksas, jo sieviešu paredzamais dzīves ilgums ir lielāks, savukārt viņu veselības rādītāji dzīves beigās ir sliktāki, tādējādi palielinot viņu vajadzības pēc ilgstošas aprūpes un palīdzības; atgādina arī to, ka sievietes ir lielākā daļa neformālo aprūpētāju, atstājot jo īpaši vecāka gadagājuma sievietēm darbības vecumā mazāk iespēju piekļūt darba tirgum un palielināt savas pensiju tiesības;

Grozījums Nr. 71

Rezolūcijas priekšlikums 4.a punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

4.a pieprasa izstrādāt tādu novecošanas problēmas risinājumu, kas vairāk pamatots uz tiesībām, lai vecāka gadagājuma cilvēki varētu rīkoties kā subjekti, kam ir tiesības, nevis tikt uzverti kā objekti; pieprasa arī izstrādāt uz

tiesībām balsītu risinājumu, lai vecāka gadagājuma cilvēki varētu aktīvi līdzdarboties lēmumu pieņemšanā par šiem cilvēkiem sniegtās aprūpes un sociālo pakalpojumu un ārstēšanas veidu un formu, ja šādas iespējas pastāv; pieprasa īstenot uz pieprasījuma balsītu pieeju attiecībā uz visa veida aprūpes pakalpojumu sniegšanu, lai vecāka gadagājuma cilvēki varētu dzīvot patstāvīgi tik ilgi, cik to vien vēlas;

Grozījums Nr. 72

Rezolūcijas priekšlikums 4.b punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

4.b norāda uz elastīgu darba formu lielo nozīmi, ļaujot sievietēm un vīriešiem saskaņot darbu ar ģimenes dzīvi, un uz nepieciešamību rīkot izpratnes veidošanas kampaņas par vienlīdzīgu sadzīves, aprūpes un auklēšanas darba sadalījumu, veikt lielākus ieguldījumus aprūpes infrastruktūrā un nodrošināt vienlīdzīgu, citiem nenododamu un apmaksātu maternitātes un paternitātes atvaļinājumu, lai uzlabotu apmaksātā un neapmaksātā darba sadalījumu pēc dzimuma;

Grozījums Nr. 73

Rezolūcijas priekšlikums 4.c punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

4.c uzsver nepieciešamību apkarot dzimumu segmentāciju darba tirgū, jo īpaši attiecībā uz nākotnē orientētām, augsti apmaksātām karjerām, piemēram, zinātnes, inženierzinātņu, tehnoloģiju un matemātikas (STEM), IST un digitālajās nozarēs; uzsver izglītības lielo nozīmi šajās jomās visa mūža garumā, tostarp vecāka gadagājuma sievietēm, lai uzlabotu viņu pastāvīgo dalību darba tirgū;

Grozījums Nr. 74

**Rezolūcijas priekšlikums
4.d punkts (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

4.d norāda, ka sievietēm pēc 65 gadu vecuma ir atlicis mazāk veselīgas dzīves gadu nekā vīriešiem un ka sievietes saskaras ar lielākām grūtībām piekļūt veselības pakalpojumiem; aicina dalībvalstis ieguldīt stabilās un noturīgās sabiedrības veselības sistēmās, nodrošinot vispārēju veselības aprūpes aptvērumu, jo īpaši veselības pamataprūpi, medicīnisko un profilaktisko ārstēšanu un aprūpi, ņemot vērā slimības, kas īpaši skar sievietes, lai nodrošinātu gados vecākām sievietēm vienlīdzīgu piekļuvi veselības aprūpei;

Grozījums Nr. 75

**Rezolūcijas priekšlikums
5.a punkts (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

5.a prasa vairāk resursu un pētījumu, kā arī turpināt attīstīt esošos uzraudzības mehānismus, lai novērstu vecuma diskrimināciju, jo to reti atzīst un risina; atzīst, ka dalībvalstīs ir nepieciešama lielāka izpratne par vecuma diskrimināciju, un norāda, ka atzinīgi vērtētu Pamattiesību aģentūras un jaunās EIGE darbību šajā jomā;

Grozījums Nr. 76

**Rezolūcijas priekšlikums
5.b punkts (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

5.b aicina pieņemt nepieciešamos pasākumus, lai veicinātu augstāku sieviešu nodarbinātības līmeni, piemēram, nodrošināt pieejamu aprūpi un bērnu aprūpi, atbilstošu grūtniecības un dzemdību atvaļinājumu un elastību attiecībā uz darbalaiku un darba veikšanas vietām arī vīriešiem; atgādina, ka saskaņā ar ESAO prognozēm kopējā līdzdalības rādītāju konverģence līdz 2030. gadam varētu radīt 12,4 % IKP pieaugumu uz vienu iedzīvotāju;

Grozījums Nr. 77

**Rezolūcijas priekšlikums
5.c punkts (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

5.c atgādina, ka sievietes vairāk nekā

vīriešus vecumdienās apdraud nabadzība un ka viņas gandrīz divreiz biežāk vecumā dzīvo vienas; uzskata, ka dalībvalstīm jāveic konkrēti pasākumi, lai apkarotu šo risku, un jānodrošina vecāka gadagājuma sievietēm atbilstoši pasākumi, tostarp tādi pasākumi kā kredīti aprūpes periodiem, atbilstošas minimālās pensijas, apgādnieka zaudējuma pabalsti un tiesības uz ģimenes atvaļinājumu vīriešiem, lai novērstu nabadzības feminizāciju;

Grozījums Nr. 78

Rezolūcijas priekšlikums 5.d punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

5.d aicina veikt vairāk pētījumu par īpašiem veselības apstākļiem, kas saistīti ar gados vecākām sievietēm, tostarp informētības paaugstināšanas kampaņas, lai identificētu atšķirības ar dzimumu saistītu slimību simptomus; uzsver, ka ES iedzīvotāju sastāva novecošanās palielina steidzamo nepieciešamību pēc pieejas "veselība visās politikas jomās"; aicina ES un dalībvalstis pilnībā iesaistīties Pasaules Veselības organizācijas Veselīgas novecošanas desmitgadē 2020.–2030. gadam un uzsver, ka ar vecumu saistīto slimību mazināšana kopumā labvēlīgi ietekmē sievietes, jo īpaši tādēļ, ka sievietes biežāk nonāk neveselīgā stāvoklī un viņu tradicionālā loma ir sniegt neformālu aprūpi un palīdzību;

Grozījums Nr. 79

**Rezolūcijas priekšlikums
6.a punkts (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

6.a uzskata, ka ikvienai personai jābūt tiesībām izvēlēties kvalitatīvus aprūpes pakalpojumus, kas tai un tās ģimenei ir piemēroti; uzskata, ka, izstrādājot aprūpes pakalpojumus, jāņem vērā visas lietotāju kategorijas, viņu atšķirības un dažādās prioritātes viņiem nepieciešamo aprūpes pakalpojumu veidu ziņā; atzīmē, ka aprūpes pakalpojumi jāizstrādā tā, lai uzlabotu aprūpes nepārtrauktību, profilaktisko veselības aprūpi, rehabilitāciju un neatkarīgu dzīvi;

Grozījums Nr. 80

**Rezolūcijas priekšlikums
6.b punkts (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

6.b norāda, ka nepilna laika darbs, kuru lielākoties strādā sievietes, nedrīkst būt tikai sieviešu nodarbe, pat ja tas ļauj vieglāk apvienot ģimenes un darba dzīvi, jo tas ir saistīts arī ar mazākām karjeras iespējām, mazāku algu un pensijām, nepietiekamu cilvēkkapitāla izmantošanu un līdz ar to — mazāku ekonomikas izaugsmi un labklājību;

Grozījums Nr. 81

**Rezolūcijas priekšlikums
6.c punkts (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

6.c aicina veikt vairāk pētījumu un piešķirt lielāku pētniecības finansējumu, lai risinātu konkrētas veselības problēmas, kas saistītas ar gados vecākām sievietēm un viņu vajadzībām, tostarp lai rīkotu izpratnes veicināšanas kampaņas, sniedzot informāciju par dzimumu atšķirībām slimību un simptomu jomā;

Grozījums Nr. 82

**Rezolūcijas priekšlikums
6.d punkts (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

6.d uzsver nepieciešamību uzlabot aprūpes darbinieku darba apstākļus un mudina dalībvalstis atzīt arī neformālo aprūpētāju lomu, nodrošinot viņu piekļuvi sociālajam nodrošinājumam un viņu tiesības uz pensiju; aicina izstrādāt priekšlikumu Padomes ieteikumam par neformālo aprūpētāju sociālo aizsardzību un pakalpojumiem;

Grozījums Nr. 83

**Rezolūcijas priekšlikums
7.a punkts (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

7.a uzskata, ka piekļūstamība izriet no izmaksu un elastīguma kombinācijas un ka tāpēc vajadzīgs gan sabiedrisku, gan privātu aprūpes pakalpojumu sniedzēju klāsts, kas nodrošinātu gan aprūpi mājās,

gan līdzīgos apstākļos; turklāt uzskata, ka ģimenes locekļiem vajadzētu būt iespējai aprūpi uzņemties brīvprātīgi vai arī viņiem jāpiešķir finansējums aprūpes pakalpojumu iegādei;

Grozījums Nr. 84

Rezolūcijas priekšlikums 7.b punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

7.b aicina Komisiju mudināt dalībvalstis ratificēt Starptautiskās Darba organizācijas 189. konvenciju, lai stiprinātu Eiropas sadzīves pienākumu pildītāju un aprūpes darbinieku tiesības;

Grozījums Nr. 85

Rezolūcijas priekšlikums 7.c punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

7.c atgādina, ka vardarbība pret gados vecākām sievietēm ir arī cilvēktiesību pārkāpums un ka vecāka gadagājuma sievietes cieš gan no vecuma diskriminācijas, gan seksisma, un ka viņām var uzspiest ļaunprātīgas laulības attiecības vai viņām var kaitēt invaliditāte, kā arī dehumanizēti stereotipi un sociālās normas; uzsver, ka, apkarojot vardarbību pret sievietēm, nedrīkst aizmirst arī gados vecāku sieviešu kategoriju, tostarp ratificējot un īstenojot Stambulas konvenciju un Pekinas rīcības platformu, kā arī tās pārskata konferenču rezultātus;

Grozījums Nr. 86

**Rezolūcijas priekšlikums
7.d punkts (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

7.d aicina Komisiju iesniegt Eiropas sociālās aizsardzības stratēģiju, lai novērstu nabadzības feminizāciju, īpašu uzmanību pievēršot vecāka gadagājuma sievietēm, jo īpaši gados vecākām sievietēm, kuras dzīvo vienas, un nodrošināt gados vecāku sieviešu aizsardzību pret sociālo atstumtību, nabadzību un bezpajumtniecību topošajā integrācijas un iekļaušanas rīcības plānā; turklāt aicina Komisiju pievērst lielāku uzmanību šim riskam Eiropas pusgada ietvaros;

Grozījums Nr. 87

**Rezolūcijas priekšlikums
8.a punkts (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

8.a uzsver, ka kvalitatīvas aprūpes nodrošināšana ES ievērojami atšķiras gan pašās dalībvalstīs, gan starp tām, kā arī starp privātajām un valsts struktūrām, pilsētu un lauku teritorijām un dažādām vecuma grupām; turklāt norāda, ka dati par aprūpes sniegšanu ES ir diezgan sadrumstaloti un nepastāv holistiska pieeja, lai risinātu visas demogrāfiskās problēmas, ar kurām ES saskaras, tādēļ pastiprinās spiedienu uz publiskajiem izdevumiem;

Grozījums Nr. 88

**Rezolūcijas priekšlikums
8.b punkts (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

8.b *aicina dalībvalstis apkarot nestabilu darbu un sieviešu nedeklarētu nodarbinātību, kas palielina sieviešu nabadzību, īpaši vēlākajā dzīves posmā, un nelabvēlīgi ietekmē gan sieviešu sociālo drošību, gan ES IKP līmeni, kā arī nodrošināt, lai darba ņēmējiem būtu piemērota sociālā aizsardzība;*

Grozījums Nr. 89

**Rezolūcijas priekšlikums
8.c punkts (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

8.c *atgādina par Eiropas sociālo tiesību pīlāra 15. principu un aicina Komisiju pieņemt pamatdirektīvu par pietiekamu minimālo ienākumu, īpašu uzmanību pievēršot pensijas vecuma sievietēm un ņemot vērā ne tikai relatīvo risku noslīdēt zem nabadzības robežas, bet arī no vecuma atkarīgus standarta budžetus, kuru pamatā ir preču un pakalpojumu grozs;*

Grozījums Nr. 90

Rezolūcijas priekšlikums

9.a punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

9.a uzskata, ka aprūpes pakalpojumu plānotājiem, veidotājiem un sniedzējiem ir pienākums ņemt vērā lietotāju vajadzības un ka gados vecu cilvēku un cilvēku ar invaliditāti aprūpes pakalpojumi ir jāplāno un jāizstrādā, iesaistot lietotājus;

Grozījums Nr. 91

**Rezolūcijas priekšlikums
9.b punkts (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

9.b uzsver, ka nabadzības feminizācija ir vairāku faktoru rezultāts, tostarp tā ir saistīta ar dzimumu nevienlīdzību karjeras izaugsmē, ar to, ka sievietes bieži tiek nodarbinātas, pamatojoties uz nestandarta līgumiem, ar to, ka sociālā nodrošinājuma statuss nav paredzēts partneriem, kuri palīdz pašnodarbinātām personām, un ar nabadzību vientuļo māšu māsaimniecībās;

Grozījums Nr. 92

**Rezolūcijas priekšlikums
9.c punkts (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

9.c aicina Komisiju vairāk nostiprināt sieviešu ienākumus vecumdienās, atbalstot dalībvalstīs pensiju reformā, pamatojoties uz dzimumu līdztiesību, lai ikvienam nodrošinātu pietiekamu un

ilgtspējīgu pensiju, īpašu uzmanību pievēršot faktoriem, kas izraisa sieviešu un vīriešu pensiju atšķirību, un pasākumiem, lai to samazinātu, piemēram, ieviešot aprūpes kredītpunktus (pensiju kredītpunkti karjeras pārtraukumiem, kas saistīti ar aprūpi), izstrādājot īpašus noteikumus par aprūpes atvaļinājumiem vai par neformālo aprūpētāju pensijas tiesību un citu sociālo tiesību aizsardzību;

Grozījums Nr. 93

Rezolūcijas priekšlikums 10.a punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

10.a aicina Komisiju izstrādāt arī saskaņotas definīcijas un rādītājus, kas ļautu ES līmenī novērtēt aprūpes pakalpojumu cilvēkiem ar invaliditāti un gados veciem cilvēkiem pieejamību izmaksu ziņā, kvalitāti un efektivitāti; aicina Komisiju uzraudzīt to īstenošanu un vajadzības gadījumā sekmēt korektīvo pasākumu veikšanu;

Grozījums Nr. 94

Rezolūcijas priekšlikums 10.b punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

10.b aicina Komisiju un dalībvalstis rīkoties atbilstoši, lai mazinātu sieviešu un vīriešu pensiju atšķirību;

Grozījums Nr. 95

Rezolūcijas priekšlikums 10.c punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

10.c *aicina Komisiju un dalībvalstis paaugstināt zemo dalības līmeni darba tirgū sievietēm vecumā no 50 līdz 64 gadiem, lai mazinātu citas dzimumu atšķirības nodarbinātībā; jo īpaši aicina Eiropas valstu nodarbinātības dienestu tīklu izvērtēt labākos veidus, kā atbalstīt gados vecākas darba meklētājas sievietes, lai viņas atgrieztos darba tirgū, un veikt papildu pētījumus par to, kā izveidot un pielāgot darbvietas gados vecākām sievietēm un vīriešiem;*

Grozījums Nr. 96

Rezolūcijas priekšlikums 11.a punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

11.a *aicina dalībvalstis izstrādāt nacionālos plānus, kā uzlabot aprūpes pakalpojumus, uzmanību pievēršot ne tikai lietotāju vajadzībām, bet arī darba un privātās dzīves līdzsvara jautājumiem, kas ir aktuāli lielajam skaitam aprūpētāju; aicina dalībvalstis uzraudzīt to īstenošanu un vajadzības gadījumā pieņemt korektīvos pasākumus;*

Grozījums Nr. 97

**Rezolūcijas priekšlikums
11.b punkts (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

11.b *uzsver to, ka sievietes veido trešo daļu no pašnodarbinātajiem visos jaunajos uzņēmumos ES; uzsver, cik būtiskas ir atbalsta programmas sievietēm uzņēmējām un sievietēm zinātnes un akadēmiskajā vidē, un mudina ES konkrētāk atbalstīt šīs programmas;*

Grozījums Nr. 98

**Rezolūcijas priekšlikums
11.c punkts (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

11.c *aicina dalībvalstis garantēt cilvēka cienīgus ienākumus sievietēm, kuras jau ir pensionējušās, izmantojot tādus pasākumus kā pensiju indeksācija vai minimālās pensijas kā obligāts un no iemaksām neatkarīgs ienākumu drošības tīkls, lai novērstu nabadzību vecāka gadagājuma sievietēm, kurām nav pensijas tiesību vai tās nav pietiekamas;*

Grozījums Nr. 99

**Rezolūcijas priekšlikums
12.a punkts (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

12.a *aicina Komisiju un dalībvalstis, izstrādājot budžeta politikas virzienus, sociālā nodrošinājuma sistēmu un sabiedriskos pakalpojumus, ņemt vērā*

*demogrāfiskos procesus un
mājsaimniecību lieluma un sastāva
izmaiņas;*

Grozījums Nr. 100

**Rezolūcijas priekšlikums
12.b punkts (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

*12.b brīdina par risku palielināt
sieviešu un vīriešu pensiju atšķirību, jo
notiek pāreja no likumā noteiktām valsts
pensijām uz otrā un trešā pīlāra shēmām,
kas uzliek lielāku atbildību indivīdam, un
tādēļ aicina Komisiju un kompetentās
Savienības struktūras, piemēram, Eiropas
Apdrošināšanas un fondēto pensiju
iestādi, kā arī dalībvalstis, novērtēt
sieviešu apdrošināšanas segumu un
pabalstu likmes, pamatojoties uz fondēto
pensiju shēmām;*

Grozījums Nr. 101

**Rezolūcijas priekšlikums
13.a punkts (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

*13.a aicina Komisiju gados vecu
cilvēku un cilvēku ar invaliditāti aprūpi
iekļaut uzraudzības un datu izvērtēšanas
darbā, ko tā veic Eiropas pusgada
ietvaros, un ikgadējos ziņojumos par
dzimumu līdztiesību; aicina dalībvalstis
izskatīt iespēju gados vecu cilvēku un
cilvēku ar invaliditāti aprūpes
pakalpojumu novērtējumus iekļaut savos
ziņojumos; mudina dalībvalstis pieņemt*

un izmantot korektīvos pasākumus, ja panākumi tiek gūti pārāk lēni;

Grozījums Nr. 102

Rezolūcijas priekšlikums 13.b punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

13.b aicina Komisiju atbalstīt dalībvalstis cīņā pret nabadzību, kas jo īpaši skar vientuļās mātes un ko vēl vairāk ir palielinājusi krīze, vedot pie lielākas sociālās atstumtības;

Grozījums Nr. 103

Rezolūcijas priekšlikums 13.c punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

13.c aicina Komisiju noteikt sieviešu un vīriešu pensiju atšķirības rādītāju, lai novērtētu kopējo nevienlīdzību, ar kuru sievietes saskaras visas dzīves laikā;

Grozījums Nr. 104

Rezolūcijas priekšlikums 14.a punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

14.a aicina dalībvalstis palielināt

ieguldījumus aprūpes pakalpojumos un uzlabot aprūpes kvalitāti, kā arī palielināt ieguldījumus īpašos pasākumos, kas aprūpētājiem dod iespēju saglabāt aktīvu darba dzīvi;

Grozījums Nr. 105

Rezolūcijas priekšlikums 14.b punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

14.b aicina Komisiju atbalstīt dalībvalstis, kad tās arvien plašāk izmanto struktūrfondus ieguldījumiem bērnu, vecāka gadagājuma cilvēku un apgādājamo cilvēku aprūpes valsts sistēmās;

Grozījums Nr. 106

Rezolūcijas priekšlikums 14.c punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

14.c aicina Komisiju un Sociālās aizsardzības komiteju nākamajā pensiju atbilstības ziņojumā vairāk iedziļināties nestandarta darba tirgus specifikā, sniedzot pilnu analīzi par dzimumu atšķirībām pensiju jomā visos to aspektos un visos trijos pensiju sistēmu pīlāros; turklāt aicina Komisiju novērtēt minimālo pensiju atbilstību, kas ir īpaši svarīgi, lai nepieļautu vecuma nabadzību;

Grozījums Nr. 107

Rezolūcijas priekšlikums 15.a punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

15.a pauž dziļas bažas par to, cik lielā mērā visneaizsargātākās sieviešu grupas ir pakļautas multiplai diskriminācijai, tostarp sievietes migrantes, sievietes ar invaliditāti, homoseksuālas sievietes, sievietes, kas pieder minoritātēm, sievietes ar zemu kvalifikāciju un vecāka gadagājuma sievietes, jo viņas, minot tikai dažus piemērus, cieš no diskriminācijas vecuma, dzimuma, etniskās piederības un seksuālās vai reliģiskās orientācijas dēļ, un aicina veikt pozitīvas diskriminācijas pasākumus;

Grozījums Nr. 108

Rezolūcijas priekšlikums 15.b punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

15.b uzsver, ka aprūpes krīze, ko izraisīja Covid-19, ir parādījusi nepieciešamību visās politikas jomās integrēt dzimumu līdztiesības principu; aicina Komisiju visās jomās un attiecībā uz katru tiesību akta priekšlikumu visos pārvaldības līmeņos piemērot integrētu pieeju dzimumu līdztiesībai, budžeta plānošanu dzimumu līdztiesības jomā un dzimumu ietekmes novērtējumus, tādējādi nodrošinot konkrētu dzimumu līdztiesības mērķrādītāju noteikšanu, tostarp visos politiskajos un budžeta instrumentos cīņai pret Covid-19;

Grozījums Nr. 109

Rezolūcijas priekšlikums 15.c punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

15.c uzsver, ka pastāv digitālā plaisa starp paaudzēm, un aicina Komisiju un dalībvalstis novērst šķēršļus, ar kuriem saskaras gados vecāki cilvēki, kļūstot par digitālās sabiedrības daļu, jo īpaši tos, ar kuriem saskaras gados vecākas sievietes, kurām ir mazāka piekļuve digitālajām iekārtām un savienojamībai saistībā ar mazākiem ienākumiem un nodarbinātību nozarēs, kuras ir mazāk digitalizētas;

Grozījums Nr. 110

Rezolūcijas priekšlikums 16.a punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

16.a aicina dalībvalstis izstrādāt mehānismus, lai nodrošinātu, ka pensijas tiesību uzkrāšana ir pietiekama pat tajos periodos, kad aprūpētāja ienākumu līmenis uz laiku ir zemāks aprūpes pienākumu veikšanas dēļ, un tas galvenokārt skar sievietes; aicina Komisiju veikt pētījumu par to atšķirīgo ietekmi, kāda dalībvalstu pensiju sistēmām ir uz sievietēm un vīriešiem;

Grozījums Nr. 111

Rezolūcijas priekšlikums

16.b punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

16.b aicina dalībvalstis un Komisiju veikt aprūpes pārkārtošanos uz jaunu sociālās aprūpes organizāciju, kas nav nesamērīgi smaga sievietēm; uzsver, ka aprūpes pārkārtošanās, kopā ar saistīto ekoloģisko un digitālo pārkārtošanos, ir jāiekļauj starp ES politiskajām prioritātēm;

Grozījums Nr. 112

**Rezolūcijas priekšlikums
16.c punkts (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

16.c aicina ES mērogā veikt pētījumu par vardarbības pret gados vecākām sievietēm izplatību, virzītājspēkiem un politiku tās apkarošanai; uzsver, ka vispārējā cīņā pret vardarbību pret sievietēm nedrīkst aizmirst par vardarbības riskiem, ar kuriem saskaras gados vecākas sievietes, tostarp ratificējot un īstenojot Stambulas konvenciju un Pekinas rīcības platformu;

Grozījums Nr. 113

**Rezolūcijas priekšlikums
17.a punkts (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

17.a aicina dalībvalstis, reformējot pensiju sistēmas un koriģējot pensionēšanās vecumu, ņemt vērā

dzimumu aspektu, jo atšķiras abu dzimumu profesionālās dzīves raksturs un ir lielāka varbūtība, ka darba tirgū vecāka gadagājuma sievietes tiks diskriminētas;

Grozījums Nr. 114

Rezolūcijas priekšlikums 17.b punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

17.b aicina Komisiju ņemt vērā arī dzimumu līdztiesības mērķus, reaģējot uz demogrāfiskajām problēmām, ar kurām saskaras ES;

Grozījums Nr. 115

Rezolūcijas priekšlikums 17.c punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

17.c aicina dalībvalstis novērst un nepieļaut vardarbību pret gados vecākām sievietēm, izstrādājot valsts līmeņa pasākumus reakcijai uz Covid-19, tostarp veidojot palīdzības tālruņa numurus, ieviešot atbalsta pakalpojumus un īpašu uzmanību pievēršot aprūpei, ko sniedz aprūpes iestādēs;

Grozījums Nr. 116

Rezolūcijas priekšlikums 18.a punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

18.a *aicina dalībvalstu līmenī izveidot atbalsta pasākumu kopumus, paredzot arī pasākumu programmas nodarbinātības iespēju veicināšanai, bezdarba ietekmes samazināšanai, kā arī cilvēku, kas vecāki par 50 gadiem, nodarbinātības līmeņa paaugstināšanai, pievēršot īpašu uzmanību sievietēm;*

Grozījums Nr. 117

**Rezolūcijas priekšlikums
18.b punkts (jauns)**

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

18.b *uzsver, ka daudzi rādītāji, kurus apkopo ES statistikas sistēmas, nepietiekami diferencē vecākas vecuma grupas, piemēram, vecuma grupas no 75 līdz 84 gadiem un virs 85 gadiem, un tas kavē centienus palielināt izpratni par sievietšu un vīriešu dzīves apstākļiem vecākajās vecuma grupās kopumā un konkrēti par atšķirībām starp sievietēm un vīriešiem ļoti veca gadagājuma grupās; aicina Komisiju un dalībvalstis pārskatīt statistiskās vecuma grupas, lai sekotu līdzi iedzīvotāju novecošanai un to cilvēku skaita pieaugumam, kuri sasniedz ļoti lielu vecumu;*

Grozījums Nr. 118

**Rezolūcijas priekšlikums
19.a punkts (jauns)**

19.a aicina Komisiju un dalībvalstis izstrādāt efektīvas programmas vardarbības pret sievietēm apkarošanai, iekļaujot arī vecuma dimensiju, lai novērstu fizisku, seksuālu, psiholoģisku un ekonomisku vardarbību, ko var nodarīt gados vecākiem cilvēkiem, no kuriem lielākā daļa ir sievietes; ierosina veikt statistiskas aptaujas par vardarbības pieaugumu pret vecāka gadagājuma cilvēkiem, lai pievērstu uzmanību šai smagajai problēmai, par kuru vecāka gadagājuma cilvēki parasti nav spējīgi ziņot, jo viņi, iespējams, uztver šo vardarbīgo attieksmi kā neizbēgami saistītu ar to, ka viņi ir veci un aprūpējami, kā arī lai efektīvāk cīnītos pret pārestībām, no kurām cieš vecāka gadagājuma cilvēki, un šajā cīņā plašāk iesaistītu sabiedrību kopumā;

Grozījums Nr. 119

Rezolūcijas priekšlikums 19.b punkts (jauns)

19.b aicina ES un dalībvalstis iekļaut gados vecākas LGBTI+ personas stratēģijās un rīcības plānos, lai panāktu dzimumu līdztiesību, tostarp izpētīt ar vecumu un seksuālo orientāciju saistīto nelabvēlīgo apstākļu pārklāšanos; uzsver, piemēram, ka ilgtermiņa aprūpes un palīdzības struktūras var nebūt pielāgotas LGBTI+ personu tiesību uz privātumu un privāto dzīvi ievērošanai un ka programmas HIV/AIDS novēršanai un mazināšanai vecāka gadagājuma cilvēkiem var nebūt pieejamas;

Grozījums Nr. 120

Rezolūcijas priekšlikums 20.a punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

20.a norāda, ka, lai uzlabotu dzīves kvalitāti vecumdienās, jānodrošina augsta aprūpes kvalitāte, un uzsver, ka cilvēkiem, kuri dzīvo valsts un privātās veco ļaužu aprūpes iestādēs, jābūt tiesībām piedalīties šo iestāžu lēmumu pieņemšanā ar valdes un administratīvo struktūru starpniecību; uzskata, ka dalībvalstīm jānodrošina pastāvīga apmācība personām, kuras privātajā un sabiedriskajā sektorā nodarbina kā vecāka gadagājuma cilvēku aprūpētājus, un regulāri jāizvērtē viņu darbs, kā arī jāpanāk, ka šo cilvēku darbam tiek piešķirta lielāka ekonomiskā vērtība, tostarp apmaksas, apdrošināšanas un darba apstākļu jomā;

Grozījums Nr. 121

Rezolūcijas priekšlikums 21.a punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

21.a aicina ņemt vērā dzimuma perspektīvu ārstnieciskajā diagnostikā, lai nodrošinātu, ka diagnozes ir precīzas un cilvēki saņem atbilstīgu ārstniecību un aprūpi; norāda, ka sieviešu slimības un to pamatā esošie apstākļi joprojām tiek nepietiekami diagnosticēti un nepietiekami ārstēti; aicina diagnostikas līdzekļus, medicīnas un aprūpes

pakalpojumus neierobežot tikai kāda pacienta dzimuma un vecuma dēļ — vecāka gadagājuma sievietēm arī jābūt tiesībām izmantot, piemēram, skrīningu krūšu, smadzeņu, plaušu un kolorektālā vēža diagnosticēšanai, kā arī sirds un asinsvadu skrīningu; turklāt aicina lielāku uzmanību pievērst tādu slimību profilaksei un ārstēšanai, uz kurām vecāka gadagājuma sievietēm ir īpaša nosliece, piemēram, osteoporozei un reimatoīdajam artrītam, un izstrādes procesā esošajiem medikamentiem veikt klīniskos izmēģinājumus, lai izpētītu to ietekmi uz ķermeni, ne tikai vīriešiem, bet arī sievietēm;

Grozījums Nr. 122

Rezolūcijas priekšlikums 22.a punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

22.a norāda, ka gan tehnoloģijas, gan tehniskie uzlabojumi var būt svarīgi, lai sabiedrība pielāgotos novecojošo iedzīvotāju vajadzībām; aicina plašāk izmantot jauninājumus, kas izstrādāti ciešā sadarbībā ar gados vecākiem cilvēkiem; uzskata, ka sistēmām jābūt viegli lietojamām un tās ir jāveido tā, lai būtu pieejamas visiem cilvēkiem, neatkarīgi no viņu vecuma, dzimuma, spējām vai īpašībām; uzsver, ka mākslīgā intelekta sistēmām nedrīkst piemērot pieeju "viens risinājums visam" un tajās jāintegrē universāli dizaina principi, kas attiecas uz pēc iespējas plašāku lietotāju loku un atbilst attiecīgiem piekļūstamības standartiem;

Grozījums Nr. 123

Rezolūcijas priekšlikums 23.a punkts (jauns)

Rezolūcijas priekšlikums

Grozījums

23.a aicina Komisiju līdz 2022. gada beigām atjaunināt un uzlabot uzraudzības mehānismus attiecībā uz tādu jautājumu īstenošanu, kas ir saistīti ar pamattiesībām; aicina arī veicināt labāku izpratni par šiem bieži vien nepietiekami izmantotajiem mehānismiem, jo vecāka gadagājuma cilvēki kopumā — un jo īpaši vecāka gadagājuma sievietes — nepārzina savas tiesības;

INFORMĀCIJA PAR PIEŅEMŠANU ATBILDĪGAJĀ KOMITEJĀ

Pieņemšanas datums	27.5.2021
Galīgais balsojums	+: 25 -: 13 0: 17
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Atidzhe Alieva-Veli, Abir Al-Sahlani, Marc Angel, Dominique Bilde, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Sylvie Brunet, Jordi Cañas, David Casa, Leila Chaibi, Margarita de la Pisa Carrión, Özlem Demirel, Klára Dobrev, Jarosław Duda, Estrella Durá Ferrandis, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Rosa Estaràs Ferragut, Nicolaus Fest, Loucas Foulas, Cindy Franssen, Heléne Fritzon, Helmut Geuking, Elisabetta Gualmini, Alicia Homs Ginel, France Jamet, Agnes Jongerius, Radan Kanev, Stelios Kypouropoulos, Katrin Langensiepen, Miriam Lexmann, Elena Lizzi, Kira Marie Peter-Hansen, Dragoş Pîslaru, Manuel Pizarro, Dennis Radtke, Elżbieta Rafalska, Guido Reil, Daniela Rondinelli, Mounir Satouri, Monica Semedo, Vincenzo Sofo, Beata Szydło, Eugen Tomac, Romana Tomc, Marie-Pierre Vedrenne, Marianne Vind, Maria Walsh, Anna Zalewska, Tatjana Ždanoka, Tomáš Zdechovský
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Konstantinos Arvanitis, Simona Baldassarre, José Gusmão, Anne Sander

ATBILDĪGĀS KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS PĒC SARAĶSTA

25	+
ID	Simona Baldassarre, Dominique Bilde, France Jamet, Elena Lizzi
NI	Daniela Rondinelli
PPE	David Casa, Jarosław Duda, Rosa Estaràs Ferragut, Loucas Fourlas, Cindy Franssen, Helmut Geuking, Radan Kanev, Stelios Kypouropoulos, Miriam Lexmann, Dennis Radtke, Anne Sander, Eugen Tomac, Romana Tomc, Maria Walsh, Tomáš Zdechovský
Renew	Atidzhe Alieva-Veli, Jordi Cañas, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Dragoș Pîslaru, Monica Semedo

13	-
ECR	Margarita de la Pisa Carrión
S&D	Marc Angel, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Klára Dobrev, Estrella Durá Ferrandis, Helène Fritzon, Elisabetta Gualmini, Alicia Homs Ginel, Agnes Jongerius, Manuel Pizarro, Marianne Vind

17	0
ECR	Elżbieta Rafalska, Vincenzo Sofo, Beata Szydło, Anna Zalewska
ID	Nicolaus Fest, Guido Reil
Renew	Abir Al-Sahlani, Sylvie Brunet, Marie-Pierre Vedrenne
The Left	Konstantinos Arvanitis, Leila Chaibi, Özlem Demirel, José Gusmão
Verts/ALE	Katrin Langensiepen, Kira Marie Peter-Hansen, Mounir Satouri, Tatjana Ždanoka

Izmantoto apzīmējumu skaidrojums:

+ : par

- : pret

0 : atturas